

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XV, številka 3, maj 2010, ISSN 1318-797X

Ljubljana

11
Muzej slovenske
zgodovine na Gradu

14
Ljubljana v
kraljestvu knjige

4
Častna meščana
Ana Nuša Kerševan
in Janez Stanovnik,
dobitniki nagrad
in plaket

26
Ponudba športnih
programov

SVETOVNA
PRESTOLNICA
KNJIGE
WORLD
BOOK
CAPITAL
LJUBLJANA 2010

*Spoštovane Ljubljančanke, spoštovani Ljubljančani,
gospe in gospodje!*

V preteklih tednih ste nam mnogi pisali ali nas poklicali z željo,
da vam omogočimo obisk in ogled **največjega gradbišča v našem mestu.**

V sodelovanju z zasebnim partnerjem v projektu bomo zato
v nedeljo, 9. maja 2010,
za vas pripravili

DAN ODPRTIH VRAT.

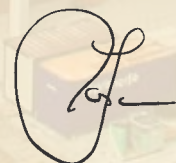
Vabimo vas, da se nam pridružite med **11. in 19. uro**,
ko si bomo v organiziranih skupinah ogledali nastajajoča športna objekta,
večnamensko športno dvorano in nogometni stadion,
ki bosta dokončana 30. junija letos.

Dobrodošli v Centru Stožice!

GREP, d.o.o.
mag. Uroš Ogrin
direktor

Zlatko Sraka
direktor

Mestna občina Ljubljana
Zoran Janković
župan

Ljubljana

Akad. prof. dr. Boris Paternu: K spominom na 9. maj	3
Akad. prof. dr. Matjaž Kmecl, prof. mag. Braco Vladimir Mušič, prof. dr. Zora Konjajev: o častnih meščanih Ani Nuši Kerševan in Janezu Stanovniku	4
Prof. dr. Milček Komelj, prof. mag. Marijan Tršar, dr. Marta Bon, Mojca Kreft: o dobitnikih nagrad Jakovu Brdarju, dr. Lojzetu Gostišu, prof. dr. Rajku Šugmanu, Robertu Waltlu	7
Predstavitve dobitnikov plaket	10
Prof. dr. Božo Repe: Zasnova muzeja slovenske zgodovine na Gradu	11
Ljubljana v kraljestvu knjige	14
Darja Korez - Korenčan: Vrhunci poletnega festivala	19
Tina Malič: Gostovanje SMG v Bogoti	20
Anton Žižek: Mestotvorna arhitektura Hospica	21
Marjan Sedmak: Mesto, kjer ljudje radi živijo skupaj	22
Prof. Janez Koželj: Arhitekt Viktor Sulčič v Buenos Airesu	23
Sabina Popit: Uspeh Ljubljane v Cannesu	24
Vita Kontič: Maj 2010 - mesec kolesarjenja	25
Športni programi v letu 2010	26
Mag. Maruška Markovčič: Integrirana in ekološka pridelava hrane v MOL	33
Četrtni razgledi: brezplačni računalniški tečaj, čistilne akcije	36
Nagrajena fotografija Lotharja B. Piltza	41
Ljubljanski razgledi: 54. Pohod ob žici 2010, javni razpis LMM	42
Okoljske meritve	47

Fotografije na naslovnici:

Zgoraj: Slovesnost ob prevzemu naslova Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010, foto: Miha Fras

Spodaj: Častna meščana Ana Nuša Kerševan in Janez Stanovnik, foto: Miha Fras

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj:
župan Zoran Jankovič.
Uredniški odbor: Mitja
Meršol (predsednik),
Vesna Kos- Bleiweis, dr.
Jožef Kunič, Eva Strmljan
Kreslin, Marija Šterbenc.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.
si. Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Milijenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Dalmatinova 1,
Ljubljana. Tisk, grafična
priprava, prelom, fotoliti:
Schwarz d.o.o., Koprška
106 D, 1000 Ljubljana.
Naklada: 117.500 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

K spominom na 9. maj 1945

Naš pogled na zgodovino, še posebej novejšo, je v resnici tak, kakršni smo mi sami, nič boljši. In zgodovinsko dogajanje samo je danes postavljeno na razprodajo bolj, kot je bilo kdajkoli. Gradivo je ubogljivo, vsakdo lahko izbira, kar hoče, in razlaga tako, kot je njemu in njegovim prav. Relativizem je navsezadnje najbolj popularna in najbolj uporabna filozofija časa. Ob vsem tem pa vendarle ni zares pravih razlogov za kakšno zgodovinarsko paniko. Obstajajo tudi trdna, zanesljiva in dovolj avtonomna središča stroke. Take, ki ne podlega niti notranjemu relativizmu niti zunanji instrumentalizaciji, ki sta v našem času močno speta v eno samo reč. Vendar imata današnja relativizacija in postavljanje stvari na glavo tudi svojo dobro stran: vse stvari je treba premisliti znova in dopolnjevati njihove pomene. Celo najbolj utrjena zgodovinska praznovanja ne morejo več živeti samo od privajenih misli in jubilejnih zagnanosti.

Kam naj obrnemo današnji razmislek o 9. maju 1945, dnevu osvoboditve mesta Ljubljane in Slovenije. Natančneje: osvoboditve tako rekoč celotne, maja 1945 prvič in zadnjič »združene Slovenije«, ki so ji najbolj ogrožene meje na severu in zahodu takrat vsaj bežno začrtali borci slovenske rezistence ali narodnosvobodilnega borbe, že med vojno pripravljene na pravično ureditev meja. Za današnje gledanje morda postaja najbolj opazen prav narodnoosamosvojitveni proces, ki je zelo intenzivno potekal znotraj medvojnega odpora in revolucije. Slovensko partizanstvo ni bilo samo vojaško organizirano gibanje, bilo je tudi smotrno rojevanje in vzpostavljanje lastne države tako rekoč iz nič. Potekalo je od začetnih gverilskih položajev do organizirane vojske, institucionalizirane politike in oblasti na vseh njenih ravneh, vzpostavitev rednih komunikacij po vsem ozemlju odpora in okupiranih središčih z Ljubljano vred, zdravstva z mrežo partizanskih bolnišnic, gospodarstva, denarništva, tehnike, kulture vseh zvrsti do narodnega gledališča, znanstvenega inštituta, zasnove likovne akademije in celo športnih tekmovanj. Pa še veliko drugega, kar sodi v realne življenjske temelje samostojne in osredinjene delujoče države. Prvič v zgodovini je bila državotvorna moč Slovencev do kraja preizkušena in tudi izpričana. Čeprav v okviru skupnega in načelno enotnega, partijsko vodenega jugoslovanskega odporiškega gibanja ter postopnega ustvarjanja federativno urejene države Jugoslavije. Vendar se je v javnih razpravah o teh razmerjih že med vojno pojavil tudi pojem slovenske državne avtonomnosti.

Prav bi bilo, da ohranimo v spominu ta zgodovinski paradoks, ki so ga uprizorili Slovenci med drugo svetovno vojno. Kot narod, obsojen na izbris in postavljen v genocidni položaj, se ni samo trmasto uprl, ampak je iz svojega nič začel snovati lastno državo in ustvaril njene realne, življenjsko široko zasnovane, kompletne temelje. Čudenja vredna zbranost energij – telesnih, intelektualnih in moralnih. To res ni bil več ali ni bil še slovenski politični minimalizem.

Akad. prof. dr. Boris Paternu

Praznični 9. maj v znamenju *Nova častna meščana sta Ana Nuša Kerševan*

Foto: Peter Ciuha

Jože Ciuha: Hommage au 9 mai, triptih, 2010, platno, 150 x 225 cm.

Komisija za priznanja, ki jo vodi predsednica prof. dr. Milena Mileva Blažič, je ob letošnji 65-letnici mednarodne osvoboditve izpod nacizma in fašizma in osvoboditve Ljubljane za svoja častna meščana izbrala dve pomembni osebnosti, ki aktivno ohranjata vrednote narodnoosvobodilnega boja: nekdanjo županjo in predsednico Zelenega prstana Ano Nušo Kerševan ter nekdanjega predsednika republike, visokega funkcionarja OZN in predsednika Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije Janeza Stanovnika. Mestni svet je predloge komisije za naslova časih meščanov, nagrade in plakete sprejel na seji 14. aprila, slovesna podelitev pa bo 7. maja na Gradu v počastitev mestnega praznika 9. maja, dneva miru in dneva Evrope. Letošnji nagrajenci so: Jakov Brdar, dr. Lojze Gostiša, prof. dr. Rajko Šugman in Robert Watl, prejemniki plaket pa Ivanka Jerman, Mojca Prusnik, Klinični oddelek za perinatologijo Ginekološke klinike Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, Živalski vrt Ljubljana, Mestna zveza prijateljev mladine Ljubljana in Smučarsko skakalni klub Ilirija.

Umetniški spomin na 9. maj slikarja Jožeta Ciuhe

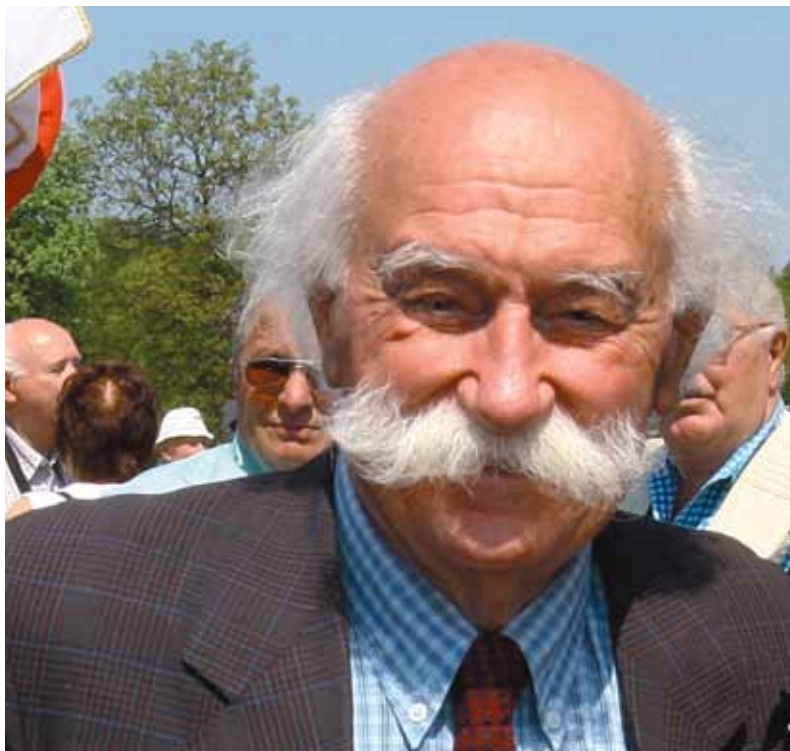
Letos mineva 65 let, odkar se je z osvoboditvijo Ljubljane končala druga svetovna vojna. Še preden so v mesto vkorakale partizanske enote, so bili vanj na radijsko postajo poslani štirje propagandisti VII. korpusa: Dušan Savnik, Rado Bordon, Oto Jugovec in Jože Ciuha, da so v eter prebrali poslanico Jožeta Borštnarja, prvega komandanta Ljubljane. Najmlajši med njimi, Jože Ciuha, ki je edini še živ, je zato na predvečer 27. aprila, dneva boja proti okupatorju, počastil spomin na dan osvoboditve Ljubljane, mestni praznik dan miru – 9. maj in dan Evrope, s ciklom slik, ki jih je naslovil *Hommage au 9. maj*. Umetnik je v otvoritvenem govoru povedal, da ga je pri ustvarjanju navdihnilo Kunderovo premišljevanje o spominu in pozabi in gledališka predstava Tadeusza Kantorja, v kateri se srečajo sošolci, ki so bili skupaj pred vojno in se najdejo po vojni. Četverica, ki ji je namenjena tokratna Ciuhova razstava v Palaciju na Gradu, je pripovedoval umetnik, se je vsaj 15 let vsako leto na 9. maj ob 9.

počastitve zaslužnih osebnosti in Janez Stanovnik

Fotografiji: Miha Fras

Častna meščanka Ana Nuša Kerševan

Častni meščan Janez Stanovnik

uri sestala na ljubljanski železniški postaji in se odpeljala s prvim vlakom do dobre gostilne. Tega praznika zdaj ni več, ker je umetnik ostal sam. Kljub dolgi časovni razdalji pa opaža, ko spremlja medije, da se Slovenci še vedno delimo na liberalce in klerikalce, sam pa meni, da je sprava »tisto, kar si zaslužijo ljudje, ki so padli med vojno. Vsakdo si zasluži grob z imenom in priimkom. Vendar to ne more biti sprava s Hitlerjem. To, da smo se Slovenci osvobodili sami, je povsem nekaj drugega, kot če bi nas osvobodili drugi – v tem primeru naše države ne bi bilo«. Umetnik je prizadet, ker »Slovenci ob praznovanju 50-letnice osvoboditve izpod nacizma in fašizma nismo bili zraven, ampak se je nekdo Italiji in Avstriji opravičeval, da so partizani pobijali ljudi. Partizanska vojska je v Jugoslaviji povezala 31 divizij in to je naš prispevek k zmagi. Nič ne more zasenčiti tega dogodka.« O dveh velikih slovenskih kulturnih dogodkih pa je slikar povedal, da na Prešernovih proslavah manjka humorja, ob podelitvi nagrade kresnik za najboljši roman v višini 6000 evrov pa se je vprašal, ali je na Slovenskem sploh kdaj kdo razmislil, kako je ta vsota primerljiva z odpravnino tudi neuspešnega gospodarstvenika. Ob prazniku nam je zaželel, da bi bila naša notranja delitev presežena in bi končno prešli »s pozicije imeti na pozicijo biti«.

Ciuhovo razstavo je odprl župan Zoran Jankovič, ki je umetnika in njegovo delo označil za simbol Umetnosti, svobode in uporništvu, zato je 65-letnica osvoboditve nadvse primerno obeležena prav z njegovo razstavo. »Vesel sem, da nam je gospod Ciuha podaril svojo umetnost. Tudi sam sem za spravo, saj sem rojen po 2. svetovni vojni, a ne smemo pozabiti zgodovine, ki nam je prinesla svobodo, ker smo bili na pravi strani.« Ob koncu otvoritvene slovesnosti, na kateri so muzicirali študenti Mestne občine Ljubljana, so se številni ugledni gostje umetniku zahvalili s toplim aplavzom.

Častna meščana Ana Nuša Kerševan in Janez Stanovnik

Akad. prof. dr. Matjaž Kmecl

Čast je seveda objektivna in subjektivna reč. Ko je pred mnogimi časi Schopenhauer razmišljal o njej, je prišel do zanimivega zaključka: objektivna čast je mnenje drugih, subjektivna pa je prej strah pred tem mnenjem drugih kot pa kaj drugega. In je v tej obliki šele prava in resnična; namesto morebitne samopomembnosti dvom: ali je vse tisto, kar govorijo drugi o nas, res; ali ne bi bilo mogoče postoriti še kaj več; ali ni mnogo takih, ki bi jim šlo spoštljivo in hvaležno priznanje javnosti še bolj po pravici. Resnično častno je na koncu koncev celo podvomiti o lastni zaslužnosti.

Toda skupnost vendarle temelji na najrazličnejših vrednotah, njihovem priznavanju in razvrščanju, tudi formalno. Zato se okrog javnega podeljevanja počastitvenih znamenj zelo rada vrti politika z množico politikantov; spočnejše se številne neprijetne in marsikdaj zoprne zgodbe, ljudje se nevedno in zaplotno spotikajo drug ob drugega, patetično grmijo votle besede. To pa pomeni, da morajo biti izbranci javne časti kar se da čiste in tudi močne osebnosti. Čiste zato, da si je teže ob njih brusiti zobe; močne zato, da jih dogodek ne skorumpira ali celo ne zlomi – naj se sliši še tako nenavadno – navznoter.

Vnaprej bi rad zapisal, da mi je v tej zvezi žal polemične izjave pisatelja Borisa Pahorja o odnosu Ljubljane oz. slovenske uradne politike do zamejstva. Seveda ga razumem, narekovalo ga je osebno dostojanstvo – nestrinjanje s tistim in takim početjem, o kakršnem sem pravkar pisal. Navsezadnje je bil kot nezlomljivi glasnik protifašizma in svobodomiselnosti zmeraj tudi glasnik svobodne, oefovske Ljubljane – z žico ograjenega kaceta med protinacifašistično drugo svetovno

Praznični 9. maj v znamenju počastitve zaslužnih osebnosti

vojno, njenega svobodnjaškega bistva. - Ve se, kako težko in kako dolgo se je mesto poprej izmotavalo iz kranjskih deželnih okvirov, koliko ozkosti je pri tem zagrešilo – še posebej do Koroške in Primorske, to ima veliki mož iz Trsta prav; toda ob vsem tem je Ljubljana hkrati zorela v vseslovenski simbol, v zgoščeno odgovornost do vseh Slovencev. Še sredi 19. stoletja so jo druge slovenske pokrajine dobresedno pehale v vodstvenost in osrednost, zdaj je že lep čas nekaj, brez česar Slovenije ni; mesto, v katero se steka vsa slovenska volja in ustvarjalnost. V tem duhu je Ljubljana Borisa Pahorja imenovala za osrednjo osebnost leta svetovne prestolnice knjige v vlogi glasnika slovenske književnosti, naslova častnih meščanov pa podelila Nuši Kerševan in Janezu Stanovniku.

Kdor vsaj malo osebno pozna Nušo Kerševan, nekdanjo mestno županjo, ve, kako strpen, tolerant, zagnan, ustvarjal in dobromisleč človek je. Kar nekaj let je delovala odmaknjena v Beogradu, ko pa je dobila konec osemdesetih »v roke« Ljubljano, je poskrbela za prenovu dolge vrste osnovnih šol, porodnišnice, družbeno skrbstvenih ustanov, saj je izrazito karitativen človek; poskrbela je za začetek gradnje mestne čistilne naprave, za nadaljnje prenavljanje gradu in starih ljubljanskih zgradb, Ljubljano je pripeljala v skupnost najbolj zdravih evropskih mest. In ko je po osamosvojitvi po bogve kakšni logiki nekomu padlo v glavo, da je znameniti Zeleni prstan, Pot spominov in tovarištva, ostane »svinčenih časov«, in ne izjemen spomenik solidarnosti in svobodnjaštva ljubljanskih meščanov v najbolj zagatnih časih, povrhu pa še urbanistična dragocenost svetovnega formata, da ga je treba preorati, odpraviti, prepustiti drobnolastniški anarhiji – se je z vso energijo prepričane Ljubljančanke vpregla v državljansko pobudo za njegovo ohranitev in negovanje. Danes za to pot bolj ali manj vzorno skrbijo mestne oblasti, takrat pa je njena usoda visela na nitki, društvo Zeleni prstan, ki ga zdaj resnično vzorno in odgovorno vodi Nuša Kerševan in v katerem je nekaj tisoč meščanov, pa dodaja iz leta v leto javni mestni skrbi še svojo, meščansko v najboljšem pomenu besede, neposredno človeško. Jo pa kot sprehajalski, sprostitveni obroč/ring namesto običajnega avtomobilskega hodijo občudovat urbanisti od blizu in daleč. Nuša Kerševan torej ni Ljubljančanka po funkciji, kar je sicer tudi bila, temveč po globoki, intimni in ustvarjalni pripadnosti.

Janez Stanovnik, ki se ga je v osamosvojitvenih letih oprijel malce ljubkovalen, malce patetičen, pa tudi ljubeznivo ironičen vzdevek »oče naroda«, prav takrat je namreč bil predsednik republiškega predsedstva, pa je precej drugačen človek. Voditeljski. S svojimi govorniški nastopi, iz katerih na vse strani prši energija, ter modernimi, liberalnimi idejami, ki kljub svetovljanstvu nikoli ne skrivajo globoke pripadnosti slovenstvu, zmeraj znova navdušuje in vleče za seboj poslušalstvo. V prelomnih letih je na ta način Slovincem zagotavljal občutek varnosti in razumnega, pretehtanega, pokončnega vodstva. Saj so ga že takrat kakšni mladoletni osamosvojitelji, ki niso razumeli, kar je razumel on, da smo namreč vsi na isti ladji, da je naša usoda v rokah vseh nas do zadnjega, skušali izigrati; toda ostal je miren, uravnovešen in prizanesljiv. Pozneje je prevzel predsedovanje slovenski borčevski organizaciji, jo vzdignil nad strankarske ločitve in iz nje dooblikoval moderno veteransko združenje, v katerem lahko najde svoje mesto vsakdo, ne glede na politično pripadnost, če mu je le pri srcu osnovno sporočilo našega NOB: svobodna in moderna Slovenija v krogu modernih in svobodnih narodov sveta. Mnoge vrhunske funkcije, ki so mu jih desetletja dolgo zaupavali v svetovni Organizaciji narodov, široko obzorje univerzitetnega učitelja in ekonomističnega publicista, zraven pa prvinska človečnost in pluralistična odprtost celotne družine Stanovnik mu dodatno zagotavljajo izjemen format neserijske osebnosti, vreden najvišjega priznanja mesta Ljubljane.

Zelo dobro vem za pomanjkljivost tega zapisa: zveni malce brezdušno, kot bi uradnik po naročilu pisal karakteristiko. Toda za vsemi ohlapnimi in presplošnimi formulacijami je treba videti ničkoliko otipljivo določnega dela, prizadevanj, idej, dejanj, celo upanja in človeškega obupa; ničkoliko oblik pripadnosti Ljubljani kot mestu in kot središču samostojne države Slovenije, ničkoliko tistega, zaradi česar je Ljubljana v resnici izbrala Nušo Kerševan in Janeza Stanovnika za svoja nova častna meščana. (Ob robu: Nuša Kerševan slavi ob tej priložnosti tudi lepo obletnico svojega življenja.)

Ana Nuša Kerševan

Prof. mag. Vladimir Braco Mušič

Nuša Kerševan sodi v »graditeljsko generacijo« in v generacijo, ki si je izoblikovala izrazit čut socialne odgovornosti. V obeh smereh, graditeljstvu in humanistični senzibilizaciji, so tako naključja kakor tudi ozaveščena načrtna dejanja nudila in terjala okvir doraščanja in čustvovanja, ki je bil pravzaprav idealen okvir za vodilno in odgovorno funkcijo v mestu usodnega časa. Pri svojem vodilnem poslanstvu je Nuša Kerševan razvila odlike, kakršne so resnost ob domiselnosti in človeški toplini, tovarištvo ob previdnosti in iskrenosti, skratka vse ali vsaj veliko tega, kar je potrebno v teamskem delu.

Kadrovska konstelacija ljubljanskih mestnih institucij v času demokratičnega prevrata je dopuščala in terjala določeno »specializacijo« temeljnih nalog in delovanja iz dneva v dan. Nuša Kerševan je bila brez dvoma najbolj zaslužna za *ustrezno obravnavanje socialnih potreb ogroženih ljudi in skupnosti*. Pri tem je vedno veljala njena največja skrb mladim in invalidnim. Nove družbene razmere so terjale od človeka, kakršen je Nuša Kerševan, veliko izrednih osebnih naporov in osebnega odrekovanja, kar je v zadnjih letih uspela uresničevati v okvirih humanitarnih organizacij in programov.

Prav je, da omenimo nekaj zgodovinskih in širše družbenih okoliščin in naključij, ki so vplivala na razvoj humanih kvalitet županje mesta Ljubljane med letoma 1986 in 1990 ter pred in po tem pomembnem razdobju naše sodobne zgodovine. Nuša Kerševan se je rodila v družini primorskih beguncev, ki je bila prek materine občasne zaposlitve pri družini Hribar seznanjena z delom in s tragedijo velikega ljubljanskega župana Ivana Hribarja. Nušini oče pa je bil kot gradbeni tehnik angažiran pri nekaterih najpomembnejših realizacijah arhitekta Jožeta Plečnika ... V ta sklop reminiscenc naj sodi tudi omemba odlične akademske izobrazbe častne meščanke Ane Nuše Kerševan na ravneh ekonomske stroke, zunanjetrgovinskih veščin in družboslovne ter organizacijske dinamike.

Janez Stanovnik

Prof. dr. Zora Konjajev

Z Janezom Stanovnikom sem se spoznala pred osmimi desetletji, ko sva se vpisala na klasično gimnazijo v Ljubljani, ki je do tedaj že več desetletij izobraževala in vzgajala Slovincem intelektualno elito, ki se je odlikovala po izobraženosti, po strokovnosti in po umetniških dosežkih. Z Janezom sva se znašla v istem razredu, kjer nas je gulilo šolske klopi dvajset fantov in dvajset deklet. Janez je predvsem v višjih razredih izstopal s svojo široko naravo, komunikativnostjo, bistrostjo in prijaznostjo. Disciplinarnost, ki je bila na tej šoli uveljavljena in zelo cenjena, ni bila ravno njegova vrлина. Po žilah mu je plala preveč burna kri, da bi bil plašen in tih dijak, in zato je večkrat kakšno zagodel.

Dobitniki nagrad

Foto: Tamino Petelinšek

Kipar Jakov Brdar

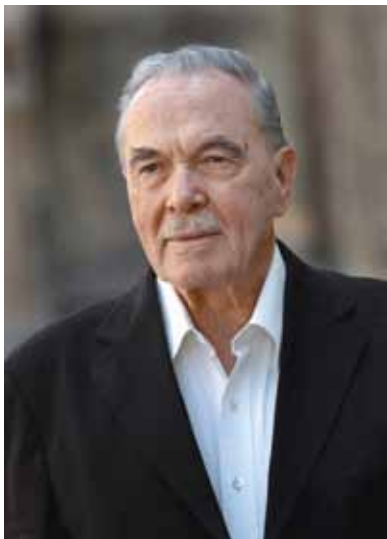

Foto: Miha Fras

Dr. Lojze Gostiša

Foto: Miha Fras

Prof. dr. Rajko Šugman

Foto: arhiv Mini teatra

Rober Waltl

Profesor grščine je bil velika dobričina, ki ni zmožal avtoritativne države in prav njegovo dobroto smo dijaki grdo izkoriščali, da me še danes, po pravici povedano, zaradi tega boli srce. Pri pouku grščine smo bili vselej nemirni in neresni in nekoč je profesorju prekipelo in je Janeza krcnil po glavi z mehko beležnico. Janez je po tem »strašnem« udarcu omedlel. Profesor je bil zmeden in preplašen zlasti zato, ker smo dekleta planila v hlinjen jok. Veselje je bilo veliko, ko se je Janez zbudil iz nezavesti in je profesor ugotovil, da mu pravzaprav nič ni.

Maturirali smo leta 1940 in se vpisali na različne fakultete. Maturanti klasične gimnazije si niso izbirali samo humanističnih poklicev, na različnih fakultetah so se odlikovali s široko izobrazbo in osvojenimi delovnimi navadami. Nadaljevali so ugledno tradicijo gimnazije in pozneje v življenju oblikovali slovensko intelektualno srenjo.

Leto 1940 je bilo tudi leto, ko je v Evropi že divjala vojna. Svet se je razdelil na fašiste in antifašiste. Ta opredelitev je pljusnila tudi v naš razred. Nekaj nas je bilo levičarjev in Janez je bil že tedaj aktiven in pomemben član krščanskih socialistov. Sošolci smo predvidevali, da se bo v bodočnosti ukvarjal tudi s politiko. Na gimnaziji pa so bili tedaj tudi člani ultradesničarskih organizacij, člani Erlichove Straže v viharju in Tomčevi mladci. Predvojna ideološka opredelitev se je izrazila tudi med vojno. Mladi, še dozorevajoči ljudje, ki smo pravkar opravili zrelostni izpit, smo pričakovali, da nas bo v življenju vodil bog Eros in nam vcepil ljubezen do človeštva, do domovine, do poklica in do življenjskega druga. V svojo grozo pa smo spoznali, da je zavladal bog smrti Thanatos, ki nas je potisnil, vsakega na svoj način, v svetovni vihar.

Z Janezom sva se znašla v partizanih. Tedaj že medicinko so me izučili za inštrumentarko in sem delala v civilni bolnišnici Osvobodilne fronte v Kanižarici pri Črnomlju na osvobojenem ozemlju. Prav isto delo je opravljala prav tam moja kolegica medicinka Marja Simončičeva, aktivna članica krščanskih socialistov, ki je bila Janezovo dekle, pozneje njegova žena. Z Janezom sva se srečevala, ko je obiskoval svoje dekletke in tako se je tudi med vojno nadaljevalo najino drugovanje.

Danes, v globoki starosti, naju z Janezom družijo zvesta pripadnost idejam, ki so naju vodile v osvobodilni boj in tudi v povojno življenje. V klasični gimnaziji so nas izobraževali, vendar so nas tudi vzgajali, saj so nas učili, da so grški filozofi postavljali visoke zahteve človeški odličnosti: bister um, hrabrost in plemenitost srca. Vsega tega je imel Janez in ima še danes na pretek.

Dobitniki nagrad

Jakov Brdar, dr. Lojze Gostiša,
prof. dr. Rajko Šugman, Robert Waltl

Brdarjeve oživljajoče roke

Prof. dr. Milček Komelj

Za Jakova Brdarja je kiparjenje najnaravnejši, celo edino mogoč način življenja. Umetnik življenje v sebi in zunaj sebe nenehno motri in o njem meditira, v navdihnutih trenutkih svojega le navzven umirjenega zrenja pa svoje poglede in ideje spreminja v bolj ali manj antropomorfne oblike, oživele v organskih vzgibih in ritmih. Z njimi izraža vse svoje doživljanje, pogled na sodobnost ter intimno zazrtost v zgodovino sveta in njegovega ustvarjalnega izročila, v mite in umetnine, iz katerih z oživljajočo ustvarjalno energijo črpa zanos, ki ga usmerja v životvorno prerajanje vsega, kar nam pomenita svet in življenje.

Njegova kiparska meditacija je v osnovi podobotvorna, njegov čustveni zagon se sproti pretaka v impulzivno gesto, s katero umetnik oživlja voljno glineno materijo ter pušča svojo vitalno sled na slikovitih površinah kiparskih zamisli. Brdarjeva drobna dela pa so hipna utelešenja impulzivne govornice njegovih dlani, ki mu s plesom prstov v ustvarjalnem trenutku izobličijo figure, maske ali obličja, kakršna je kipar ponekod nanizal v kiparske kompozicije, nazadnje doslej po grabnu ljubljanske Ključavničarske ulice, kjer priraščajo kot z rastlinske vitice, a se na tleh že spreminjajo v nekakšne neuničljive človeške »odplake«.

Prav ta dvojnost med razkrojem in vzgonom rasti pa sega v samo bistvo Brdarjeve ustvarjalne misli. Njegovi kipi, s katerimi je zaslovel, so videti kot okostja in telesni fragmenti, ki pa jih vzgib življenjske moči kreativno povzdiguje v loke življenja. Ta moč tiči v samem resnično ustvarjalnem umetniku ter oživlja v zanosen vzgon z ekstatičnimi zamahi njegovih »zlatih rok«, kot jih je imenoval Ivan Sedej. S takim zamahom je Brdar v Ljubljani oživil tudi površino Maistrovega spomeniškega konjenika, ki jezdi iz konjeniškega izročila nekdanjih časov v izrazni ritem 20. stoletja in celo

Praznični 9. maj v znamenju počastitve zaslužnih osebnosti

pri najbolj junaškem podvigu oznanja bolj pesniško lahkoten zanos kot (četudi narodnoobrambno) bojevitost. Iz torzov, organskih fragmentov in oživelih rastlinskih figur je ustvaril cela fantastična prizorišča mediteransko žgočega rastlinja in čudežnih bitij, ki jih prav tako samodejno oživlja njegov kreativni vzgib. Iz spomina na mite o hrepenečem Ikaru in Pegazu pa so nastali izjemni kipi, ki so, polni dinamike, izraza in simbolike, doživeli na javnih ali zasebnih mestih status brezčasnega spomenika, četudi niso bili nikoli zasnovani kot akademsko spomeniški, marveč so »zgolj« naravno pribežališče oziroma utelešenje človeškega duha, zajeti v intuitivno dojetih dinamičnih telesnih vzgibih in živo razcvetenih razbrazdanih ter izgubljenih površinah, ki so že same po sebi zemljevidi nenehno spreminjajočega se življenja. S tem pa izžarevajo vzgon življenja tudi v svoje ambiente, zato so ljubitelji in poznavalci spoznali v Jakovu Brdarju tudi sooblikovalca urbanih ter kulturnih prizorišč, ki oživlja »scenerijo« življenja z izvorno kiparsko mislijo, prevedeno iz starodavnih dob v sodobnost ter namenjeno za prihodnost. Zato je bil umetnik doma in v tujini večkrat pritegnjen k sodelovanju pri urbanistično-arhitekturnih zasnovah (sodeluje pa tudi pri novo nastajajočem ljubljanskem Mesarskem mostu). Posebej počaščen pa je bil s povabilom, naj sooči svoje umetnine z antičnimi pergamonskimi skulpturami v muzeju v Berlinu, kjer se je izkazalo, da se jedro njegovih kipov, oživljajočih in razkrajajočih se v nenehnem procesu, zgošča v večnosten »antični« torzo, v kakršnega je med modeliranjem spreminjal celo dih kar najbolj bujno živih bitij. Izkazal se je tudi kot kiparski oživitelj oziroma sodoben interpret starodavnih slikarskih umetnin. Z oživljajočo krettnjo, v kateri je obsesivno vtisnjen njegov notranji pogled, jih je naselil v tridimenzionalno otipljivo navzočnost, njihova drevesa, ljudi (tudi izgnance iz raja in mrtve brodolomce) ter ptice sv. Frančiška pa je prežal s tolikšno vitalno energijo, da se mu v dialogu z umetnostjo in življenjem vse na njih preraja v nenehno pesem njegove lastne ustvarjalne narave. Njeni ritmi in melodije mu orkestralno zvenijo že iz samega sunkovitega zanosa mogočnih, a hkrati krhkih oblik ter iz plesnih vrtincev voljno kipeče kiparske snovi, izničujejo smrt in oznanjajo večno preobražanje življenja.

Dr. Lojze Gostiša

Prof. mag. Marijan Tršar, akad. slikar

Kot likovni ustvarjalec sem se vselej zavedal velikega pomena dragocene pomoči vseh tistih prijateljev umetnosti, ki ji kot profesionalni spremljevalci, ocenjevalci in organizatorji razstavnega ter medijskega komuniciranja ali zgolj zavzeti ljubiteljski uporabniki na svoj način pomagajo s širitvijo njenega razumevanja v vseh družbenih slojih. Še posebej pa mi je pri srcu dr. Lojze Gostiša, ki po svojem prirojenem značaju rad pomaga vsem, koder je mogoče; to počne iz vsega srca iskreno, brez vsake misli na lastno promocijo, saj je – začuda – šele v starosti prejel državno odlikovanje red za zasluge in nagrado Izidorja Cankarja za svoje nenehno strokovno spremljanje različnih umetnostnih manifestacij.

Že pri prvi, pri kateri sva sodelovala – *Lesorez na Slovenskem* leta 1970 v Slovenj Gradcu – sem presenečen odkrival njegovo izjemno likovno občutljivost, brez katere ni kompetentne izbire kvalitetnih eksponatov. S takšnim pretanjenim ocenjevalnim kriterijem je mogel enakovredno odbirati stvaritve vseh likovnih vrst, pa naj je šlo za slikarska, grafična ali kiparska dela. In podobno tudi arhitekturne umetnine njemu vedno ljubega Plečnika, ki ga je večkrat razstavljal doma in v tujini že v tistih prvih začetkih. Takšna tanka likovna občutljivost mu je pomagala tudi pri izbiri in postavitvah slikarskih in kiparskih razstav, saj je občutek, da se sosednje slike in kipi »prijazno pogovarjajo med seboj«, odločilen za optimalno učinkovanje razstave. In enak kriterij ga je vodil tudi pri izbiri in urejanju slikovnega gradiva za kataloge in umetniške monografije, kajti tudi tam je slikovna ubranost hkrati s skladno tipografsko govorico pogoj

za sinergično učinkovanje podob in teksta na bralca/gledalca. Že njegove zunanje naslovnice teh knjižnih izdaj so postale zgled pretehtane čustveno doživete razporeditve, ki neustavljivo pritegnejo oči.

Tudi po strokovni plati je dr. Lojze Gostiša že v poznih letih življenjske jeseni napisal obširno trilogijo o slikarju in grafiku Francetu Miheliču in tako svojega prijatelja počastil z monumentalno monografijo, kakršne ne premore noben drug slovenski slikar. V dokazilo njene znanstvene kvalitete je v disertaciji s to tematiko že po svoji osemdesetletnici, vitalen, kot je, opravil doktorat na umetnostnozgodovinskem oddelku Ljubljanske univerze.

In prav v teh letih si je dr. Gostiša zastavil najobsežnejši pa tudi organizacijsko najzahtevnejši projekt *Iconotheca Valvasoriana*, natis 17 knjig Janeza Vajkarda Valvasorja, ki so stoletja ždele v zagrebški nadškofijski Bibliotheci Metropolitana, da bi zdaj v faksimilirani in znanstvenokritično obdelani obliki prišle v Slovenijo, kjer se je ta razsvetlenski erudit rodil in umrl. Pri tem »poleg Dalmatinove Biblije in Valvasorjeve Slave največjem knjižnem projektu Slovencev vseh časov«, kot je zapisal prof. Miha Naglič, ki je terjal ogromno denarnih sredstev pa četo sodelavcev, tako strokovnjakov za znanstveno dokumentiranje kot mojstrov za tipografsko inovativne rešitve natisa, je dokazal tudi svojo izjemno organizacijsko in strokovno sposobnost za izdajo takšnega na prvi pogled neuresničljivega podviga.

Že samo za večletno nesebično izgorevanje ob tem epohalnem izdajateljskem projektu si dr. Lojze Gostiša ob vsem drugem obsežnem življenjskem opusu zasluži tako ugledno priznanje, kot je nagrada glavnega mesta Ljubljane.

Žlahtni profesor dr. Rajko Šugman

Dr. Marta Bon

Izvirnost dela mojega profesorja dr. Rajka Šugmana, ki nosi tudi naslov zaslužnega profesorja Univerze v Ljubljani, je povezana z njegovim delovanjem na različnih ravneh športa, ki se prepleta z njegovim literarnim ustvarjanjem. Športna stroka in znanost sta z njegovimi leposlovnimi zapisi pridobili ljudskost in privlačnost ter šport priljubili najširši javnosti. Ugled športa je profesor Šugman širil tudi kot dekan Fakultete za šport in kot prorektor Univerze v Ljubljani.

Doktorski študij v Zagrebu, izpopolnjevanje na Inštitutu za telesno kulturo v Moskvi in v Sankt Peterburgu, na Fakulteti za telesno vzgojo in šport Karlove Univerze v Pragi, na Dunaju in v Veliki Britaniji in različne zaposlitve, od dela na Republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo do Fakultete za šport, so zagotovo bogat vir njegovega navdiha. Njegovo neizmerno življenjsko energijo dokazujejo številna članstva in funkcije, v katere je bil izvoljen v štiridesetletnem delovanju: med drugim je bil podpredsednik Okrajne zveze za telesno kulturo, predsednik Gimnastične zveze Slovenije, predsednik Skupnosti jugoslovanskih fakultet za telesno kulturo, član Komiteja za raziskovalno delo (CDSR) pri Komiteju za razvoj športa Sveta Evrope v Strasbourgu, član predsedstva ZTKO Slovenije in Jugoslavije, predsednik Športne zveze Slovenije, član OKS in direktor Slovenske olimpijske akademije.

Kdor se je, tudi žanje ... Profesorja Šugmana so vabili k sodelovanju v številnih ustanovah doma in v Evropi. Sodeloval je s Centrom za proučevanje sodelovanja dežel v razvoju. Bil je priznan sodelavec Visoke športne šole v Kölnu, Nacionalne športne akademije v Sofiji itd. Njegov opus obsega več kot 650 bibliografskih enot, med njimi 24 strokovnih, literarnih in poljudnih del in 16 učbenikov. Uredil je več kot 31 publikacij in bil glavni in odgovorni urednik revije Šport. – V zadnjem času se posveča predvsem pisanju, povezanosti športa z gospodarstvom in odnosom med

športom in kulturo v najširšem pomenu besede. Živi in ustvarja v Ljubljani; s posebno ljubeznijo govori o družini, predvsem o vnukinji Lani.

Pravzaprav sem pred silno zagato, kako zaokrožiti misli o življenjskem opusu profesorja, ki je stkano iz mnogih del, funkcij ter različnih področij, med katerimi so v središču šport, akademski poklic in literatura. Nisem prepričana, katero področje mu je bolj ljubo. Spoznala sem ga kot predavatelja na Fakulteti za šport. Za vedno ga bom povezovala s pojmom – užitek. Užitek v podajanju, užitek v predavanju, v neverbalni komunikaciji s študenti, spogledovanje s celo predavalnico, pa še z okolico zraven ... ko nas je študente prvega letnika vodil v organiziranost slovenskega in mednarodnega športa, nam z vprašanji razkrival vso prepletenost in soodvisnost športa. Potem sem imela srečo, da sem bila vrsto let njegova sodelavka. Vem, da me je v začetnem obdobju opazoval tako od daleč, kot s preže. In sem čutila njegove misli: *Kaj neki bo tale mladenka naredila iz sebe?* Sčasoma je najin odnos, čutim tako, prerasel v vzajemno spoštovanje. Spomnim se tudi tega, da nam je »ta mladim« sodelavcem dal čas za razvoj; da nam je dal napotek le, kadar smo vprašali. Vedno se me je dotaknilo njegovo lucidno vrednotenje vsega, našega dela, slovenskega športa, družbenega dogajanja. Tudi zdaj, ko kot upokojeni profesor prihaja na Fakulteto za šport in s šalami poskrbi za razbitje dokaj napetih energij, doda, kar tako malo med vrsticami, kakšno poglobljeno o aktualnem družbenem dogajanju, o športu. Pa je morda videti, da se profesor »malo šali«, v resnici pa zazna vse: naše odnose, naše omejitve, naša hrepenenja. Če ga vprašamo, pove, če ne, modro molči.

Za znanstveno, strokovno in organizacijsko delo je prof. Šugman prejel že vrsto priznanj: med drugimi Bloudkovo nagrado, zlato plaketo s svečano listino Univerze v Ljubljani, zlato plaketo Olimpijskega komiteja Slovenije, častni znak svobode Republike Slovenije, tokratna nagrada pa naj ga razveseli in mu izkaže hvaležnost in spoštovanje v imenu glavnega mesta Ljubljane, ki mu s svojim delom in osebnostjo vtiskuje tako žlahten pečat.

Uresničevanje gledaliških sanj

Mojca Kreft

V Ljubljano je prišel kot mlad fant na študij s Koroške, iz rodne Slovenije Gradca, in se po vpisu najprej na pravno fakulteto dokončno odločil za študij umetnosti – zasidral se je med študenti na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, na katedri za dramsko igro, v osemdesetih letih preteklega stoletja in tam tudi diplomiral.

Že med študijem je sodeloval s posameznimi vlogami v slovenskih gledališčih, na radiu, kasneje pa se je uveljavil tudi kot filmski in televizijski igralec. Mlad po letih in mladostno radosten, tiho ambiciozen je sanjal veliki gledališki sen: imeti gledališče, ki bi ga z velikimi miselnimi »koraki« vodilo v uresničevanje novega gledališkega časa in bi mu dajal utrip vsega tistega, kar bi ga razvezovalo ustvarjalnih spon po meri drugih – ob takih pogledih na slovensko kulturo in gledališče se ni ustavljal in niti malo pomišljal, da bi njegove zamisli lahko zamrle. Bil je kakor viharnik, neupogljiv, včasih pa v svojih sodbah tudi brezkopromisen. Zato je tudi uspel: ustanovil, zgradil in ustvaril je miniteater – majhen v prostorskih dimenzijah in mnogo večji v vsebinskih premenah in uprizoritvenih razsežnostih.

Ob deseti obletnici gledališča je Jaša Drnovšek zapisal, da je »zgodba o Mini teatru najboljši dokaz, da je nacionalno gledališko zgodovino mogoče pisati tudi od zunaj, mimo institucije umetnosti; toliko bolj, ker pri tem ne gre le za preprosto vpisovanje v obstoječi gledališki prostor, temveč za njegovo soustvarjanje, delno celo spreminjanje ...« (Neposredna estetska izkustva, Mini teater 1999 – 2009, /postdramsko gledališče, 16).

Foto: Miha Fras

Ivanka Jerman

Foto: Jaka Gasar

Mojca Prusnik

Robert Waltl, ki je tako rekoč z lastnimi rokami fizično gradil na ljubljanskem gradu miniteatrsko dvoranco, se prepustil tveganosti svojega obstoja v svobodnem poklicu, je uspel v nekaj več kot borih desetih letih ustvariti novo gledališko avantgardo, ki jo nekateri kritični premišljevalci imenujejo postmoderno gledališče, v resnici pa je začel združevati vse scenske umetnosti: lutke, igro, dramsko igro, glasbo, ples, izmislil si je nove festivalske forme ... V novo gledališče na Križevniški ulici, v dvorano Bernarda Marie-Koltèsa je z odprtjem v letu 2009 privabil najeminentnejše sodelavce, ker jim je zaupal, da bo njegovo gledališče drugačno: povezano z izročilom, sodobnostjo, raziskovanjem, tveganostjo.

Kadar se podaš na tako gledališko pot, kot se je igralec, lutkar, režiser, kasneje umetniški vodja in direktor majhnega, a prodornega gledališča, namenil iti in hkrati »šel« na popotovanje v neznano, je treba imeti voljo, zamisli, sodelavce, prijatelje, ki verjamejo v uspeh.

Spomnimo se le zadnjih petdesetih let slovenskega gledališča v 20. stoletju, ko so zaživela »gledališča«, ki jih nekateri danes pogojno imenujejo alternativna, eksperimentalna ..., pa so vendarle nosila posebno poslanstvo o temeljnih premislekih o gledališču in svojstvene estetike: Eksperimentalno gledališče, Gledališče ad hoc, Oder 57, Akademsko gledališče, Gledališče Pupilije Ferkeverk, Eksperimentalno gledališče Glej, Gledališče Pekarna, Koreodrama, gledališče Dragana Živadinova in gledališče Roberta Waltla Mini teater. Vse to je zagotovo spreminjalo v naši zavesti podobo gledaliških institucij. Vsa so ustvarila svojo poetiko, celo kozmopolitska ustvarjalna razmerja, se uveljavila v evropskem gledališkem prostoru, nemalokrat tudi v svetovnih razsežnostih novih snovanj.

Če je Waltlovo uporništvo v devetdesetih letih pomenilo večkrat nasprotovanja, so tisti časi že nakazovali zametke in razmišljanja o novem miniteatru, o postdramskem gledališču, ki je takrat imelo povsem drugačno pomensko konotacijo kot danes; nastajalo je gledališče za otroke in mlade, kasneje pa »hiša« za vse generacije. Zaupali so mu vsi in Waltl je k sodelovanju pridobil ljudi, ki so se predajali iskateljskim potem v gledališču – ustvarjalce in umetniške osebnosti z vseh področij kulture, umetnosti in znanosti.

Robert Waltl danes ne govori več o sebi, temveč o Mini teatru, o ljudeh z imeni in priimki, govori o uspehih doma in v tujini, na festivalih in mednarodnih srečevanjih, o nagradah, priznanjih ... Zagotovo je svojemu in našemu gledališču v Ljubljani dal del svoje neukrotljive mladosti, ustvarjalnosti zrelega moža in življenjske radosti na popotovanju do uresničitve velikih gledaliških sanj.

Praznični 9. maj v znamenju počastitve zaslužnih osebnosti

Dobitniki plaket

Ivanka Jerman

je že vrsto let zavzeta prostovoljka v humanitarnem društvu *Nikoli sam*. Tej plemeniti poti se je zapisala potem, ko jo je življenje do kraja preizkušalo že od vsega začetka: v mladosti, ko se je v družini z osmimi otroki preživljala sama in uspešno zaključila šolanje na srednji administrativni šoli, do takrat, ko se je po preboleli težki bolezni odločila, da bo pomagala nemočnim in starejšim. Redno obiskuje starejše občane na domu ali po domovih za starejše in jim pomaga pri manjših osebnih opravilih, jih spremlja pri nakupih ali ob obisku zdravnika ali pa osamljenim podari le topla človeško besedo. Podobno kot starejšim se z ljubeznijo posveča tudi otrokom v času počitniškega varstva in v zadnjem času tudi članicam folklorne skupine Mestnega društva gluhih Ljubljana, ki jih je naučila izdelati gorenjske narodne noše, v katerih so plesalke že nastopile. - Plaketa glavnega mesta Ljubljane, ki jo je Komisija za priznanja Mestne občine Ljubljana podelila na pobudo Gorana Iskriča, predsednika Sveta Četrtno skupnosti Center, v kateri je dobitnica priznanja dnevno na voljo za vsakršno pomoč, je hkrati priznanje za dragocen prispevek Ivanke Jerman k medgeneracijskemu sodelovanju in sožitju in hvaležnost mesta za njeno plemenito posvečanje soljudem.

Mojca Prusnik

kot višja medicinska sestra v centru za multiplo sklerozo na Nevrološki kliniki v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana že 14 let z vodenjem vadbe joge v telovadnici Inštituta za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani uspešno pomaga upočasniti razvoj bolezni in zmanjšati poznejšo telesno prizadetost obolelim za to neizprosno boleznijo. Tako na kliniki, kjer deluje predana svojemu poklicu in vedno pripravljena pomagati v tiski, kot na skupinskih jogijskih vajah, ki bolnikom pomenijo redke svetle trenutke v premagovanju bolezni, sestra Mojca Prusnik ne le uspešno lajša tegobe in daje koristne nasvete, ampak predvsem ustvarja svet dobrote, medsebojne solidarnosti in povezanosti. Pobudnici za podelitev plakete Darji Dimec se je zato s podpisi pridružilo še 24 obolelih za multiplo sklerozo, Komisija za priznanja pa je s sprejetim predlogom presodila, da predano delo sestre Mojce Prusnik visoko ceni, saj pomembno prispeva k dvigu kakovosti življenja v Mestni občini Ljubljana.

Klinični oddelek za perinatologijo Ginekološke klinike Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana

je največja od 14 slovenskih porodnišnic, v katerih se rodi tretjina slovenskih otrok, tako da po številu novorojenčkov sodi med največje porodne centre v Evropi, po zagotavljanju najvišje ravni zdravljenja in oskrbe nosečnic in prezgodaj rojenih otrok pa šteje v sam svetovni vrh. Na Kliničnem oddelku za perinatologijo se posebej ukvarjajo s spremljanjem in zdravljenjem bolnih nosečnic in plodov ter odkrivanjem razvojnih nepravilnosti pri plodu iz celotne Slovenije. Ker se je povprečna starost porodnic zvišala na 30 let, se je povečal odstotek prezgodnjih porodov, večplodnih nosečnosti in carskih rezov. V ljubljanski porodnišnici se rodi dve tretjini vseh slovenskih nedonošenčkov s porodno težo pod 1000 gramov, ki potrebujejo posebno nego za razvoj. Vsako leto poskrbijo za kar 600 nedonošenčkov zaradi nezrelosti ter prirojenih ali pridobljenih bolezni. Visoko preživetje teh novorojenčkov ni le posledica intenzivnega zdravljenja, temveč tudi stalne izbire najboljših postopkov in uvajanja novih, manj invazivnih metod zdravljenja. Svetniški klub NSi MS MOL kot predlagatelj in Komisija za priznanja s podelitvijo plakete Kliničnemu oddelku za perinatologijo tako izkazujeta priznanje vrhunski zdravstveni ustanovi, ki pomembno prispeva k razvoju, ugledu in dobrobiti tako Mestne občine Ljubljana kot tudi slovenskega zdravstva in porodništva v celoti.

Živalski vrt Ljubljana

si je v svoji 60-letni zgodovini zagotovil posebno mesto med mestnimi in slovenskimi znamenitostmi. Z 280.000 obiskovalci letno se uvršča na prvo mesto med najbolj priljubljenimi turističnimi točkami v Ljubljani in na drugo mesto v Sloveniji. Pomen Živalskega vrta Ljubljana pa je še širši: posebno v zadnjem času se namreč vse bolj krepi njegova vodilna vloga pri neformalnem izobraževanju na področju biologije, predvsem spoznavanju živali, pa tudi pri spletnju vezi med človeškim in živalskim svetom, pri krepitvi spoštovanja in ljubezni do živali ter zavedanja o veliki potrebi po varstvu živali. O predanem strokovnem delu na tem področju ne priča le 25.000 otrok, ki letno obišejo živalski vrt v šolskih skupinah, ampak nič manj tudi strokovna priznanja in nagrade, kot sta nagradi Slovenske znanstvene fundacije Prometej znanosti in odličnosti v komuniciranju za leti 2008 in 2009. V zadnjih petih letih je Živalski vrt Ljubljana doživel nov zagon z novimi razvojnimi projekti, na kar kaže podvojeno število obiskovalcev, o njem pa je izšla tudi zgodovinska monografska knjiga Vasje Butina. Jubilejno knjigo in vrsto jubilejnih infrastrukturnih pridobitev je financirala NLB Vita, življenjska zavarovalnica d.d. Ljubljana na čelu s predsednico uprave Barbaro Smolnikar. Ta mecenska ustanova je tudi predlagateljica za podelitev plakete Živalskemu vrtu Ljubljana, ki ji je Komisija za priznanja s sprejemom pobude podelila dragoceno priznanje za opravljanje velikega poslanstva tako v Ljubljani kot v državi.

Mestna zveza prijateljev mladine Ljubljana

je prostovoljna, nevladna, nestransarska, samostojna, humanitarna in neprofitna organizacija, ki povezuje društva prijateljev mladine na območju Mestne občine Ljubljana in primestnih občin, ki delajo v dobro otrok, mladostnikov in družin. Ustanovljena je bila že leta 1953. Kot koordinatorica zveza povezuje 21 društev prijateljev mladine ter območnih ZPM: Vič-Rudnik, Šiška, Moste-Polje in Center, v sklopu katere deluje tudi Zavod za letovanje in rekreacijo otrok. S svojim delovanjem prispevajo k večji kakovosti življenja otrok, mladostnikov in družin. Organizirajo prireditve in srečanja za mlade ter izvajajo različne oblike kakovostnega preživljanja prostega časa. V svoje delo vključujejo prostovoljke in prostovoljce za delo z otroki in mladostniki, kot vzgojitelje v počitniškem varstvu, na letovanjih in ustvarjalnih delavnicah in pomagajo pri učenju. Sodelujejo z vrtci (predšolska bralna značka, zeleni nahrbtnik), osnovnimi šolami (otroški parlament raziskovalni in interesni tabori), izvajajo prireditve za otroke (*Pomežik poletju*, *Teden otroka*, *Veseli december*) ter skrbijo za pomoč revnim otrokom z organizacijo letovanj, zimovanj, individualno pomočjo in novoletnim obdarovanjem.

Smučarsko skakalni klub Ilirija

Ustanovitev Smučarsko skakalnega kluba Ilirija sega v leto 1970. Tedaj so začeli s prostovoljnim delom graditi malo 20-metrsko skakalnico v Mostecu in takoj začeli vzgajati mlade skakalce. Ustanoviteljskemu jedru so se pridružili številni nekdanji skakalci in skakalni delavci ter starši skakalnega naraščaja. Že čez dve leti, oktobra 1972, so z mednarodnim tekmovanjem v klubskem skakalnem centru v osrčju Šišenskega hriba slovesno odprli 55-metrsko plastično skakalnico. Branko Dolhar, Janez Jurman, Marjan Prelovšek so bili tedaj vzorniki ljubljanske mladine. V začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja pa je mladi skakalni rod, na čelu s Primožem Ulagom in Miranom Tepešem, začel dosegati vrhunske rezultate. Vrhunec zlatega obdobja je bilo olimpijsko leto 1988, ko je Ilirijan Matjaž Debelak osvojil prvo slovensko skakalno (bronasto) olimpijsko kolajno. Damjan Fras, Samo Gostiša, Goran Janus, Matjaž Kladnik, Blaž Vrhovnik, Jure Radelj, Igor Medved in Jernej Damjan pa so v svetovnem pokalu zadržali klubu visok mednarodni ugled.

Celovit prikaz slovenske zgodovine na Ljubljanskem gradu

O konceptu in nastajanju razstave

Prof. dr. Božo Repe

Foto: Dunja Wedam

Priprave na razstavo slovenske zgodovine na Gradu, ki bo predvidoma odprta konec junija, so v polnem teku.

Naj kar na začetku zapišem, da je razstava Slovenska zgodovina eden najbolj kompleksnih in zahtevnih teamskih projektov, ki sem jih kdaj vodil. Izvedba ne bi bila mogoča brez sodelovanja kolegov, ki so vrhunski strokovnjaki vsak za svoje obdobje oz. tematiko, brez prav tako vrhunskih kustosov mag. Blaža Vurnika in dr. Toneta Kregarja, brez kooperativnega sodelovanja studia Ambient oz. Majde Kregar in Mihe Kerina, brez Festivala Ljubljana, zlasti vodje za investicije in vzdrževanje Staneta Miklavca in vodje službe za Ljubljanski grad Lidije Voler, brez Muzeja in galerij mesta Ljubljane (in direktorja Blaža Peršina), ki je prevzel breme postavitve razstave in zbiranja eksponatov ter prilagajanja konceptualne zamisli avtorjev prostorskim možnostim (za kar je skrbela zlasti Irena Šinkovec) in seveda brez volje župana Zorana Jankovića in Mestne uprave, ki sta tudi v kriznih časih uspela zagotoviti denar za obnovo Gradu in postavitvev razstave.

Pridobivanje razstavnih eksponatov je prineslo tudi informacijsko povezanost slovenskega muzejskega prostora

V skoraj triletnem razdobju so se odvijali številni vsebinski sestanki za posamezne teme oz. obdobja, za medsebojno sprotno komunikacijo smo vzpostavili posebno spletno stran, nekajkrat pa se je celotna ekipa sestala na skupnih sestankih glede celotnega koncepta razstave. Ta je v osnovni zamisli ostal nespremenjen, seveda pa ga je bilo treba prilagajati realnim finančnim in zlasti za zamišljeno predstavitev skromnim prostorskim možnostim. Eden največjih izzivov je bil tudi v tem, da postavljavci razstave nismo imeli na voljo nobenih muzejskih eksponatov in je bilo vse treba pridobiti oz. izdelati replike. K vsem prej naštetim, ki so zaslužni za postavitvev razstave, moram zato dodati tudi skoraj vse pokrajinske muzeje, dva nacionalna ter več občinskih in specialnih muzejev in nekatere lastnike zasebnih zbirk. Vsi, na katere smo se obrnili, so se odzvali z za slovenske razmere skorajda neverjetno naklonjenostjo. Zato bo ena od posebnosti razstave tudi digitalni kolofon, kjer bodo vsi sodelujoči muzeji predstavljeni na način, ki bo promoviral njihove razstave. S tem bo razstava informacijsko povezala pomemben

del slovenskega muzejskega prostora in usmerila obiskovalce, zlasti tujce, tudi v druge muzeje po Sloveniji.

Zasledovanje Plečnikove ideje o Gradu kot slovenskem središču

Osnovna izhodišča, ki sem jih imel v mislih že pri zasnovi projekta, skupina pa jih je nato še dodelala v raznih smereh, so izhajala že iz Plečnikove zamisli, da je Ljubljanski grad nekakšno slovensko središče (Grad naj bi postal Katedrala svobode, Plečnik je hotel sicer celotno grajsko stavbo podreti in namesto nje postaviti monumentalno osemkotno zasnovano zgodovino parlamenta s slavnostnim dostopom, ki bi se začel poleg magistrata ob vzhodni grajskega griča). Na srečo je Grad ostal, Plečnikovo idejo o Gradu pa smo »posvojili« v smislu, da je zelo primeren za predstavitev slovenske zgodovine. Že takoj smo si bili enotni v tem, da razstava kljub temu ne more biti etnocentrična zgodovina Slovencev, pač pa slovenska zgodovina, torej razstava o prostoru, na katerem živimo, in o vsem dogajanju, družbah, državnih tvorbah in ljudeh, ki so tukaj bivali tudi pred prihodom Slovencev. Glede na to, da je Ljubljanski grad izjemno obiskana turistična točka, smo imeli

v mislih tudi turiste, ki si želijo v kratkem času ustvariti čim bolj nazorno sliko o mestu, narodu in državi, v kateri so, torej tudi o zgodovini slovenskega naroda in prostora, na katerem živi. Seveda pa so tu tudi obiskovalci iz drugih delov Slovenije in Ljubljanci, saj njim Grad prvenstveno pripada. Zato je bilo že začetno izhodišče, da mora biti razstava na prvem, zlasti vizualnem nivoju, dokaj poenostavljena in prehodna, za zahtevnejše obiskovalce oz. tiste z več časa pa je prek medijskega in računalniškega sistema treba omogočiti tudi bolj poglobljene informacije. Če k temu dodamo velike tehnične težave (razstava je postavljena na treh nivojih), skrb za ohranjanje kulturne dediščine in prav tako poudarjeno skrb za invalide, so najbrž jasna tudi vsa protislovja, ki smo jih morali pri nastajanju razstave premagovati. K temu je treba dodati še začetna razmišljanja o dveh konceptih: razstava o zgodovini slovenske državnosti (nekaj podobnega, kot je na Gradu priložnostno že postavil prof. dr. France Dolinar v okviru Arhiva Republike Slovenije; danes je razstava na tej osnovi v Kočevskem muzeju), ki ne bi terjala večjih investicijskih sredstev s prenovo Gradu, ali konceptualno širše zastavljeno razstavo v prenovljenih prostorih.

Celovit prikaz slovenske zgodovine na Ljubljanskem gradu

Foto: Dunja Wedam

Priprave na postavitev razstave slovenske zgodovine.

Sodelavci projekta

Ekipo, ki je razstavo zasnovala, sestavljajo: vodja projekta prof. dr. Božo Repe (skupaj z dr. Blažem Vurnikom in dr. Tonetom Kregarjem zadolžen tudi za 20. in 21. stoletje); prof. dr. Janez Marolt, FF Maribor – predzgodovinsko obdobje in antika; prof. dr. France M. Dolinar, ravnatelj Nadškofijskega arhiva Ljubljana, avtor razstave iz leta 2001 – srednji in novi vek, cerkvena zgodovina; doc. dr. Marko Štuhec, oddelek za zgodovino, FF Ljubljana – srednji in novi vek; prof. dr. Janez Cvirn, Oddelek za zgodovino, FF Ljubljana – druga pol. 18. in 19. stol.; prof. dr. Dušan Nečak, Oddelek za zgodovino, FF Ljubljana – meje, manjšine, »Slovenci in drugi«; doc. dr. Tomaž Kladnik, polkovnik, direktor Vojaškega muzeja Slovenske vojske – vojaška zgodovina, osamosvojitve in drugo; prof. dr. Janez Bogataj, Oddelek za etnologijo, FF Ljubljana – etnološki vidik, miti, legende, navade, stereotipi; dr. Tone Kregar, Muzej novejšje zgodovine Celje, in mag. Blaž Vurnik, Mestni muzej Ljubljana – muzejska postavitev. Za logistiko je v začetnem obdobju skrbel Matjaž Rebolj. V skupini so bili v začetnem obdobju še oblikovalec Jože Domjan (njegovo delo je po začetnih idejnih izhodiščih in izdelavi makete prevzel Mestni muzej Ljubljana) in Luana Maliqi, Institut Jožef Stefan, ki naj bi skrbela za snemanja in animacijske like (tudi to delo je pozneje prevzel Mestni muzej oz. njegovi zunanji sodelavci). Član projektne skupine je bil ves čas tudi Vasja Butina, direktor Mestne uprave Mestne občine Ljubljana.

Konceptualno izhodišče: privlačna nacionalna razstava za domačo javnost in tuje obiskovalce

Do dogovora o postavitvi razstave je prišlo 24. julija 2007 na sestanku z županom Zoranom Jankovičem, podžupanom Janijem Möderndorferjem in direktorjem Mestne uprave Vasjem Butinom. Nekaj dni pozneje sem županu poslal osnovni koncept oz. dva predloga: enega

z že omenjeno možno »hitro« alternativo, torej razstavo zgolj na nekaj panelih, in drugo, bolj poglobljeno, ki bi terjala temeljito prenovo predvidenih prostorov. Poslal sem tudi predlog sestave projektne skupine. Kakšen mesec pozneje je župan potrdil predlog za konceptualno in ne »hitro« razstavo. Izhodišče je bilo: naredimo razstavo, ki bo mestu in obiskovalcem resnično nekaj pomenila, hkrati pa bi nekaj nudila tudi tujim obiskovalcem. Ker si za specializirane, tudi nacionalne muzeje, še posebej, če niso ravno v centru, vzame čas zelo malo ljudi, zadržek pa je običajno tudi to, da so take razstave zelo obsežne in vzamejo veliko časa, obiski prestolnic pa so v povprečju kratki, bi bil obisk Gradu s hkratnim relativno kratkim ogledom atraktivne nacionalne razstave lahko posrečena in v svetu redko videna kombinacija.

Razstava kot celovita informacija na mestu postavitve

Septembra 2007 je prišlo do prvega dogovora o obveznostih in okvirnih rokih. Kot najkrajši možni rok je bil predviden maj 2008 ali jesen 2008 – odvisno od obnove dvorane. 2007 sem opravil individualne pogovore s člani projektne skupine, pa tudi z vodinjo Ljubljanskega gradu pri Festivalu Ljubljana mag. Lidijo Voler ter vodjem obnove Stanetom Miklavcem. Decembra smo si prvič ogledali prostore, kjer naj bi razstava stala, ter se z arhitektoma Mihom Kerinom in Majdo Kregar iz projektivnega biroja Ambient, ki obnavlja Ljubljanski grad, dogovorili o uskladitvi dejavnosti. V istem času je prišlo tudi do prvega sestanka celotne projektne skupine. Dogovorjeno je bilo, da bosta godovina Ljubljane in Gradu vključeni v posamezna obdobja; v osnovi naj bi bile v avdiovizualni obliki na razstavi tri ravni informacij: razstava mora biti sama zase vsebinska celota, vse povezave na druge vire informacij (druge

muzeje, razne spletne strani ipd.) so sicer lahko dobrodošle in bodo vzpostavljene, a primarni cilj je razstava kot celovita informacija, ki si jo je treba ogledati na mestu postavitve. Navzoči na sestanku so tudi podprli zahtevo podžupana Janija Möderndorferja oz. Mestne občine, da mora biti razstava dostopna tudi za osebe z oviranostmi, kar je glede na predvidene prostore za razstavo pomenilo velik tehnični problem. Rešili smo ga, kolikor je bilo pač mogoče, dovolj zadovoljivo in sicer z dostopom v zgornjem delu razstave, kletni del pa si bodo lahko ogledali prek posebnega ekrana.

Pet sklopov predavitve: prazgodovinska doba in rimski imperij, srednji in novi vek, »podaljšano« 19. stoletje, 20. stoletje, 21. stoletje

Januarja 2008 smo za sprotno komunikacijo med sodelavci postavili spletno stran z dokumenti v zvezi z razstavo. Sledil je še en sestanek celotne projektne skupine, kjer je bilo dogovorjeno, da bo imela razstava pet sklopov: 1. prazgodovinska doba, rimski imperij; 2. srednji in novi vek; 3. »podaljšano« 19. stoletje (od konca 18. stoletja do prve svetovne vojne); 4. 20. stoletje; 5. 21. stoletje (ki se sicer začne že z obdobjem po osamosvojitvi). Prostorsko je razstava razporejena tako, da sta prazgodovinska doba in rimski imperij v prostoru pod Smodnišnico, srednji in novi vek ter del 19. stoletja v Smodnišnici, 19., 20. in 21. stoletje pa v Barjanki. Dosedanji virtualni muzej naj bi pridružili razstavi.

Delo se je nato nadaljevalo v manjših skupinah in sicer tako, da so najprej strokovni nosilci za posamezno obdobje razčlenili konkretne teme (politične, gospodarske, kulturne, vojaške ...), določili, kateri predmeti, replike, ilustracije, zemljevidi, filmi in drugo gradivo bodo razstavljeni, označili, kje se predvidene eksponate da dobiti, okvirno pa tudi, kaj naj bi bilo prikazano v obliki eksponatov in kaj v digitalni obliki na zaslonih ali kako drugače. To je bilo potem okvirno potrjeno na tretjem sestanku celotne skupine.

Junija 2008 je po daljšem tehtanju, kdo naj bi razstavo izvedbeno postavil, kolegij župana sklenil, naj delo prevzame Muzej in galerije mesta Ljubljane. Rok za postavitev razstave je bil takrat določen do konca leta 2008. Ker se je prenova Gradu zavlekla, muzej pa je prva sredstva za izvedbo dobil šele več kot leto kasneje, pozno jeseni 2009, je bil kot novi rok postavljen 9. maj 2010, ta pa je bil nato iz istega razloga prestavljen na zadnji teden junija 2010. Mestni muzej je prenovljene prostore na Gradu prevzel šele pred kratkim, konec marca, in je že začel postavljati razstavo.

Čeprav sredstev še ni bilo več kot leto potem, ko je bila postavitev zaupana Muzeju in galerijam mesta Ljubljane, se je ta takoj dogovoril s številnimi izvajalci, ki danes projekt dokončujejo.

Dorečene so bile njihove zadolžitve in v začetni fazi so oblikovali koncepte prostora, grafike, multimedijske in celotne postavitve. Muzej je sodeloval tudi pri projektu gradbene prenove prostorov in vanjo vključil razstavne načrte. Prav tako so ves ta čas potekali pogovori z avtorji razstave, ki so pripravili besedila za teme oziroma obdobja, za katera so bili zadolženi, del besedil pa je muzej pripravil sam ali pa so bili k temu povabljeni še drugi zunanji sodelavci. Do začetka februarja 2010 je bila z več muzeji, arhivi, knjižnicami in zasebniki po vsej državi dogovorjena dolgoročna izposoja eksponatov, izdelane so bile kopije raznih predmetov, zbrana fotografska dokumentacija, ki bo uporabljena na razstavi. Z mag. Blažem Vurnikom, ki je v muzeju prevzel postavitve razstave, sva obiskala več muzejev in se z njihovimi direktoricami oz. direktorji in sodelavci dogovorila za eksponate, ki so jih na osnovi izraženih okvirnih želja predlagali muzeji sami. Nekaj predmetov, ki smo jih našli na trgu, smo za potrebe razstave tudi kupili, manjši del pa je bil podarjen. Kriteriji za izbor originalnih gradiv so bili predvsem vsebinska povezanost s temami, izpostavljenimi na razstavi, ter kvaliteta gradiva.

Dvesto strani besedilnih pojasnil ob razstavi

Končni obseg besedil razstave obsega okoli 200 strani, to so: »vremenka« besedila, uvodna besedila, kronologije, razdelane vsebine, podnapisi slikovnega gradiva in podnapisi predmetov. Vse je dvojezično: v slovenščini in v angleščini. Kljub sorazmerni obsežnosti bo besedila mogoče enostavno pregledovati in iskati posamezne teme znotraj vsebinskih in kronoloških sklopov. Večina besedil (razdelane vsebine in podnapisi slikovnega gradiva) bo postavljena v računalniških s preglednimi iskalniki ter opremljena s slikovnim gradivom, ki so ga delno predlagali avtorji ali pa ga je dodal muzej.

Tehnično je bila iz začetne zamisli o postavitvi, ki je vključevala deljenje prostorov v manjše enote s posameznimi vsebinami, opravljena sprememba. Vsi trije razstavni prostori (tri etaže) namreč skupaj obsegajo le okoli 300 kvadratnih metrov, klet in pritličje pa imata ob tem še določene omejitve, ki jih postavljajo stavbne posebnosti (stari tlorisi). Ob pričakovanju, da bo prostore obiskalo več deset tisoč obiskovalcev letno, mora razstava zagotoviti optimalen pretok obiskovalcev skozi razstavne prostore. Zato je vsa razstava, ki ima v celoti kronološko zasnovo, postavljena v enovitih modulih. Vanje so »vgrajeni« vsi elementi razstave (računalniki, videi, instalacije, scenografije in vitrine/boksi z originalnimi predmeti in kopijami). Zunaj teh modulov so postavljene nekatere skulpture ter taktili (kopije predmetov, ki jih bodo obiskovalci lahko prijeli). Vsebine avtorjev, ki niso bile del kronološkega, pač pa tematskega pristopa (npr. vojaška zgodovina, cerkvena zgodovina ter Slovenci zunaj meja današnje Slovenije), so bile umeščene v ustrežna kronološka obdobja.

V poseben modul pa bo postavljena etnologija. To so tudi edina večja odstopanja od prvotno zasnovanega projekta.

Skozi razstavo bo obiskovalca vodil pesniško navdahnjen virtualni lik v noši vsakokratnega zgodovinskega obdobja

Če strnem: muzej slovenske zgodovine, ki se v teh tednih do junija intenzivno postavlja na Ljubljanskem gradu, je zasnovan tako, da predstavlja zgodovino slovenskega prostora in Slovencev od prvih poselitvev do danes. Zasnovan je kronološko, vanj pa je vključena predstavitev vsakokratnih družb, državnih tvorbov, političnih, socialnih, gospodarskih razmer, migracijskih gibanj, prometa, kulture, arhitekture in vsakdanjega življenja. Velik poudarek je dan etnološkim prvinam, tudi ljudskim junakom in mitom. Skratka, družbe, ki so obstajale na tem območju, in zgodovina Slovencev, odkar so se sem priselili, je prikazana kar najbolj celovito. Na začetku vsakega sklopa je informativni portal s kronologijo, zemljevidom in kratkim opisom obdobja. Skozi razstavo nas popelje poseben lik, delovno imenovan »vremenko«, ki nam na ekranu v moški ali ženski podobi in opravi vsakokratnega časa na malce literaren način, skozi besedila dr. Toneta Kregarja (sicer tudi pesnika in pevca ansambla Mi2), na kratko in tudi malce poetično predstavi vsakokratne značilnosti obdobja. Obiskovalce bodo zagotovo pri vseh obdobjih presenetili eksponati iz slovenskih muzejev in zasebnih zbirk, pa tudi replike predmetov, ki simbolizirajo duh časa. Vzporedno s splošnim dogajanjem je prikazan tudi razvoj mesta Ljubljane in dogajanje v njem. Gre za razstavo, ki združuje eksponate iz večine slovenskih muzejev, a hkrati te muzeje dopolnjuje, nadgrajuje in jih povezuje.

Postavitev razstave je tudi strokovni unikat slovenskega muzealstva

Zagotovo smo se postavitve razstave lotili na unikaten, po svoje tudi tvegan način, ki v naši praksi v takem obsegu še ni bil uporabljen. To je bilo mogoče zaradi projektnega pristopa, ki sestave ekipe ni institucionalno omejeval in je tudi omogočal kar najširši razmislek sodelujočih, pa tudi zaradi izkušenj in fleksibilnosti Muzeja in galerij mesta Ljubljane, ki je ideje znal vpeti v realnost muzejske postavitve. Verjamem, da bo zaradi tega tako tujim kot domačim obiskovalcem razstava všeč in bo obogatila kulturno in turistično ponudbo glavnega mesta Slovenije. Skrbnik razstave bo Muzej in galerije mesta Ljubljane, ki bo tudi organiziral vodenje po njej. Poudariti pa je treba, da bi morala biti razstava sestavni del ponudbe Ljubljanskega gradu kot celote tudi v finančnem smislu, da je torej obiskovalcem omogočen ogled z enovito vstopnico, saj bi posebno pobiranje vstopnine oz. vstopnin za posamezne dele Gradu, verjetno marsikoga odvrnilo od ogleda.

Foto: Dunja Wedam

Razstava bo postavljena v treh nivojih.

Foto: Matevž Paternoster

Rimsko steklo.

Foto: Matevž Paternoster

Voilna skrinjica koroškega plebiscita 1920.

Foto: Matevž Paternoster

Mejni kamen med Kraljevino SHS in Kraljevino Italijo.

Ljubljana v kraljestvu knjige

Več kot 500 načrtovanih dogodkov

Potem ko je islandski vulkan okrnil slovesni prevzem naslova *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010* v palači Unesca v Parizu 19. aprila in je že 7. aprila izšel nov kulturni štirinajstdnevnik *Pogledi*, 16. aprila pa bogata programska knjiga *V kraljestvu knjige*, je bil 23. aprila začetek enoletnega dogajanja v znamenju knjige oznanjen s kraljevskim protokolom pred Mestno hišo. Natančno ob 12. uri so svetovni naslov Ljubljane najprej slovesno razglasili piskači, župan Zoran Jankovič in predsednik republike dr. Danilo Türk pa sta zbrane nagovorila in slovesno dvignila zastavo, ki bo vse leto plapolala v znamenju svetovne prestolnice knjige. V kulturnem programu so nastopili Andrej Rozman Roza z branjem pesmi in pevski zbor OŠ Ledina pod vodstvom zborovodkinje Dalile Beus, ki je zapel pesem Toneta Pavčka in Lojzeta Kranjčana Dežela branja. Ob 15. uri je akademik pisatelj Boris Pahor v Kinodvoru ob izidu njegove čitanke *Zalivi*, prve v seriji »knjig za vsakogar«, v pogovoru z urednikom Zdravkom Dušo večinoma mlademu občinstvu pripovedoval o oblikovanju slovenske identitete v Trstu sredi prejšnjega stoletja, o organizaciji Tigr, o svojem mladostnem dožemanju Kosovela, o etičnem poslanstvu Edvarda Kocbeka in njegovi vlogi v NOB ter zavzemanju za novega človeka in novo družbo, pa tudi o nastajanju znamenitega intervjuja v *Zalivi*, o nujnosti nacionalne rodovne pripadnosti in svojih izkušnjah v taborišču. Tudi tokrat je opozoril, da se osrednja Slovenija premalo zanima za Trst, na vprašanje, kako ohranja svoj življenjski optimizem, pa je pripovedoval o srečnih okoliščinah, v katerih je v taborišču ubežal smrti, in o pisateljski zavezi, ki z osebnim pričevanjem mladim polaga na srce, naj ustvarijo novo družbo in boljši svet. O veliki priljubljenosti pisatelja Borisa Pahorja pa naj bo zapisan podatek, da je za pot od Mestne hiše do Kinodvora, kamor ga je spremljal župan Zoran Jankovič, potrebovalo celo uro in pol, toliko ljudi je na poti želelo z njim spregovoriti osebno. Čarobno lepa pa sta bila še oba otvoritvena umetniška dogodka: razstava ilustracij za procelje Pediatrične klinike lanske Župančičeve nagajenke za življenjsko delo Jelke Reichman z naslovom *Odsevi v otroških očeh*, ki bo v galeriji Kresija odprta do konca maja in ponoči na Stritarjevo ulico sveti z drugimi umetniškimi pravljimi prizori, in veličastno lirična in vsebinsko polna večerna predstava v Križankah režiserja Matjaža Bergerja *Timpan v diahroniji*, posvečena knjigi, branju in pisavam – srečanju znanosti, umetnosti in filozofije. - Od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 se bo zvrstilo okoli 500 kulturnih dogodkov po vsej državi, največ v Ljubljani.

Foto: arhiv Unesca

Velevposlanik v Franciji in stalni predstavnik pri Unescu dr. Janez Šumrada in generalna direktorica Unesca Irina Bokova sta 19. aprila v palači Unesca v Parizu Ljubljani slovesno nadela naslov svetovna prestolnica knjige 2010.

Bogat program Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010

S prevzemom Unescovega naslova *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010* se je Mestna občina Ljubljana odločila spodbujati branje, razvijati bralno kulturo, večati dostopnost knjige in predstavljati književne zvrsti in svetovne književnosti. V programu, ki ga podpirata tudi Ministrstvo za kulturo R Slovenije in Javna agencija za knjigo R Slovenije, bodo glavnino dogodkov izvedle nevladne organizacije in zavodi s področja kulture, ki so jih strokovne komisije izbrale na javnem razpisu, del programa pa nastaja tudi v sodelovanju s slovenskimi mesti in veleposlaništvu v Ljubljani.

Ljubljana bo v tem letu bogatejša tudi za vrsto trajnih pridobitev: poleg *Pogledov*, novega štirinajstdnevnika za umetnost, kulturo in družbo, ki je hkrati vseslovenska pridobitev, bo jeseni dobila *Trubarjevo hišo literature*, odprla nove enote knjižnic, vključila se bo v *Mrežo mest-zatočišč za preganjane pisatelje*, odprla je prvo specializirano knjigarno z otroško literaturo Kres pod gradom ter v sodelovanju s Pošto Slovenije natisnila spominske razglednične dopisnice, z Banko Slovenije pa izdala zbirateljske kovance. Zbiratelj in ljubitelj knjig pa gotovo zelo razveselil priložnostni ekslibris, ki ga je Oddelek za kulturo natisnil skupaj s programsko knjigo. V letu svetovne prestolnice knjige bo Ljubljana dobila tudi skulpturo, posvečeno slovenskim protestantom in tiskarjem, nov Severni park s knjižnimi portali in še en nov park – bralni labirint na Fužinah.

Ministrstvo za šolstvo in šport R Slovenije je šolsko leto 2010/11 razglasilo za leto knjige.

Programska knjiga V kraljestvu knjige

Mestna občina Ljubljana je izdala programsko knjigo *V kraljestvu knjige*, v kateri je napovedan in opisan program Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010, kolikor je bil do konca redakcije znan, saj je svetovno leto v Ljubljani zbudilo toliko domišljije, da program še narašča. Knjiga pa je nekaj posebnega predvsem zato, ker ugledne javne osebnosti v njej pišejo o odnosu do knjige v osebnem življenju in družbeni skrbi zanj. O knjigi pišejo: predsednik republike dr. Danilo Türk, častni pokrovitelj LPSK 2010, župan Zoran Jankovič, predsednik častnega odbora LPSK 2010, ministrica za kulturo Majda Širca, članica častnega odbora LPSK 2010, akad. Boris Pahor, glasnik slovenske književnosti, prof. dr. Manca Košir, glasnica slovenske bralne kulture, dr. Uroš Grilc, načelnik Oddelka za kulturo, prof. dr. Andrej Blatnik, režiser Matjaž Berger, pesnik Milan Jesih, predsednik Društva slovenskih pisateljev, pesnik Miklavž Komelj, pesnica Svetlana Makarovič in akad. dr. Slavoj Žižek. Spremnna besedila k programom LSPK 2010 so napisali Ženja Leiler, odgovorna urednica *Pogledov*, pisatelj Slavko Pregl, direktor Agencije za knjigo RS, prof. dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in šport, Mitja Čander, odgovorni urednik Študentke založbe, Uršula Cetinski, direktorica Slovenskega mladinskega gledališča, prof. Aldo Kumar, Simon Kardum, direktor CUK Kino Šiška, Jelka Gazvoda, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana, Barbara Kelbl, vodinja programa filmske vzgoje v Kinodvoru, in Alenka Gregorič, umetniška vodinja programa Mestne galerije MGLM. - Knjigo je uredila Manja Ravbar, oblikovala pa avtorica

Foto: Samo Perat

Na Ribjem trgu 2 bo jeseni zaživela Trubarjeva hiša literature z raznolikimi in inovativnimi programskimi vsebinami, namenjenimi različnim družbenim skupinam in vsem generacijam.

Foto: Miha Fras

Na slavnostni 23. april ob prevzemu naslova svetovne prestolnice knjige 2010 je Ljubljana gostila pisatelja akademika Borisa Pahorja, glasnika slovenske književnosti, v dvorani Kinodvora, kjer se je urednik Cankarjeve založbe Zdravko Duša s pisateljem pogovarjal ob izidu čitanke *Zalivi*, ki je med prvimi tremi izšla v seriji 21 knjig za vsakogar v visoki nakladi 8000 izvodov.

zglede celostne grafične podobe LPSK 2010 dr. Petra Černe Oven. Knjiga je izšla v slovenščini in angleščini, vsaka v nakladi 3000 izvodov, in je brezplačno na voljo v Informacijski pisarni.

Trubarjeva hiša literature

Ljubljana bo že jeseni pridobila svojo hišo literature, poimenovano po Primožu Trubarju, piscu prve slovenske knjige in utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika. S tem se bo Ljubljana pridružila številnim evropskim mestom (München, Dunaju, Hamburgu, Salzburgu, Kölnu, Ko/benhavnu ...), v katerih na zadovoljstvo bralcev in knjigoljubcev že vrsto let delujejo tovrstne javne ustanove.

Trubarjeva hiša literature bo poseben javni prostor, namenjen literaturi in knjigi, umeščen v samem središču mesta (na Ribjem trgu 2), ki bo s kontinuiranimi dogodki skozi vse leto pomembno prispeval k živahnemu kulturnemu in urbanemu utripu. Poslanstvo Trubarjeve hiše literature je, da postane referenčno mesto za književnost, knjigo in družbenokritično refleksijo v najširšem pomenu besede. Kot odprt prostor bo pripadnikom različnih literarnih, intelektualnih in nazorskih skupin omogočala izmenjavo mnenj in stališč o vseh kulturnih in družbenih vprašanjih, ki zaznamujejo današnji čas. S programskega vidika bo nova literarna hiša združevala dva temeljna vidika: literarno-umetniški in kritično-refleksivni.

V okviru literarno-umetniškega programa bodo potekale literarne prireditve, festivali, branja, predstavitve knjig, ustvarjalne delavnice, gostovanja tujih pisateljev in pesnikov itn. Poleg uveljavljenih načinov predstavitve literature (literarni večeri ipd.) bo še posebej spodbujala inovativne pristope, ki povezujejo literaturo z glasbenimi, likovnimi, lutkovnimi in drugimi umetniškimi izrazi. Prav

tako bo spodbujala projekte, ki promovirajo bralno kulturo z uporabo novih tehnologij, kot so internet, elektronske knjige, blogi ipd. V tem smislu bo Trubarjeva hiša literature prostor povezovanja pisateljev, pesnikov, ustvarjalcev in umetnikov različnih profilov in ustvarjalnih pristopov. Poseben program bo posvečen kulturni vzgoji, ki bo spodbujala bralno kulturo in širila literarno, medijsko in informacijsko pismenost med otroki in mladimi.

Kritična refleksija o literarnem in kulturnem življenju ter družbenih razmerah nasploh je še posebej nujno potrebna v času, ko javno življenje in medijski prostor zaznamujejo naraščajoča komercializacija, tabloidizacija in končno tudi trivializacija kulturnih in medijskih vsebin. V tem smislu bo Trubarjeva hiša literature »prostor javne besede«, ki bo omogočal teoretikom, kritikom in izobražencem, zlasti mlajših generacij, da izrazijo svoje poglede na spreminjajočo se kulturno in družbeno stvarnost.

Časovno bo izvajanje programa razdeljeno na dopoldanski, popoldanski in večerni program. V dopoldanskem delu programa bo literarna hiša delovala kot čitalnica (predvsem za strokovne revije in časopise) in prostor za obiske šolskih skupin, in sicer ob strokovno vodenem ogledu instalacije, posvečene Primožu Trubarju, in multimedijske videovsebine z zgodovinskim prikazom Trubarjevega bivanja v Ljubljani. Popoldanski del bo namenjen delavnicam in srečevanju programskih skupin. V večernem delu programa bodo predstavljeni projekti, namenjeni širšemu občinstvu.

Program bodo izvajale programske skupine po posameznih tematikah: proza, poezija, teorija, program za otroke itn. Skupine bodo oblikovane na podlagi javnega poziva oziroma neposrednega povabila uveljavljenim ustvarjalcem, intelektualcem in pedagogom. Poleg izbranih programskih

skupin bodo imeli tudi drugi izvajalci (založbe, kulturna društva, literarne skupine ...), možnost, da predstavijo svoje literarne stvaritve, organizirajo delavnice in okrogle mize ter na druge načine promovirajo svojo dejavnost. Trubarjeva hiša literature bo hkrati sedež novega knjižnega kluba, spletnega portala o književnosti in knjigi in razstavnega prostora.

Člani knjižnega kluba, organizirani v skupine oz. sekcije, bodo nosilci programov. Nekomercialen spletni portal bo poročal o dogodkih tudi prek multimedijalnih vsebin, hkrati pa bo ponujal avtorske prispevke v obliki recenzij, kritik, teoretskih pogledov, polemičnih člankov ipd. Pisatelji in pesniki, zlasti mlajši, bodo lahko predstavili svoje stvaritve širšemu občinstvu. Prav tako bo omogočen brezplačen dostop do izbranih elektronskih knjig, za katere bodo odkupljene avtorske pravice. Registrirani obiskovalci spletnega portala bodo lahko sodelovali pri ustvarjanju *online* vsebin: blogov, komentarjev in drugih prispevkov. V prostorih literarne hiše bo omogočen brezplačni dostop do svetovnega spleta. Galerijski prostor bo namenjen občasnim manjšim razstavam in postavitvam. V času *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010* bo Trubarjeva hiša literature kot dodatno informacijsko središče gostila številne promocijske in druge dogodke: tiskovne konference, pogovore ipd.

S prvo literarno hišo na Slovenskem bo Mestna občina Ljubljana zaščitila Trubarjevo dediščino in jo hkrati odprla za javnost. Raznolikost in inovativnost programskih vsebin, namenjenih različnim družbenim skupinam in vsem generacijam, sta realna podlaga za uresničitev ambicioznega cilja, da bi Trubarjeva hiša literature sčasoma postala žarišče ne le literarnega, temveč tudi kulturnega in intelektualnega življenja v Ljubljani.

Otroci so dobili svojo prvo knjigarno in prostor za bralno druženje v Mestnem domu

28. aprila je v Mestnem domu, na prostoru pod grajsko vzpenjačo, odprla vrata pravilčno urejena in bogato založena prva specializirana knjigarna z otroško literaturo *Kres pod gradom* založbe Kres, ki jo vodi direktorica Selina Ambrož, in Lutkovnega gledališča Ljubljana. Pristrčno otvoritveno slovesnost je vodil znameniti bober Bor, popestrili so jo odlični glasbeniki, odprl pa jo je župan Zoran Jankovič, ki je otrokom v Mestnem domu napovedal lepo prihodnost: še letos bo tukaj odprta tudi dvorana Odra pod zvezdami, v bližini bo na ogled podzemni muzej, Krekov trg bo zaprt, prostor pred gledališčem pa ograjen in tako za otroke varen. Tako se bo Mestni dom počasi spremenil v tisti prostor za otroke, ki bo otroke vzgajal in jih zgodaj naučil spoštovati kulturo in umetnost. Otrokom je župan naročil, naj pridno berejo knjige in sanjajo svoje sanje, da bodo postali tako prijazni kot bober Bor. V prvi specializirani knjigarni z otroško literaturo je mogoče kupiti knjige za otroke, stare do deset let. Knjigarna bo pripravljala bralne urice pravljic, razpise natečajev ter glasbene nastope, ambient pa se bo spreminjal glede na letni čas. V knjigarni deluje tudi informacijski center Lutkovnega gledališča Ljubljana, kjer je mogoče kupiti vstopnice za lutkovne predstave.

Ljubljana bere / Rastem s knjigo / Knjige za vsakogar

Ljubljanski triletniki in prvošolci bodo prejeli izvorni slovenski slikanici *Lonček na pike* Anje Štefan in Jelke Reichman ter *Slovenske pravljice (in ena nemška) v stripu* Matjaža Schmidta. S tem projektom Mestna občina Ljubljana spodbuja dostopnost najboljših knjig za najmlajše in podpira vrhunske slovenske avtorje.

Foto: Miha Fras

Otroci so v letu Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 dobili očarljivo in bogato založeno knjigarno Kres pod gradom, ki sta jo odprli Založba Kres in Lutkovno gledališče Ljubljana. To bo tudi otroški prostor druženja ob pravljicnih uricah in drugih zanimivih dogodkih in informacijska točka LGL, kjer bo mogoče kupiti vstopnice za lutkovne predstave.

Foto: Miha Fras

Slavnostni prevzem naslova LSPK 2010 je zaznamovala tudi razstava ilustracij za Pediatrično kliniko z naslovom *Odsevi v otroških očeh* slikarke Jelke Reichman, Župančičeve nagrajenske za življenjsko delo, ki bo v galeriji Kresija odprta do konca maja.

Privajanju mladih bralcev na knjigo se pridružuje tudi Javna agencija za knjigo RS z izvirnim slovenskim mladinskim leposlovnim delom *Geniji brez hlač* Slavka Pregla, ki jo bodo prejeli slovenski srednješolci.

V okviru projekta *Knjige za vsakogar* bo izšlo 21 knjižnih del različnih vrst (v naklada 8000 izvodov in za ceno 3 evre), ki bodo naprodaj v slovenskih knjigarnah (78), splošnih knjižnicah (111), nekaterih muzejih (24) in drugih kulturnih ustanovah (4). Vrhunske knjige bo torej mogoče kupiti na 217 prodajnih mestih.

Literature sveta – Fabula 2010 od 3. do 28. maja 2010

Na uveljavljenem festivalu Fabula, ki se je pravkar slovesno začel z Nobelovo nagradjenko za literaturo 2009 Herto Müller v Drami SNG Ljubljana in ga organizira Študentska založba, bodo sodelovali še drugi vidni književniki iz različnih držav, kot so: Jonathan Franzen ZDA, David Grossman, Izrael, Michal Viewegh, Češka, Richard Flanagan, Avstralija, in Daniel Kehlman, Nemčija. Ljubljana in zlasti staro mestno jedro bo središče festivala z branji, delavnicami in literarnimi vlaki, bralnimi koticami na privlačnih lokacijah v mestnem središču in ob Ljubljanici, branji slovenskih pesnikov in pisateljev na ekranih mestnih avtobusov, novimi pesmimi o Ljubljani, ki so jih na povabilo študentke založbe napisali slovenski pesniki, projekcijami literarnih

besedil na javnih stavbah, razstavami, pogovori in izobraževalnimi prireditvami, unikatnim literarnim zemljevidom slovenskih pisateljev, filmi, posnetimi po literarnih delih, v Kinodvoru, seminarjem za knjižničarje in knjigarne, simpozijem o Ivanu Cankarju, pevske zbori, ki bodo peli uglasbljene pesmi slovenskih pesnikov ..., dogodki pa se bodo vrstili udi v drugih slovenskih mestih. Osrednja tema festivala je prikaz različnih sodobnih književnih vrst, ki se danes pojavljajo v različnih delih sveta, in razpravljanje o položaju književnosti v sodobni družbi kot temeljni osi dialoga med kulturami. Posebno pozornost bo festival namenil tudi književnosti za otroke in mladino. V okviru festivala bodo izšle tudi posebne knjižne izdaje domačih in tujih avtorjev. Ljubljano bo obiskalo 10 pisateljev iz različnih svetovnih držav, njihove obiske bodo spremljala branja, koncerti in razstave, Breg pa se bo v času obiskov spremenil v mesta gostujočih pisateljev. Vsak gostujoči avtor festivala bo na simbolni ravni, s svojim literarnim ustvarjanjem, predstavil mesto. S posegi v okolje bo označeno mesto, iz katerega prihaja posamezni književnik, atmosfero držav gostujočih avtorjev bodo pričarala branja, pogovori, koncerti in okrogle mize, kjer bodo odpirali literarna, sociološka, filozofska, urbanistična in druga vprašanja.

Pisateljska mesta na Bregu

● 7. maj: Jonathan Franzen - New York, ● 11. maj: David Grossman – Jeruzalem, ● 15. maj: Michel Viewegh – Praga, ● 20. maj: Daniel Kehlmann – Dunaj, ● 24. maj: Richard Flanagan – Sidney. Skupaj bo na festivalu Fabula 2010 izvedenih 50 programov s številnimi spremljevalnimi prireditvami.

Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture

Pod tem naslovom bodo v času *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010* potekale različne prireditve z različnih področij kulture, ki se bodo vsebinsko povezovale s temeljnim programom in s knjigo v širšem smislu, izvajali pa jih bodo muzeji, galerije, gledališča, glasbeniki in drugi kulturni ustvarjalci. Tako bo knjiga v svoje okrožje pritegnila malone vse kulturne ustanove in vse medije. Izvedenih bo 81 programov s spremljevalnimi prireditvami, Ljubljana bo bogatejša za donacijo največje srednjeevropske zbirke miniaturnih knjig prof. dr. Martina Žnidaršiča, ki jo bo lastnik v času LSPK 2010 podaril Mestni knjižnici Ljubljana.

Prof. dr. Martin Žnideršič si je v 35 letih ustvaril bogato zbirko nad 3.000 miniaturnih knjig, velikih največ 76 milimetrov, izjemoma tudi do 100 milimetrov, iz več kot 53 držav v številnih svetovnih jezikih. Gre za največjo zbirko v Srednji Evropi; primerljive zbirke so v Nemčiji, ZDA in Rusiji. V Žnideršičevi zbirki je tudi trenutno najmanjša knjiga na svetu *Kameleon Antona P. Čehova*, ki meri 0,9 x 0,9 milimetra. V znamenje počastitve *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010* se je prof. dr. Martin Žnideršič svojo dragoceno zbirko namenil darovati Mestni knjižnici Ljubljana in s tem pomembno trajno obogatiti ljubljansko in slovensko kulturno dediščino.

Knjiga in mesto

Tradicionalne literarne prireditve v Ljubljani in Sloveniji bodo oplemenitili posegi v javni prostor, ki bodo poudarjali pomen branja in spodbujanja bralne kulture. Ljubljana bo dobila nove bralne koticke na javnih površinah, branje se bo dogajalo v bolnišnicah, azilnem domu, domovih za starejše. Mestna občina Ljubljana bo posebno pozornost namenila knjigi kot pomembni nosilki socialne kohezivnosti v želji, da izboljša dostopnost knjig in kulturne ponudbe za ranljive skupine prebivalstva. Izvedenih bo 36 programov s spremljevalnimi prireditvami.

Ljubljana v mreži mest-zatočišč

Mestna občina Ljubljana in Slovenski center PEN nameravata v letu, ko je Ljubljana svetovna prestolnica knjige, vključiti mesto Ljubljana v mrežo mest-zatočišč. Mreža je začela delovati na pobudo Salmana Rushdieja in Mednarodnega parlamenta pisateljev (IPW) leta 1994 kot mednarodna mreža mest, ki nudijo zatočišče preganjanim in ogroženim pisateljem. V mrežo mest-zatočišč je vključenih že veliko mest v številnih demokratičnih državah, največ na Norveškem, kjer mreža deluje že od leta 1995. V teh mestih pisateljem iz Azerbajdžana, Čečenije, Irana, Zimbabveje, Iraka, Belorusije, Nigerije, Angole, Ugande in številnih drugih držav, kjer svoboda izražanja še ni zagotovljena, lokalne oblasti, ponekod tudi v sodelovanju z državnimi oblastmi, nudijo stanovanje za leto ali dve in dohodek v obliki štipendije za pisateljsko delo. Mesto-zatočišče tako omogoči pisatelju, ki je največkrat moral zbežati iz domovine, da se izogne zaporu ali še čemu hujšemu in si v novem okolju ustvari novo socialno mrežo, si morda najde zaposlitev ali druge možnosti za preživetje, ter mu zagotovi pogoje za delo v času, ki je zlasti neposredno po pobegu iz domovine zanj najtežji.

Slovenski center PEN želi pritegniti k sodelovanju pri tem projektu tudi Društvo slovenskih pisateljev in druge organizacije v Sloveniji, ki lahko prispevajo k temu, da bo projekt uspešen in da se bo tudi Slovenija po zaslugi Mestne občine Ljubljana vpisala med države, kot so Norveška, Švedska, Francija, Nemčija, Kanada in druge države, v katerih so številna večja mesta že omogočila dostojno preživetje številnim preganjanim in v marsikaterem primeru celo na smrt obsojenim pisateljem, pesnikom, dramatikom ali esejistom.

Foto: Miha Fras

V Informacijski pisarni na Mačkovi 1 je kaligraf Marko Drpič postavil ponovno usposobljeno tiskarno iz srede 20. stoletja. V njej se bodo vrstila predavanja in tiskarske delavnice. Na dan slavnosti 23. aprila sta tiskarno obiskala župan Zoran Jankovič in za naslov svetovne prestolnice knjige zaslužni načelnik Oddelka za kulturo dr. Uroš Grilc, ki sta se poskusila tudi v tiskanju osebnih vizitk.

Informacijska pisarna Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 in tiskarna TipoRenesansa na Mačkovi 1

t i p o r e n e s a n s a

V Informacijski pisarni so na voljo vse informacije o svetovni prestolnici knjige, tukaj je uredništvo spletne strani in tiskarna TipoRenesansa. Izvirna oprema tiskarne za visoki tisk oziroma knjigotisk iz 50. let prejšnjega stoletja vključuje več kot tona svinčenih in lesenih črk in ornamentov. Kaligraf Marko Drpič je tiskarno rešil pred odvozom na odpad, da bi ohranil opremo in znanje, ki je bilo nekdanj potrebno za nastanek knjige. Vendar mu pri tem ni šlo za muzejsko razkazovanje, ampak za postavljanje temelja novemu grafičnemu studiu, ki bo tisku in oblikovanju knjige začrtal presežne standarde. Maja bo na tem mestu v gosteh deset znanih slovenskih grafičnih oblikovalcev, ilustratorka in kaligraf. Oblikovali in tiskali bodo manjšo serijo knjižnih kazal, proces pa bodo obiskovalci lahko spremljali v živo, v drugi polovici leta pa bodo pripravili razstavo v Mestni knjižnici Ljubljana. Ob sredah bodo tiskarski mojstri v intervjujih opisovali različne postopke in

opremo, povezano s knjigotiskom. Za začetek sta se v knjigotisku poskusila župan Zoran Jankovič in predsednik republike dr. Danilo Türk, ki sta si sama natisnila osebni vizitki z zmajčkom, ki grize knjige. V prihodnje naj bi tiskarna postala zametek izobraževalnega središča za knjigotisk, s predavanji in delavnicami pa naj bi spodbujala kaligrafijo in tipografijo. Vse od otvoritve pa tiskarno z zanimanjem in naklonjenostjo obiskujejo tiskarski mojstri, tako da Marko Drpič ob tem že zbira tudi dragoceno gradivo za knjigo.

Naslov: Informacijska pisarna svetovne prestolnice knjige, Mačkova 1, Ljubljana
Telefon: 01/306 11 74 in 01/30 61171
E-naslov: lspk2010@ljubljanasi.si
Spletna stran: www.ljubljanasvetovnaprestolnicaknjige.si
www.worldbookcapital.si

Junij 2010 v Ljubljani

Mestna občina Ljubljana v sodelovanju z zavodom Turizem Ljubljana letos že drugič uvaja kulturno poletje s kulturnimi prireditvami na Prešernovem trgu, ki jih pripravljajo mestni javni kulturni zavodi in nevladne organizacije pod imenom *Junij 2010*. Lani se je med 12. in 28. junijem na tem prizorišču zvrstilo več kot 60 plesnih in glasbenih prireditev ter filmskih projekcij, namenjenih vsem generacijam, ki se jih je udeležilo nekaj tisoč ljudi. Program je zasnovan za najširše občinstvo, hkrati pa tudi za glasbene, plesne in gledališke poznavalce, ki si lahko brezplačno ogledajo kvalitetno umetniško produkcijo na prostem. Posebna pozornost je posvečena izbiri dopoldanskega programa, ki je namenjen najmlajšim obiskovalcem. Poleg predstav SNG Opere in Baleta Ljubljana *Labodje Jezero*, *Romeo in Julija* ter *Mladi koreografi* bo letos na ogled spektakel Mestnega gledališča ljubljanskega *Kabaret*, uspešnica Slovenskega mladinskega gledališča *Kekec* in še številni drugi privlačni umetniški dogodki, ki jih bodo obogatila literarna branja slovenskih pisateljev. Več informacij na spletnih straneh www.ljubljanasi.si in www.visitljubljanasi.si.

Knjižnice – središča znanja, informacij in ustvarjalnosti

je program, ki ga vodi Mestna knjižnica Ljubljana in bo v letu svetovne prestolnice knjige izvedla 10 programov s številnimi spremljevalnimi dogodki.

Svetovni vrh knjige 2011 Knjiga kot nosilka razvoja človeštva

bo potekal v Cankarjevem domu od 31. marca do 1. aprila 2011. Vodilni temi sta *Globalizacija knjige in branje v digitalni dobi* in *Izdajanje in prevajanje knjig na manjših jezikovnih trgih in iz jezikov manjših nacionalnih skupnosti v svetovne jezike*. Organizator, Gospodarska zbornica Slovenije, zbornica založništva, knjigotrštva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev, pričakuje uporabne napotke za spremljanje stanja na knjižnih trgih, strategije spodbujanja bralne kulture in ukrepe politike za spodbujanje dostopnosti knjige. S povabljenimi strokovnjaki, ki igrajo ključno vlogo na svetovnem knjižnem področju, bo domači strokovni javnosti omogočen vpogled v aktualna dogajanja na področju knjige, hkrati pa tudi širše razumevanje tega dogajanja v celovitem kulturnem in družbenem kontekstu.

Foto: Miha Fras

Vrhunec slovesnosti ob prevzemu naslova Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 je bila večerna umetniška predstava Matjaža Bergerja *Timpan v diahroniji* v Križankah, posvečena knjigi, branju in pisavam, srečanju znanosti, umetnosti in filozofije. Predstava je občinstvo navdušila, ogledati pa si jo je bilo mogoče tudi v neposrednem televizijskem prenosu na 1. programu medijske sponzorice Televizije Slovenija.

Na kongresu bodo sprejeli *Ljubljansko resolucijo o knjigi kot nosilki razvoja človeštva* in izdali kongresni zbornik.

Ljubljani so se pridružila tudi druga slovenska mesta in veleposlaništva s sedežem v Sloveniji

Programu svetovne prestolnice knjige so se pridružila slovenska mesta: Izola, Maribor, Trzin, Metlika, Kostanjevica, Murska Sobota, Velenje, Novo mesto, Nova Gorica, Dobrovnik in Senovo.

Bogate programe so prispevala tudi veleposlaništva Italije, Švice, Zvezne Republike Nemčije, Francije, Nizozemske in Evropskega parlamenta – informacijske pisarne za Slovenijo v sodelovanju z Veleposlaništvom Španije in RS za kulturne dejavnosti Ivančne Gorice.

Maja nov knjižni sejem v Ljubljani

Liber.ac

Sejem
akademske
knjige

V letu, ko Ljubljana nosi prestižni naslov svetovne prestolnice knjige, se v okviru kulturnega programa tega velikega in uspešnega mednarodnega projekta rojeva nov knjižni sejem. **Liber.ac**, sejem akademske knjige, ki se bo v mesecu maju odvijal v Foersterjevem vrtu v Ljubljani, je prvi korak k vzpostavitvi sejemske prireditve, s katero želijo slovenski založniki znanstvenega tiska predstaviti najnovejše dosežke z različnih področij znanosti in umetnosti.

V parku za Filozofsko fakulteto si bo mogoče od 19. do 21. maja ogledati izbrano ponudbo vodilnih izdajateljev akademske literature iz vse Slovenije, sestri s knjigo v roki v senco košatih dreves in pogledati, kakšne zanimivosti prinaša kulturni program, ki bo letos posvečen literaturi Vzhodne Azije ter kulturnim stikom med Slovenijo in vzhodnoazijskimi državami. Obiskovalcem bo na voljo pester nabor prireditev, od predstavitev vzhodnoazijske prevodne proze in poezije, filmskih projekcij, plesnih predstav, razstave fotografij do

branja pravljic in različnih delavnic za otroke, kjer se bodo najmlajši obiskovalci učili izdelati japonsko knjigo, se preizkusili v umetnosti kitajske kaligrafije in izdelovanju origamijev. Sejem bodo pospremile okrogle mize – priznani domači in tuji strokovnjaki bodo razpravljali o vlogi univerzitetnega založništva in o razvoju azijskih študij v Sloveniji, zanimiv pa bo tudi pogovor s članom mednarodnega združenja PEN in izvršnim direktorjem japonskega PEN, dr. Takeakijem Horijem, o knjigi na Japonskem. Omeniti velja še nekaj simpatičnih sejmskih aktivnosti: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik bo za tuje obiskovalce pripravil »žepne« tečaje slovenščine, predstavniki Osrednje humanistične knjižnice bodo v času sejma brezplačno popravili in ovili vašo najljubšo knjigo, vpisali v COBISS vaš najnovejši članek ali monografijo in pokazali, kako pravi mojstri brskajo po elektronskih virih. Celotni spremljevalni program in ključni podatki o sejmu so dostopni na spletni strani Filozofske fakultete: www.ff.uni-lj.si

Potreba po knjižnem sejmu, ki bi bil posvečen temu občutljivemu in izredno pomembnemu področju, je opazna že dlje časa. Ne samo med založniki tovrstne literature, temveč v celotnem visokošolskem in znanstvenem prostoru. Skoraj zagotovo bo dogodek dobro sprejet tudi v širši zainteresirani javnosti – med raziskovalci, študenti, dijaki in vsemi, ki jih zanima najnovejše v razvoju znanosti in umetnosti. V Sloveniji letno izide več kot tisoč znanstvenih publikacij in med njimi so vrhunska dela, ki že takoj po izidu najdejo svoje mesto na policah najpomembnejših nacionalnih, univerzitetnih ali različnih specializiranih knjižnic po vsem svetu. Zdi

se neverjetno, pa je vendar res: neredko so dosežki slovenske znanosti odmevnejši v tujini kot pri nas. Sejem akademske knjige je priložnost za nov pogled na znanstveno založništvo, na vlogo in mesto, ki mu pripadata. Izpostaviti želi njegovo raznolikost in tematsko bogastvo, povezati založnike, opozoriti na razvojne možnosti in potrebe, predvsem pa okrepiti zanimanje širše javnosti za dogajanje v znanosti. Da je čas za prvi slovenski sejem akademske knjige zares dozorel, je mogoče najbolj neposredno razvidno iz velikega interesa založnikov in nestrpnega pričakovanja, ki je ob napovedi dogodka zavelo med študenti. Zlasti na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki je organizator sejemske prireditve in je v sodelovanju s študenti pripravila tudi zanimiv spremljevalni program.

Foersterjev vrt, med mladimi bolj znan kot »park za Filofaksom«, se bo v sejmskih dneh iz nekoliko odmaknjene, mirne oaze zelenja spremenil v živahno prizorišče, ki bo ponujalo številne zanimivosti in prijetna presenečenja. V znamenju knjige, seveda. Akademske knjige, tiste prave, ki ne prebiva samo na policah znanstvene literature, ampak se dobro počuti tudi v vrvežu radovednežev, pod vedrim nebom, sredi zelenja. (Ne pozabimo, da beseda akademija izvira iz imena atenskega gaja, posvečenega junaku Akademju, kjer je Platon predaval grški mladini.) V okviru sejma **Liber.ac** bosta znanost in umetnost sredi enega od ljubljanskih parkov na različne načine nagovarjali obiskovalce: petindvajset razstavljavcev, več kot 750 knjižnih naslovov, kopica kulturnih prireditev.

Prof. dr. Tine Germ

Medijska sponzorja LSPK 2010 sta Dnevnik d.d. in Radiotelevizija Slovenija

Časopisna družba Dnevnik je k projektu Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 pristopila kot partnerica in bo podprla celotno dogajanje s poudarkom na največjih prireditvah. Na področju kulture je časnik Dnevnik nosilec Dnevnikove Fabule, v okviru katere razglašajo vsako leto najboljšo zbirko kratke proze. Uredništvo kulture je uvedlo posebno rubriko namenjeno Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010, ki bo podprta tudi na spletnem portalu Dnevnik.si. Bralcem in obiskovalcem spletne strani in časnika nudijo redno pregled dogajanj, obenem pa se bodo poglobili v zgodbe največjih mojstrov pisane besede, ki bodo v tem letu obiskali Slovenijo, in na dogodkih bralno kulturo spodbujali tudi s svojimi izdajami.

RTV Slovenija dnevno spremlja vse dogodke v Kulturi po Odmehih, najpomembnejši pa so bili in bodo še naprej tudi v Dnevniku in Odmehih. Tako smo si lahko na prvem programu TVS ogledali neposreden prenos otvoritvene slovesnosti v Križankah, še naprej bodo na sporedu živa javljanja z vklopi s prizorišč dogodkov. Od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 je ob petkih za pet minut podaljšana rubrika Kultura s posebno ločnico z logotipom svetovne prestolnice knjige. Rubrika je namenjena poročanju o dogodkih, ki so se zgodili skozi ves teden, vsak teden pa o dogodkih pripravljajo reportažo za osrednjo tedensko kulturno oddajo Osmi dan.

Vse osrednje dogodke bodo spremljali tako, da bodo poleg poročil s posebno ekipo novinarjev pripravljali tudi daljše prispevke za Osmi dan, intervjuje s pomembnimi pisatelji za polurno oddajo o literaturi Pisave, konec maja pa bo na sporedu tudi posebna petdesetminutna oddaja, posvečena osrednjim dogodkom v okviru svetovne prestolnice knjige. Maja bo na programu tematsko omizje o Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010. Tedenske oddaje Ars 360 napovedujejo najpomembnejše literarne prireditve za naslednji teden.

Vrhunci poletnega festivala v Ljubljani

Darja Korez - Korenčan

Festival Ljubljana je letos pohitel z objavo programa, ki je bil znan že pred slovenskim kulturnim praznikom, kar je sprožilo tako v medijih kot med stalnimi obiskovalci hitre reakcije na najbolj znana imena in ansamble. Vsakdo ima svoje najbolj priljubljene umetnike in se seveda vzradosti, če jih lahko ponovno vidi in sliši, nekateri si želijo kaj svežega, novega, ekskluzivnega, drugi bi svoje zvezde poslušali večkrat. To je osebno občutenje vsakega posameznika, naloga festivala pa je, da ugodni enim in drugim ter pri tem najde kompromis in ohrani kontinuirano raven kakovosti in verjetno tudi prestiža. Tega se Festival Ljubljana dobro zaveda, saj direktorjeva vpetost v mednarodne institucije omogoča dober vpogled v druge festivale in primerjavo z njimi.

Če je bila pretekla leta plesna umetnost morda nekoliko zapostavljena, pa se zadnji dve leti program premika in prid tistim, ki so balet pogrešali. Tako je lani odprl festivalsko poletje balet gledališča milanske Scale in nas v predstavi presenetil z glasbo skupine Pink Floyd. Čeprav bi morda v tem bolj uživali manj konservativni in morda bolj rockovsko naravnani ljubitelji plesa, pa se je zdelo, da je baletni ansambel milanske Scale v solističnih točkah in skupinskih prizorih fasciniral prav vso dvorano. Koreografija Rolanda Petita, ki je vedno odprt za nove izzive, je bila seveda neke vrste magnet za občinstvo, verjetno pa bo letos še večji svetovno znani, zdaj že pokojni koreograf **Maurice Bejart** z Bejart Ballet iz Lozane. Videli bomo *Balet za življenje* po izvorni Bejartovi koreografiji, kar bo tudi spričo Versacejevih kostumov svojevrstna poslastica, saj se je o tem gostovanju govorilo že več let. Letos pa bo mogoče videti tudi **Akademski državni balet Borisa Eifmana** iz Sankt Peterburga, ki bo gostoval kar z dvema baletoma: Ano Karenino na glasbo Čajkovskega ob sodelovanju orkestra Slovenske filharmonije, drugo delo pa bo Ruski Hamlet na glasbo s traku – Mahlerja in Beethovna. Seveda ne smemo pozabiti na mariborskega koreografa romunskega rodu **Edwarda Cluga**, ki s svojimi predstavami gostuje po vsem svetu in na ta način promovira Maribor ter z njim Slovenijo. Na poletnem festivalu se bo predstavil s predstavo *Gledati*

Foto: arhiv Festivala Ljubljana

Eden od vrhuncov letošnjega poletnega festivala v Križankah bo *Balet za življenje* po izvorni Bejartovi koreografiji v izvedbi Bejart Ballet iz Lozane.

druge, ki je bila premierno izvedena marca letos v SNG Maribor in se je v svojevrstni glasbeni predelavi Milka Lazarja poklonila tudi 200-letnici rojstva znamenitega poljskega romantičnega skladatelja Frederica Chopina.

Otvoritev in zaključki festivala so navadno nekaj posebnega, tako je v svetu, pa tudi pri nas gre za zveneča imena ali pa nekonvencionalne izvedbe. Tako bomo letos 6. in 7. julija ne le slišali, ampak tudi videli *Bachov Pasijon po Janezu v scenski izvedbi* z orkestrom in zborom **Glasbenega festivala Schleswig Holstein**, ki je lani pri nas nastopil s Handlovo odo *Aleksandrovo slavje*. Režiser in koreograf Robert Wilson naj bi zaradi zahtevnosti skoraj ves teden postavljali sceno v Cankarjevem domu. To bo za marsikoga zanimivo in nenavadno, saj smo bili doslej tega dela vajeni v koncertni izvedbi.

Münchenska filharmonija velja za enega najboljših nemških simfoničnih orkestrom, 18. julija bomo v njihovi izvedbi lahko slišali Haydnovo *Stvarjenje*.

Ugledni slovenski mezzosopranistki smo letos lahko prisluhnili ob 100-letnici rojstva njenega očeta Marijana Lipovška v okviru Slovenskih glasbenih dnevov, na poletnem festivalu pa bo nastopila v operni predstavi *Pikova dama* P. I. Čajkovskega, ki je bila premierno uprizorjena v tej sezoni v mariborski Operi, ko smo lahko prvič

skupaj na slovenskem opernem odru videli dva odlična slovenska solista, Marjano Lipovšek in Janeza Lotriča.

In kdo postaja že kar stalni gost Festivala Ljubljana, kar si lahko ta ustanova gotovo šteje v čast? Gre seveda za karizmatičnega dirigenta **Valerija Gergijeva**, ki ga zaradi njegove prefinjene subtilnosti in suverenosti vedno znova občudujemo. Kar štirikrat bo stal na odru Cankarjevega doma s svojim znamenitim **Marijskim teatrom in Londonskim simfoničnim orkestrom**. Dirigiral bo koncertno izvedbo Straussove opere *Žena brez sence*, seveda pa ne gre brez ruske glasbe, ki jo zna Gergijev interpretirati na povsem svojstven način. Tako bomo slišali *Klavirski koncert št. 3* S. Prokofjeva (solist bo Denis Macujev), pa *Posvečenje pomladi* I. Stravinskega in delo Rodiona Ščedrina, ki bo najbrž tej izvedbi osebno prisostvoval. Z Londonskim simfoničnim orkestrom bo Gergijev med drugim izvedel Mahlerjevo peto simfonijo.

Zaključek festivala bo v znamenju **Tomaža Pandurja** in njegovega *Hamleta* iz leta 2008, ko ga je premierno postavil v Madridu in je bil kar štiridesetkrat razprodan. Glede na to, da ima Festival Ljubljana s Pandurjem že dokaj ustaljeno sodelovanje, upamo, da bomo v naslednji sezoni videli tudi najnovejšo Pandurjevo produkcijo baleta iz Berlina.

Zločin in ... aplavz

Mladinsko devetič na festivalu v Bogoti

Tina Malič

Foto: osebni arhiv

Predstava je na izpraznjenem odru gledališča Camarín del Carmen dobila nove razsežnosti, ovira ni bil niti jezik.

Foto: osebni arhiv

Festivalski transparent vabi k ogledu *Zločina in kazni*; iz zgornjega levega kota se smeji ikona Fanny Mikey.

Letošnji Iberoameriški gledališki festival v Bogoti, ki je potekal od 19. marca do 4. aprila, je bil prelomen. Prvič je namreč minil brez Fanny Mikey, svoje ustanoviteljice in gonilne sile, pravega idola tisočev kolumbijskih ljubiteljev gledališča, ki se vsaki dve leti zgrnejo v milijonsko kolumbijsko prestolnico, da bi se naužili najboljšega, kar ima ponuditi svetovno gledališče.

A pravzaprav je lani preminula igralska legenda ta festival zaznamovala ravno tako kot vse prejšnje. Z nešteti plakati, transparentov, publikacij so mimoidoče po vsem mestu pozdravljali njen prešerni nasmeh, elegantne noge v visokih petah in bujni rdeči kodri, preoblikovani v znak letošnjega festivala. In zdaj ko je mimo, lahko rečemo, da je res minil v njenem duhu – kot prostor srečevanj, medsebojne izmenjave izkušenj in razmišljanj, a tudi sproščene zabave. Kot prešerno praznovanje življenja in umetnosti. Tako kot že enajstkrat pred tem. Ali, če smo nezaupljivi in ne upoštevamo informacij iz druge roke, vsaj osemkrat pred tem, kar smo na svoji koži izkusili člani Slovenskega mladinskega gledališča, ki smo se tokrat festivala udeležili devetič.

Ljubzenska zgodba Mladinskega in festivala FITB se je začela leta 1992, ko je SMG v Bogoti odigralo *Šeherezado* Iva Svetine v režiji Tomaža Pandurja (ta je s svojimi stvaritvami drugi redni gost na festivalu – letos se je predstavil s *Kaligulo* v produkciji zagrebškega gledališča Gavella in Pandur Theaters –, slovensko zasedbo pa je dopolnil baletni ansambel SNG Maribor s plesnim projektom Edvarda Cluga *Radio and Juliet*). »*Sheherazada*« je tedaj povzročila pravo evforijo; karte so bile razgrabljene, gostovanje na željo gostiteljev podaljšano, predstavo si je ogledal sam predsednik, vsaki ponovitvi so sledile dolge ovacije. Še zdaj, po osemnajstih letih, festival ne mine, ne da bi beseda nanesla na to legendarno predstavo. A treba je reči, da *Zločin in kazni*, ki smo ga v Bogoti odigrali letos, po reakcijah občinstva ni močno zaostal za njo.

Predstavo, ki jo je po znamenitem romanu Dostojevskega priredil in zrežiral Diego de Brea – v Kolumbiji njegovo estetiko že poznajo in cenijo, saj so pred dvema letoma videli *Somrak bogov*, pred štirimi pa *Kraljico Margot* –, smo petkrat odigrali na odru gledališča Camarín del Carmen v La Candelarii, historičnem centru mesta – kot pravijo, enem najlepše ohranjenih v vsej Latinski Ameriki –, četrti strmih tlakovanih ulic, slikovite kolonialne arhitekture, barvitih fasad, v kulturnem in univerzitetnem središču Bogote.

Tudi stavba sama ima pestro zgodovino. Zgrajena je bila leta 1655 kot samostan – v arhitekturnih obrisih ga ponekod še lahko prepoznamo –, skozi stoletja pa se je njena namembnost spreminjala od vojašnice in vojaške bolnišnice, nato šole, pa do današnjega gledališča, ki sprejme do petsto gledalcev.

Prav zaradi takšne geneze ima oder nekaj arhitekturnih posebnosti, ki jih je Diego de Brea za *Zločin in kazni* odlično izkoristil. Prizorišče je povsem ogolil in razkril nesimetrični tloris, dostop iz spodnjega nadstropja po zavutih stopnicah, pokonci postavljeni del stare tribune z oguljenimi sedeži, ki je predstavljal odrski horizont ... Predstava je z nekaj mizanscenskimi spremembami in izčiščenimi poudarki nemara prav na tej sugestivni sceni do konca dozorela in polno ozavivela. Rezultat? Dolge in burne stoječe ovacije, ki so ob poklonu Matije Vastla, Raskolnikova, eksplodirale v nebo, solzne oči gledalcev, ganjene čestitke ustvarjalcem, komplimenti o igralsko najboljši predstavi na festivalu, štiri razprodane ponovitve, bitka za

vstopnice. Navdušeni zapisi: »Gledati Vastlovo igro je bilo eno največjih doživetij festivala. [...] Še en uspeh XII. Iberoameriškega festivala, ki, kakor se odvijajo stvari, dokazuje, da je nasledstvo Fanny Mikey prešlo v prave roke ...« (Emilio Sanmiguel, *El nuevo siglo*); »Na koncu smo vstali in dolgo ploskali, hoteli smo jim povedati, naj se še vrnejo, naj bodo še naprej del festivala, naj nas znova očarajo ...« (Gustavo Puntilla, *Una mirada compleja gay*); »Igralcem Mladinskega bi človek najraje več minut ploskal, saj vsakič, ko stopijo na oder, tam pustijo svojo dušo. [...] To, kar počenja Slovensko mladinsko gledališče [...], je gledališče v svojem najčistejšem izrazu. Brez izumetničenosti.« Laila Abu Shihab, *vive.in*. In zadovoljna igralska ekipa, ki se je zavedala, da je soustvarila gledališko čarovnijo, ki jo tako igralci kot gledalci iščejo vsakič, a se, kot vse najdragocenejše stvari, zgodi le redko.

Marina Cvetajeva: Vampir, zasnova in režija Ivica Buljan
Poetična pravljica velikanke ruske poezije Marine Cvetajeve o deklici, ki jo zapelje vampir, izgubi svoje najbližje, se spremeni v rožo in spet nazaj v lepotico, s katero se poroči mlad bojar, je izhodišče za avtorsko predstavo hrvaškega režiserja Ivica Buljana. Ta bo z igralskim ansamblom Slovenskega mladinskega gledališča pripravil nenavaden odrski esej o spletu fantastičnosti in realnosti. Večglasno gledališko zgodbo o naših skrivnih željah, hrepenenju in strahovih.

Premiera bo maja 2010 v Slovenskem mladinskem gledališču. Več na: www.mladinsko.com

Živa mestotvorna arhitektura prve slovenske hiše Hospic

Anton Žižek, u.d.i.a.

Foto: arhiv Arhitekturnega biroja Arhé

18. marca sta župan Zoran Jankovič in direktorica JSS MOL Jožka Hegler odprla hišo Hospic, ki so jo projektirali arhitekti Miha in Katarina Dešman, Rok Bogataj, Eva Fišer in Vladka Ljubanovič, avtorska skupina DANS, ki deluje v okviru arhitekturnega biroja Arhé, in predala ključne stavbe Slovenskemu društvu Hospic.

18. marca sta župan Zoran Jankovič in Jožka Hegler, direktorica Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana, v navzočnosti povabljenih predstavnikov projektantov, izvajalcev, nadzornikov in predstavnikov Slovenskega društva Hospic odprla hišo Hospic na lokaciji Hradeckega 20 v Ljubljani ter predala ključne stavbe Slovenskemu društvu Hospic. Gre za prvi hospic v Sloveniji, zato je stavba pomembna pridobitev tako za Ljubljano kot tudi za državo v celoti. Avtorji zgradbe so DANS arhitekti, avtorska skupina, v kateri načrtujejo Miha in Katarina Dešman, Rok Bogataj, Eva Fišer in Vladka Ljubanovič, ki delujejo v okviru arhitekturnega biroja Arhé, za opremo pa bo poskrbelo društvo Hospic.

Kaj je Hospic?

Hospic je nevladna, neprofitna humanitarna organizacija. Glavno poslanstvo tega društva je spremljanje neozdravljivo bolnih in njihovih svojcev. Prizadeva si za detabuizacijo smrti in za naraven odnos do umiranja in žalovanja v slovenski družbi. Izdaja literaturo s tega področja, prireja predavanja, seminarje in delavnice tako za strokovjake kot tudi za laike. Organizira usposabljanje prostovoljev za pomoč pri oskrbi bolnikov in nudi oporo žalujočim.

V zahodni družbi, katere del smo tudi mi, smo vse preveč osredotočeni na materialni svet. Vsakemu življenju sledi po naravni poti smrt, ki ni nič drugega kot življenje v drugačni, bolj subtilni obliki. Smrt je lastna vsem živim bitjem, tudi človeku. Smrt in življenje sta isto. Smrt je del narave. Če je človek del Narave, se lahko samo vprašamo, zakaj potem tak strah pred smrtjo. Prav tu ima ključno nalogo društvo Hospic, saj na organiziran in strokoven način nudi pomoč tako umirajočim kot svojem umirajočim. Lahko rečemo, da ima Hospic v slovenskem prostoru pomembno etično poslanstvo.

Arhitektura hiše Hospica

Prvi vtis, ki nam ga nudi zgradba Hospica, je občutek *igrivosti, otroškosti*. Ta občutek nam predvsem prebudijo uporabljene barve fasade. To so kombinacija sive in rdeče barve fasadne obloge. Arhitekti so občutek igrivosti dodatno okrepili z uporabo roznate barve okenskih profilov.

Hiša stoji na robu ožjega mestnega jedra. Pa vendar je hiša na neki način – čeprav je skoraj v središču mesta – vpeta v naravo, saj leži na samem zahodnem pobočju hriba Golovec. Arhitekti so uporabili modernistični pristop pri umestitvi hiše v mikrolokacijo. Stavba s svojim kocki podobnim kubusom ne komunicira z naravo in okolico, hoče ji biti kontrastna, jo nadvladati. Vendar prav osnovno kubično telo zgradbe daje hiši mestotvorni značaj.

Pri subtilni uporabi opečnate fasade lahko zaslutimo vpliv klasicizma viktorijanske Anglije in celo filozofijo Johna Ruskina. Arhitekti z gotovostjo uporabljajo kontraste v arhitekturnem jeziku. V Hospicu lahko praktično zaznamo primer takega kontrasta. Uporaba fasadne opeke že sama po sebi daje hiši pridih brezčasnosti in trdnosti. A fasada je na duhovit način

razrahljana z igrivo kompozicijo barvnih vzorcev opeke in kompozicijo oken v fasadni ravnini.

Hiša Hospica »nima« strehe. Tako je na simboličen način bolj kot na zemljo usmerjena v nebo – *onkraj*. Uporaba potiska Plečnikovega ekslibrisa na steklu ograje je reminiscenca slovenskega duha, zapisanega v tradicionalnih slovenskih ornamentih. Arhitekti arhitekturnega biroja Arhé so dosegli pri hiši Hospica kontekstualnost, vendar

ne po umestitvi hiše v prostor. Kontekstualni so na mnogo bolj subtilen način, s kodo, ki so jo vpisali v fasado in v materiale.

Tako lahko sklenemo, da hiša Hospica ni monumentalna v običajnem smislu besede. Prav nasprotno. Je pa je duhovita! Duhovita zasnova in pojavnost hiše Hospica tako presega povprečje in idejno rutino vrste novih mestnih zgradb, še več, zgradba prinaša novo življenje v arhitekturo Ljubljane.

Na lokaciji Hradeckega 18 in 20 je Javni stanovanjski Mestne občine Ljubljana za lastnico Mestno občino Ljubljana, ki je v celoti zagotovila sredstva za izgradnjo, zgradil hišo Hospic decembra 2009. Zemljišče, na katerem stoji stavba, je bilo deloma že v lasti občine, deloma pa je prešlo v njeno last s kasnejšim odkupom dveh sosednjih stavb, ki so ju porušili, s pripadajočimi zemljišči. Hiša je dobila uporabno dovoljenje 11. januarja letos.

Stavba ima 3 etaže (pritličje in 2 nadstropji) z 841,69 m² neto tlorisnih površin in 7 pripadajočih zunanjih parkirnih mest. Pritličje je namenjeno skupnim in tehničnim prostorom, v 1. in 2. nadstropju so bivalni prostori za 9 oseb. Vsak bivalni prostor ima možnost postavitve še dodatne postelje za sorodnika oz. negovalca.

Skupna vrednost naložbe, v kateri so zajeti stroški gradbeno-obrtniških in instalacijskih del, porušanja objektov, izdelave projektne dokumentacije, svetovalnega inženiringa z gradbenim nadzorom, koordinacije varstva pri delu ter stroški drugih storitev (načrti in druga projektna dokumentacija, projektantski nadzor, izdelava investicijske dokumentacije, geotehnična raziskava tal, soglasja), znaša 1.572.940,39 evra, stroški nakupa dveh sosednjih hiš so pa so bili 346.352,86 evra. – Društvo Hospic je na podlagi dogovora, podpisanega 27. decembra 2006, zagotovilo sofinancerski delež v višini 146.052,50 evra, ki bo povrnjen z zmanjšano najemnino v obdobju 20 let. Mesečna najemnina znaša okvirno 2.500 evrov, vendar jo bodo v prvem letu v celoti pokrivali iz sofinancerskih sredstev.

Mesto, kjer ljudje radi živijo skupaj

Marjan Sedmak

Foto: Dunja Wedam

19. marca je župan Zoran Jankovič v Domu starejših občanov Fužine, Nove Fužine 40, odprl Dnevni center Fužine, ki se pridružuje doslej odprtim centrom aktivnosti za starejše. Center je od samega začetka dobro obiskan.

Roko na srce – Ljubljana sploh ni tako slabo mesto, kot si pogosto dopovedujemo. Daleč od tega, da bi bilo popolno, toda ali je na svetu sploh kaj popolnega? Včasih so tujci, ki nas opozorijo na prednosti mesta, denimo pred letom dni, ko se je francoski prijatelj začudil nad snago v mestu. Ozreš se okoli, in res, mesto poseka Bruselj in Pariz za kilometre.

Vertikalna in horizontalna

Značilnost, ki je človek ne opazi na prvi pogled, je tudi nabor društev upokojencev, ki je še vedno ena od najbolj razvitih socialnih struktur mesta. Potem ko se človek nekaj let potika po teh društvih, pa zlagoma le opazi, da elementi te strukture niso povsod enaki. Mesto je v središču vertikalno, proti obrobju pa se splošči. Strastni privrženci merjenja socialnih pojavov se s takšno površno metodo ugotavljanja družbenega stanja ne bi strinjali, za našo rabo pa zadošča – še pred merjenjem je bila zdrava pamet. Središče mesta, ki je vertikalno, v povprečju ne spodbuja socialnih stikov, proti obrobju, kjer se mesto splošči, pa je socialnih stikov – »čez plot« – veliko več in soseska še vedno deluje. Začetniku v upokojenskih vrstah se hitro zgodi, da bo sotrpinom ponujal programe aktivnega staranja, ki so zaželeni v mestni vertikali, ki pa jih bodo na obrobju posmehljivo zavrnili, češ aktivnega staranja imam od pomladi do jeseni na vrtu in v sadovnjaku dovolj. Pa tudi sicer so ljudje – spet v povprečju – vse bolj pozorni na svoje sosede in sosesčino, kolikor bolj so oddaljeni od mestne vertikale, ki pospešuje osamljenost in izločenost. O tem, da gre za resen problem, pričra nadpovprečno visok delež starejših meščanov med žrtvami vročinskega vala, ki je pred nekaj letu udaril Evropo. Nihče jih ni posebej opozoril, da morajo popiti več tekočine, četudi ne čutijo žeje – in starejši je pogosto ne. Naši francoski

kolegi so poročali o stari ženski, ki so jo sredi Pariza v večstanovanjski hiši odkrili in stanovanju šele mesec po njeni smrti. Pri tem so bila vhodna vrata njenega stanovanja več čas le priprta. Tako je pač v vertikali – gledamo se, vendar se ne vidimo.

Segmentirana družba

Ruralna družba takšnih težav ni poznala. Industrijska revolucija, oprta na kapitalizem (ali pa kapitalizem, oprt na industrijsko revolucijo), nas je segmentirala. Poglavitna ločnica teče med tistimi, ki še lahko sodelujejo na »trgu dela« ali pa bodo na njem sodelovali, ter tistimi, ki so to delo že opravili. Prva skupina proizvaja ali pa še bo proizvajala presežno vrednost, druga pa je ne več in je tudi ne bo. Ta druga je v perspektivi proizvodnje presežne vrednosti ali bolj brutalno: dobičkov povsem odveč. Prenekateremu liberalnemu ekonomu (naziv ekonomist hranim za bolj sofisticirane proizvode ekonomske fakultete) zato zdrkne z jezika ocena, da je tretja generacija »strošek«; pri tem pozablja, da je bil za to generacijo tudi sam strošek – ta generacija mu je zagotavljala (zvečine) brezplačen študij. Toda kot bodočemu proizvajalcu presežne vrednosti in profita mu je ta greh vnaprej odpuščen. Skratka, mlade generacije nihče ne pojmuje kot strošek, kot ta ali oni dojema starejšo generacijo, pa

čeprav se je vse življenje odrekala pomembnemu delu svojega osebnega dohodka (v obliki prispevkov v pokojninsko blagajno), da bi ta del plače uživala po upokojitvi.

Ruralna družba je bila drugačna, v njej je imela vsaka generacija svojo funkcijo in zlasti naloga najstarejših je bila, da na mlajše rodove prenašajo znanje in izkušnje, potrebne za preživetje skupine ali skupnosti. Pretirano veliko navdušencev za takšno in drugačno merjenje v tistih časih ni bilo, zato je bil stari oče s svojimi tremi ali štirimi desetletji izkušenj ter z zalogo izkušenj prejšnjih generacij tisti, ki je povedal, kdaj je treba sejati in kdaj žeti in kdaj se bo vreme obrnilo.

Potem je prišla moderna, kot se temu reče. Otroci ni več učil stari oče, marveč so jih prosvetljenko nagnali v šolo; oče je služil kruh v tovarni in so zanj in o njegovem delu, če ni bil ravno brezposeln, razmišljali drugi; za zdravje ni več skrbel mati, ki se je nekaj malega spoznala na zdravilne rastline, marveč zdravnik s »socialnega« in farmacevtska industrija; deda so, če in ko je dosegel 65. leto starosti, poslali v »penzijo« in če je bil onemogel, v dom za upokojence, predvsem pa so od njega pričakovali, da bo statistično pohleven in uvideven ter v dveh ali treh letih zapustil lepi svet.

Arhitekt Viktor Sulčič se predstavi v Buenos Airesu

Prof. Janez Koželj

Starosti prijazno mesto

Zdaj živimo dlje in uživamo v bolj kakovostnem življenju. Naš cilj ni zgolj podaljševanje življenja, marveč predvsem podaljševanje zdravega, kakovostnega življenja, to je takšnega življenja, ki človeku daleč v visoko starost omogoča, da ostaja samostojen, da je torej sposoben skrbeti zase in odločati o svojih potrebah ter se hkrati povezovati z drugimi. Zaradi že zgoraj omenjenega kapitalizma in njegovega hlepenja po unovčljivi presežni vrednosti besedo delo pogosto uporabljamo kot sinonim za zaposlitev. V resnici je delo več – delo je lahko tudi formalno ali neformalno prostovoljno delo; resda kapitalu ne vrže dobička, je pa lahko v pomoč ljudem. Takšno delo tudi ustvarja sosesko in sosedsko pomoč, prebija zaprta vrata in premaguje izločenost posameznikov in skupin. Starosti prijazno mesto je zato mesto, ki ustvarja ozračje za vnovično integracijo ljudi, ki so lahko še vedno koristni sebi in svojemu okolju. Nedavno tega je nemško vrhovno sodišče razsodilo v zadevi, ki se je nanašala na obseg in doseg tistega, čemur je na naši zemljepisni širini še najbližji varstveni dodatek. Sodniki so ugotovili, da za osnovno človekovo existenco ne zadošča le denar, ki je potreben za primerno hrano, obleko in bivališče, marveč sodijo k človeka vrednemu življenju tudi kulturne potrebe in pa njegova pravica, da aktivno sodeluje v javnem življenju – temu ponavadi malce površno pravimo politika. Seveda svet ne bi bil resničen, če se ne bi kar takoj odzvala druga stran – lahko sodnikom, so rekli na liberalni strani, ampak kdo bo to plačal?

Dnevni centri aktivnosti za starejše v Ljubljani

Ko gre za vračanje starejših ljudi v družbeno okolje, smo v Ljubljani pred petimi leti začeli projekt, ki se je zdaj uveljavil kot mreža. Vsak novinec na funkciji hoče narediti revolucijo in med prvimi idejami je bila ideja o srečevališčih za upokojence. Če smo pošteni, malce tudi zato, da bi še pred vstopanjem v EU naredili vtis na naše evropske partnerje. Ti so nas opozorili: srečevališč imajo starejši dovolj, saj se lahko srečujejo kjerkoli; centre je treba napolniti z aktivnostmi. Prvi Dnevni center aktivnosti za starejše smo v tem duhu odprli pred petimi leti na Povšetovi ulici in je bil v dveh mesecih prezaseden. Druga smo odprli leto dni kasneje in je bil prezaseden v enem mesecu. Tretjega smo odprli lani novembra in je bil prezaseden v enem tednu. Vsi trije centri ponujajo tudi po osemdeset dejavnosti tedensko – lahko se pridete učiti tudi latinščino, če bi radi brali Ovida v izvorniku. In ko smo že pri latinščini, besede učijo, zgledi vlečejo – vse več slovenskih občin kaže zanimanje za odpiranje podobnih centrov in to pomeni, da ne brcamo v temo. Javna sredstva, potrebna za delo teh centrov, so dobro naložena. Še pred desetletjem ali dvema je bil dom za starejše občane edina alternativa za vse, ki jim je življenje za lastnimi štirimi zidovi postalo pretesno. DCA so takoj za svetovalnicami za starejše tista točka, ki ima najnižji vstopni prag, in so s tem pomemben člen v verigi ustanov, ki naj bi starejšim ljudem pomagale ostati v domačem okolju, okolju, ki so ga vajeni in ki se mu vedno težko odrečejo. Takšen podporni sistem je še vedno cenejši kot gradnja vse večjega števila domov za starejše, ustanov, ki po sami naravi podpirajo izločanje starejših iz družbenega tkiva.

In kaj si želimo za prihodnost? Podobno kot mladinski centri tudi dnevni centri aktivnosti za starejše nastajajo sporadično in »po naključju«, tam, kjer je po naključju prazen prostor. Mestna občina Ljubljana, pa tudi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve sta doslej pokazala hvalevredno pripravljenost, ko je šlo in še gre za financiranje takšnih pomembnih družbenih integracijskih dejavnosti. Integracijska funkcija takšnih dejavnosti ni v popolnosti dosežena, če je vrtec na enem koncu, mladinski center na drugem in center aktivnosti za starejše na tretjem. V prihodnje bi se morali – v primernem časovnem razponu – lotiti izgradnje oziroma adaptacije nekdanj tako priljubljenih domov krajanov, ki bi pod isto streho nudili ne samo možnosti za aktivnosti vseh generacij, marveč tudi za njihovo medsebojno prepletanje. Cilj je ambiciozen, toda kot smo dejali, ko smo, dokaj na slepo, začeli organizirati dnevne centre: kdor poskusi, mu lahko spodleti, kdor ne poskusi, mu je že spodletelo. Starosti prijazno mesto mora biti prijazno vsem generacijam. Mesto, kjer ljudje radi živijo skupaj.

Foto: Oskar Molek

10. aprila je bila v Buenos Airesu razstava o življenju in delu slovenskega rojaka arhitekta Viktorja Sulčiča, ki jo je pripravil arhitekt Matej Mljač v sodelovanju z Oskarjem Molekom iz Buenos Airesa v znamenitem kulturnem centru Recoleta. Otvoritev sta se udeležila tudi podžupan prof. Janez Koželj in minister akad. prof. dr. Boštjan Žekš.

V okviru praznovanja 200-letnice samostojnosti Argentine je Buenos Aires namenil 10. april počastitvi prispevka slovenske skupnosti k razvoju glavnega mesta in vse Argentine. Na pobudo Tonija Biloslava in v organizaciji Obalnih galerij iz Pirana je arhitekt Matej Mljač v sodelovanju z gospodom Oskarjem Molekom iz Buenos Airesa pripravil razstavo o življenju in delu Viktorja Sulčiča (1895-1973), našega rojaka iz Križa pri Trstu. Razstava je bila odprta 9. aprila v znamenitem kulturnem centru Recoleta.

Na razstavi so bila predstavljena Sulčičeva dela z načrti, starimi fotografijami gradnje in fotografijami današnje podobe zgrajenih stavb. Poleg tega smo s študentom doktorskega študija Martinom Ravnikarjem in študentom petega letnika Tomažem Čemažarjem izdelali zanimivo študijo rekonstrukcije dokončanja dveh poglavitnih Sulčičevih stavb, ki iz različnih razlogov nista bili izvedeni v načrtovanih velikosti in obliki. To sta pokrita tržnica Mercado de Abasto Provedor (1935) in sloviti stadion La Boca Juniors (1944). Monumentalna stavba pokrite tržnice je bila zgrajena v slogu Art Deco le do polovice stavbnega otoka, medtem ko je moral arhitekt Sulčič nogometni stadion zaradi utesnjene parcele načrtovati z drzno armirano betonsko konstrukcijo najbolj strmih tribun na svetu, zgrajenih samo po treh straneh igrišča. S projektom dopolnitve po arhitektovih nastavkih in načelih se je pravzaprav prvič pokazala veličina obeh mogočnih stavb, ki sta postali ikoni Buenos Airesa, saj je vsaka od njih zaznamovala identiteto četrti, kjer je bila postavljena. - Ob razstavi je izšel obširen katalog z različni predstavltvami in pogledi na njegovo delo, ki ga je uredila umetnostna zgodovinarica dr. Irene Mislej, direktorica Pilonove galerije iz Ajdovščine.

H katalogu je priložena zgoščenska z dokumentarnim filmom o arhitektu Sulčiču do njegovega odhoda v Argentino, ki ga je posnel študent kamere Peter Poles v produkciji TV Koper po scenariju Mateja Mljača. Film je bil prikazan na razstavi poleg videa o življenju Sulčičevih stavb, ki ga je pripravila Nadja Molek iz Buenos Airesa. Naše veleposlaništvo je poleg otvoritve omenjene razstave organiziralo srečanje z ministrom za urbanistični razvoj mesta Buenos Aires, gospodom Danielom Chaino, in sprejem pri predsedniku Parlamenta mesta Buenos Aires, gospodom Oscarjem Mascariellom. Razstava je imela velik odmev in tamkajšnji strokovni in izseljenski javnosti, odzivi nanjo so bili objavljeni v več časnikih, na radiu in televiziji.

Mesta se učijo drugo od drugega

Uspeh Ljubljane na nepremičninskem sejmu v Cannesu

Sabina Popit

Foto: Sabina Popit

Zupan Zoran Jankovič in župan mesta Gent, ki je partnersko mesto Ljubljane v projektu CIVITAS ELAN.

Sejem MIPIM v Cannesu je za nepremičninski trg nekako to, kar je v tem znamenitem kraju filmski festival v svoji branži. Letos si je sejem ogledalo 17 300 obiskovalcev iz 81 držav. Predstavilo se je 1730 razstavljalcev, od tega več kot 400 predstavnikov lokalnih skupnosti – občin, regij ter državnih ustanov. Ljubljana ob letošnjem tretjem sodelovanju res še ni prejela nagrade, ki bi jo ob bok postavili tistemu očetu, ki je šel na službeno potovanje leta 1985, pa vendarle je ponovno pritegnila veliko pozornosti. Največja pohvala konceptu je bil neverjetno hiter in iskren odziv prav vseh obiskovalcev ljubljanskega razstavnega prostora.

Ideja o trajnostnem urejanju urbanega prostora je bila prikazana tako jasno, nazorno in preprosto, a hkrati tudi estetsko dognano, da se je pogovor o predstavljenih projektih najbolj običajno začel s »Hi, that's great!«, ko pa je na prostor prišla predstavnica nežnejšega spola, je bilo slišati najprej »Ooo, how lovely, how nice, ooo look.«

Že takoj po moji predstavitvi prvega že izvedenega projekta je pri sogovorniku običajno sledilo naslednje navdušenje, kajti dojel je, da ne stoji le na neki zanimivi pisani preprogi, ki se po naključju estetsko ujema z ureditvijo prostora, temveč da mu poskušam dopovedati, naj nekoliko prestopi, saj mu kažem ureditev Brega, ki je v Ljubljani natanko tam, kjer »gospod zdaj stojijo«.

Skoraj 60 m² velik ortofoto Ljubljane na tleh razstavnega prostora je potem postal kot otroško igrišče za tiste, ki so jih izdala čustva, in neverjetno dober pripomoček za tiste, ki so želeli resne in konkretne informacije o Ljubljani. Poleg vseh olajšav, ki jih je prinesel tudi meni osebno ob odgovarjanju na vprašanja raznih investorjev in kolegov iz drugih mest, pa je vzbudil tudi kanček zavisti pri sosedih iz Singapurja. Ker smo bili pač prvi in edini s to idejo in bila je boljša od njihove.

Da je bila Ljubljana uspešna na predlanskem in lanskem sejmu MIPIM, pove dejstvo, da je veliko takratnih obiskovalcev ponovno prišlo na ljubljanski prostor. Največ zanimanja je bilo za Partnerstvo Šmartinska in Stožice. Ne toliko o sami urbanistični ureditvi, cenah zemljišč ali kaj podobnega, kar bi človek pričakoval od potencialnih investorjev in razvojniki, temveč je šlo predvsem za iskanje znanja o vodenju projektov javno-zasebnega partnerstva. Znanje torej, ki ga Ljubljana na tem področju nekaj že ima.

Kako pomembno mesto na nepremičninskem sejmu MIPIM predstavljajo mesta in lokalne skupnosti, pove dejstvo, da se je razprave županov, t. i. *Mayors Think Tank* letos udeležilo več kot 100 županov in njihovih tesnih sodelavcev. Greg Clark, eden od moderatorjev, je v novicah MIPIM

zapisal, da so bili letos župani kljub še vedno opazni recesiji mnogo bolj optimistični kot preteklo leto. Med izpostavljenimi zaključki okrogle mize županov je tudi ta, da nobeno mesto nima izdelanega popolnega načrta razvoja, ampak da se mesta lahko učijo drugo od drugega in da so inovativni pristopi pri tem ključni. Podoba mest se izgrajuje tudi s potegovanji za naslove, s katerimi mesta ustvarjajo in utrjujejo svojo identiteto, kot so – Mesto knjige, Zelena prestolnica, Kolesarsko mesto, Mesto inovacij in vrsta drugih t. i. trajnostnih pobud, kot je iniciativa CIVITAS.

Foto: Staša Cafuta

Od 3. do 10. maja je v atriju Mestne hiše na ogled razstava *Sanje na kolesih – danska kultura kolesarjenja za trajnostno mesto*.

Mesec sanjarjenja na kolesih

Vita Kontić

Iz začetne pobude danskega veleposlaništva za spremljevalne dogodke ob razstavi *Sanje na kolesih* se je s sodelovanjem številnih partnerjev na pobudo skupine CIVITAS ELAN razvila vrsta prireditev, ki smo jo poimenovali *Maj 2010 – mesec kolesarjenja*.

Foto: Staša Cafuta

Razstava *Sanje na kolesih* – danska kultura kolesarjenja za trajnostno mesto je v atriju Mestne hiše odprta še do 10. maja.

Razstava *Sanje na kolesih*

Dansko veleposlaništvo in Mestna občina Ljubljana sta kolesarsko obdobje odprla z razstavo *Sanje na kolesih – danska kultura kolesarjenja za trajnostno mesto*, ki je od 3. do 10. maja na ogled atriju ljubljanske Mestne hiše. Z razstavo, katere uradna otvoritev je bila 3. maja, želimo predstaviti urbano kolesarjenje kot dobro in trajnostno rešitev za osebni prevoz, kar potrjujejo mnogi primeri dobrih praks z Danske.

Razstava prikazuje različne vrste koles, od t. i. funkcionalnih koles do nenavadnih in modernih koles, popestrjena pa je še z zbirko fotografij in plakatov. S tem osvetljujemo dansko kolesarsko tradicijo, dizajn koles in prostorsko načrtovanje v urbanih okoljih, predvsem pa je to izraz prizadevanj za izboljšanje kakovosti bivanja v mestih. Z osredotočanjem na kolo kot dansko kulturno ikono poudarjamo, da je mesto mogoče preurediti v okolju prijazen prostor in ustvariti zanimiv kraj za druženje.

Številna mesta se lahko o tem, kako kolesarjenje umestiti v prometni sistem kot obliko prevoza, ki je »enakopravna« drugim, učijo od danskih. Tam je namreč takšna mreža že vzpostavljena, deloma zaradi izobraževanja, visokih cen avtomobilov in dobro razvite, kolesarjem prijazne infrastrukture. Dansko veleposlaništvo upa, da bo razstava obiskovalcem pomagala osvetliti množico prednosti kolesarjenja, ki prekašajo tiste, povezane z uporabo osebnega vozila. Vožnja s kolesom je veliko bolj prikladna od vožnje z avtomobilom, v mestnih središčih je izjemno časovno učinkovita rešitev, je tudi okolju prijazna, ob vsem tem pa kolesarji z rednim gibanjem sproti skrbijo tudi za svoje zdravje. Zakaj torej ne bi skočili na kolo naslednjič, ko boste morali po opravih v Ljubljani?

Danska mestna kolesa – nagrade za kolesarjenje na delo v trojkah

Tako kot razstava bodo tudi druge prireditve v mesecu kolesarjenja opozarjale na pozitivne učinke takšnega načina prevoza. Skupina podnebnih zagovornikov je v okviru projekta *Evropa pred izzivom* pod okriljem organizacij British Council v Ljubljani in Umanotera pripravila projekt *V troje*

– s kolesom na delo, katerega namen je zaposlene spodbuditi, da bi namesto avtomobila za prevoz na delo uporabljali kolo in tako zmanjšali izpuste ogljikovega dioksida.

Akcija bo trajala do 27. maja. Tekmovanju se lahko pridružijo »trojke« iz katerega koli podjetja ali organizacije – po trije sodelavci kot ena ekipa, ki bodo za pot na delo meseca maja kolesarili. Za vsak prekolesarjen dan na delo v maju se bo beležilo točke za vsakega člana ekipe posebej in najboljši bodo ob koncu nagrajeni. Ob zaključku bodo podnebni zagovorniki sporočili še, koliko emisij CO₂ so tekmovalci prihranili s svojim enomesečnim kolesarjenjem na delo. Več o tem lahko preberete na spletnem mestu www.vtroje.si, kjer lahko svojo kolesarsko trojko tudi prijavite.

Zabavno oblikovanje čelad za najmlajše in »kolesarski zajtrk«

Prvi majski ponedeljek je bil bogat tudi z ustvarjalno delavnico za otroke *Oblikuj svojo čelado*, ki sta jo izvedla Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter združenje staršev in otrok Sezam. Otroci so pod njihovim mentorstvom poslikavali čelade in pripravili razstavo pripomočkov za večjo varnost kolesarjev pred Mestno hišo. Tam je bila tudi svetovalnica *Zdravje na kolesu*, ki je potekala pod taktirko CINDI Slovenija. Po otvoritvi razstave so se lahko udeleženci izpred Mestne hiše odpravili še na enourni kolesarski izlet *Skozi barok nazaj k mostiščarjem in naprej k novim mestnim projektom*. Organizacija CINDI Slovenija bo dejavna tudi v ponedeljek, 10. maja, ob svetovnem dnevu gibanja, ko bo vodila brezplačno preizkušnjo telesne pripravljenosti v obliki hoje na dva kilometra, naslovljeno *Ste dovolj fit? za kolesarjenje?*

12. maja bo Ministrstvo za zunanje zadeve (MZZ) v sodelovanju z Urbanističnim inštitutom RS (UIRS) pripravilo dogodek z naslovom *Uporabljam kolo, ne avtomobila*, s katerim želi ministrstvo nadaljevati svoje dejavnosti v smeri promocije uporabe kolesa kot avtomobilu alternativnega prevoznega sredstva za prihod na delo. Dogodek se bo začel ob 9. uri na dvorišču ministrstva, kjer bodo postregli »kolesarski zajtrk«, na katerega bodo povabili uslužbence, ki bodo na delo prikolesarili.

V sklopu dogodka bo UIRS poskrbel za organizacijo brezplačnega servisa koles za manjša popravila, slednje pa bo na voljo tudi v soboto 15., 22. in 29. maja, in sicer od 9.00 do 11.30 na začetku Cankarjeve ceste.

Ministrstvo je za svoje uslužbence kupilo dve kolesi, ki jih bo ta dan minister Samuel Žbogar predal uslužbencem in bosta namenjeni zaposlenim za opravljanje krajših poti po Ljubljani. Veleposlanica Danske Anita Hugau bo ob tej priložnosti ministrstvu podarila dve dodatni kolesi z razstave *Sanje na kolesih*, predstavnik UIRS dr. Aljaž Plevnik pa bo v okviru trajnostnega mobilnostnega načrta, ki ga inštitut izvaja za MZZ, spregovoril o preureditvi parkirišč za kolesa ter o ureditvi tuša in garderob v stavbi ministrstva.

Kavarna na Bregu z razstavo nevsakdanjih koles

21. maja bo med 9. in 12. uro v Mestni hiši v sklopu zaporedja osmih predavanj CIVITAS ELAN odprta akademija potekala delavnica *Kolesarski pogled z Danske na Špico in njeno okolico*, ki jo bosta vodila Troels Andersen z Danskega kolesarskega veleposlaništva in Brian Hansen iz Mestne občine Kopenhagen. Precej pestro bo tudi teden pozneje, 27. maja, ko se bo odvijala *Promenada na Bregu*. Od 16. do 20. ure bo razstava električnih, zložljivih in drugih zanimivih koles ter kolesarskih pripomočkov pod sloganom *KOLO=KOOL!*, ponovili pa bomo ustvarjalno delavnico za otroke *Oblikuj svojo čelado*. Po 18. uri bo tam odprta t. i. *Kavarna na Bregu* s podnaslovom *Bolj kulturni, bolj varni v prometu*, ki bo omogočala druženje z ljubljanskim županom in tujimi veleposlaniki v Sloveniji na temo varnega kolesarjenja.

Mesec kolesarjenja se bo zaključil 3. junija, vendar pa se s tem ne bo končala promocija kolesarjenja. Tisti četrtek bo ob 17. uri v Mestni hiši potekala sklepna prireditev s spodbudnim naslovom *Kolesarimo vse leto* in podelitev nagrad Veleposlaništva kraljevine Danske zmagovalnim trojkam projekta *V troje – s kolesom na delo*. Takrat bo tudi priložnost, da predstavimo prihodnje korake vseh sodelujočih, tako s strani civilne družbe kot oblikovalcev politik na področju ozaveščanja o kolesarjenju, ki je ena od bolj priljubljenih oblik trajnostne mobilnosti.

Bogata športno rekreativna Programi v letu 2010

Ob sedanjem prezaposlenem načinu življenja in ob tem, da ima vedno več ljudi sedeč delovnik, so mnoge raziskave pokazale, da je telesna nedejavnost v celotni Evropi vzrok za marsikatero zdravstvene težave. Poleg tega vemo, da je telesna dejavnost eden od ključev za preprečevanje sedanje epidemije čezmerne telesne teže, debelosti in stresa. To je nov globalni izziv za javno zdravstvo in močan argument tistim, ki so zagovorniki športno aktivnega življenja. Po podatkih Evrobarometra je bilo ob koncu leta 2009 v Sloveniji 52 odstotkov redno športno aktivnih. To Slovenijo uvršča za 10 odstotkov nad povprečje članic Evropske unije in potrjuje, da smo Slovenci športni narod.

Mesto Ljubljana ima izredno dobre pogoje za športno rekreativno aktivnost v naravi. Pot spominov in tovarištva ter mnoge poti po Rožniku, Golovcu, Šmarni gori in v nadaljevanju Rašici in Polhograjskih dolomitih, na Jančah, ob reki Savi in Ljubljanici kar spodbujajo Ljubljančanke in Ljubljančane k redni športno-rekreativni aktivnosti.

Hoja, kolo, tek so osnovna gibanja, ki si jih lahko privoščijo večina ljudi. Zato Mestna občina Ljubljana hoji, teku in kolesarjenju posveča veliko pozornosti tudi z organizacijo velikih športno rekreativnih prireditev. Najbolj znana je množična tekaška prireditev *Ljubljanski maraton*. Sledita kolesarska prireditev *Maraton Franja in Tek trojk*. S Tekom trojk je povezana rekreativna prireditev *Pot okoli Ljubljane*, kjer se vsako leto zberejo ljubitelji hoje iz vse Slovenije in v spomin na osvoboditev Ljubljane prehodijo 33 kilometrov. Vse tri športno rekreativne prireditve skozi vse leto vabijo prebivalce Ljubljane in tudi turiste k redni športno rekreativni dejavnosti.

Mesto Ljubljana želi postati mesto športa, prepoznavno v Evropi in svetu, s čimer udejanja šport kot kakovostno prvino zdravega načina življenja za vse meščane in meščanke, z raznoliko športno ponudbo za vse starostne skupine v vseh življenjskih obdobjih.

Na tem mestu si lahko poiščete ponudnike športno rekreativnih programov v letu 2010, ki jih sofinancira Mestna občina Ljubljana. Lahko se odločite za redno vadbo, za animacijski program teka, pohodništva ali kolesarstva, udeležite se lahko največjega kolesarskega Maratona Franja ali pa teka po ulicah Ljubljane na tokrat že 15. Ljubljanskem maratonu. Za tiste, ki se želite preskusiti na ligaških tekmovanjih, pa se lahko pomerite v malem nogometu, košarki, odbojki, tenisu, kegljanju ali v namiznem tenisu. Se vidimo na športu v mestu!

Marko Kolenc,
načelnik Oddelka za šport

Foto: Miha Fras

Pogled na hitro rastoči Stadion Stožice 28. aprila. Večnamenska športna dvorana in nogometni stadion bosta zgrajena že 30. junija, na praznični 9. maj pa si bo mogoče največje slovensko gradbišče ogledati v organiziranih skupinah.

Vadba na področju športne rekreacije

Aktivno in zdravo življenje lahko izjemno pripomore h kakovosti življenja vsakega posameznika. To lahko storimo s pravilno in zdravo in redno športno vadbo oziroma športno aktivnostjo. Pred vami je spisek športnih klubov in društev, ki so bili letos s svojimi športnimi programi izbrani na razpisu LPŠ 2010: vanje se lahko vključite in obogatite svoje športno življenje.

Športna gimnastika: Akademsko športno društvo Diamond, Kunaverjeva 2, Ljubljana, mobi: 040/ 414 716, e-naslov: aljaz.britvic@gmail.com

Softball coed – poletni, Softball coed – zimski, Softball Ježica – zimski, Softball Ježica – poletni: Baseball softball društvo Ježica, Tacenska cesta 117, Ljubljana, mobi: 031/ 334 713, e-naslov: info@jezica-baseball.com

Out in Slovenija – ples, pohodništvo, cross fit, rekreativni tek, bowling, badminton, odbojka: Dih - Društvo za integracijo homoseksualnosti, Slomškova ulica 11, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 562-375, e-naslov: info@dih.si

Rekreacija zaposlenih v Mestni upravi MOL - odbojka in košarka:

Društvo rekreativcev Drmol, Trg mladinskih delov. brigad 7, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 306 45 14, e-naslov: tatjana.zavasnik@ljubljan.si

Rekreacija za odrasle: Gimnastično društvo Zelena jama, Pokopališka ulica 35, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 563 600, e-naslov: gimzj@siol.net

Rekreacija HK Olimpija: Hokejski klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 04/ 993 777, e-naslov: info@hkolimpija.si

Hokej na ledu - veterani sla-jun: Hokejski klub Slavija, Hladilniška pot 36, 1000 Ljubljana, tel.: 01/528 05 13, 041/ 824 027, e-naslov: hkslavija@gmail.com

Mali nogomet, odbojka, košarka, rekreativno smučanje / pohodništvo, ženska rekreacija, rekreacija, rekreativno kolesarjenje, joga: Interes, kulturno-umetniško športno izobraževalno društvo mladih Ljubljana, Tovarniška ulica 29, 1000 Ljubljana, mobi: 041/431 657, e-naslov: boris.pirc@interes-city.com
Judo kate: Judo klub Bežigrad, Staničeva ulica 41, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 729 014, e-naslov: miro.bilic@siol.net

Rekreativna judo vadba: Judo klub Olimpija Ljubljana, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 421 428, e-naslov: judo.olimpija@gmail.com

Samoobramba - ju-jitsu, rekreacija za veterane in veteranke, rekreativna vadba juda: Judo klub Sokol Ljubljana, Pokopališka ulica 35, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 540 25 01, e-naslov: jk.sokol@siol.net

Tečaj kajaka za rekreativce: Kajak kanu klub Ljubljana, Livada 31, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 280 69 80, e-naslov: kkkklj@siol.net

Kajak kanu športna rekreacija za bivše tekmovalce in starše tekmovalcev:

Kajak kanu klub Tacen - KD Slovenica, Marinovševa cesta 8 a, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 686 660, e-naslov: kajak.tacen@siol.net

Borbe / kate - 5. skupina: Karate društvo Slovan Ljubljana, Gortanova ulica 21, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 544 22 25, e-naslov: katarina.gaser@zavod-tivoli.si

Karate: Karate klub Shogun, Ljubljana Vič-Rudnik, Spodnji Rudnik 55, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 215 251, e-naslov: derenda@gmail.com

Vadba karateja za skupino nad 18 let: Karate klub Zmaj, Cesta v prod 1, 1260 Ljubljana-Polje, mobi: 051/315-777, e-naslov: klemen.stanovnik@gmail.com

ponudba Ljubljane

Programi vadbe na področju

Športne rekreacije: Kickboxing klub center, Kongresni trg 4, 1000 Ljubljana, mobi: 03/ 491 623, kickboxing.center@gmail.com

Savate-rekreacija: Klub borilnih veščin Rival, Jenkova ulica 4, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 375 375, e-naslov: kbv.rival@gmail.com

Programi vadbe na področju športne rekreacije odraslih: Klub za športno ritmično gimnastiko Šiška, Ulica bratov Učakar 128, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 632 630, e-naslov: krg.siska@gmail.com

Košarka, veterani: Košarkarsko društvo Ježica, Savlje 6, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 612 882, e-naslov: kdjezica@yahoo.com

Namizni tenis: Namiznoteniški klub Ilirija, Vodnikova cesta 155, 1000 Ljubljana, mobi: 051/ 383 929, e-naslov: ntk.ilirija@gmail.com; Namiznoteniški klub Vesna, Agrokombinatska cesta 2, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 323 390, e-naslov: fkrenker@yahoo.com; Namiznoteniško društvo Kajuh-Slovan, Gortanova ulica 21, 1000 Ljubljana, tel.: 059 018 130, e-naslov: ntdkajuh@gmail.com

Nogomet: Nogometno društvo Črnuče, Dunajska cesta 315, 1231 Ljubljana - Črnuče, mobi: 040/641 641, e-naslov: smiljan.mekicar@siol.net

Odbojka moški: Odbojarski klub Olimpija, Drenikova ulica 32, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 555 999, e-naslov: ales.kusar@siol.com

Košarka, balinanje, stv korektivna, tenis, nogomet, akrobatika, namizni tenis, stv tekači, odbojka, tenis: Partizan Vič, Društvo za telesno vzgojo in športno rekreacijo, Tržaška cesta 76, 1000 Ljubljana, tel.: 01/423 10 95, e-naslov: partizan.vic@siol.net

Vadba športno plezanje/alpinizem člani: Planinsko društvo Ljubljana - matica, Trdinova ulica 8, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 43 81 911, e-naslov: edo.grabrijan@pd-ljmatica.si

Nogomet: Planinsko društvo Rašica, Prušnikova ulica 99, 1210 Ljubljana-Šentvid, mobi: 041/ 699 078, e-naslov: ales.pirc@t-2.net

Rekreativno plavanje odraslih: Plavalni klub Ilirija, Celovška cesta 3, 1000 Ljubljana, mobi: 041 / 393 738, e-naslov: pkilirija@siol.com

Plavanje: Plavalni klub Ljubljana, Hajdrihova ulica 21 a, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 743 218, e-naslov: pkl@siol.net

Plavanje odraslih: Plavalni klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 407 798, e-naslov: pko@siol.net

Plesna rekreacija, hobi skupina:

Plesni klub Fredi, Zadobrovska cesta 88, 1260 Ljubljana-Polje, tel.: 01/ 529 10 60, e-naslov: info@fredidance.si

Rekreacija: Rekreativno društvo Slovan, Gortanova ulica 21, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 544 22 25, e-naslov: slovan@siol.net

Rugby veterani: Rugby football club Kolinska Bežigrad, Dunajska cesta 94, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 718 730, e-naslov: rugbybezigradclub@hotmail.com

Veteranski rugby: Rugby football club Ris, Kremžarjeva ulica 12, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 5171200, e-naslov: zigakosi@gmail.com

Savate - francoski boks: Savate klub Center, Kotnikova ulica 25, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 880 171, e-naslov: savate.center@gmail.com

Tai ji quan: Slovensko društvo tai ji quan, Prijateljeva ulica 9, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 681 220, e-naslov: marjan.dogsa@gmail.com

Rekreacija za odrasle: Smučarsko društvo novinar, Staniče va ulica 41, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 704 902, e-naslov: info@novinar-drustvo.si

Sokolska športna vadba, vadba, pohodništvo, odbojka, orientacijski tek, odbojka starejši, smučanje: Sokolsko društvo Moste, Pokopališka ulica 35, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 431 662, e-naslov: majab.pirc@gmail.com

Aktivno in zdravo staranje - brezplačna vadba za vse, mesto športa: redna vadba za upokojece: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Veteranska vadba rokomet: Športno društvo akcija, Hladilniška pot 26 c, 1000 Ljubljana, mobi: 051/ 341 118, e-naslov: spelalozar@gmail.com

Tečaji plavanja: Športno društvo Aaqua, Tacenska cesta 135 a, 1133 Ljubljana, mobi: 041/ 328 189, e-naslov: info@sd-aqua.net

Trening japonskih borilnih veščin-aikido: Športno društvo Atemi, Ob sotočju 14, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 612 075, e-naslov: info@shodokan.si

Rekreacija članov in članic, starejših od 65 let: Športno društvo bela žogica, Koroška ulica 2 c, 1000 Ljubljana, mobi: 051/ 368 445, e-naslov: selefona@gmail.com

Vadba korenine in kaveljci, vadba kaveljci - do 65 let, vadba korenine - do 65 let: Športno društvo brazde vzdržljivosti, Tržaška cesta 76, 1000 Ljubljana, mobi: 031/265 986, e-naslov: janez_perko@t-2.net

Mali nogomet, košarka: Športno društvo Fenomeni, Strniševa cesta 24, 1231 Ljubljana-Črnuče, mobi: 040/ 739 714, e-naslov: jaxxjm@gmail.com

Odbojka: Športno društvo Fitt Črnuče, Cesta 24. junija 62, 1231 Ljubljana-Črnuče, mobi: 031/ 612 770, e-naslov: gregor.kumer@siol.net

Judo kate, zdravstveno-športni program (optimistke), balinanje, veterani: Športno društvo Gib, Ljubljana Šiška, Drenikova 32, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 505 67 38, e-naslov: info@gib-sport.com

Košarka: Športno društvo Golovec, Jakčeva ulica 31, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 589 285, e-naslov: milo65@siol.net

Košarka, badminton, odbojka Ž, nogomet: Športno društvo Ledina, Pot v mejah 4, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 777 720, e-naslov: sd.ledina@gmail.com

Samoobramba za ženske +50, samoobramba za moške +50: Športno društvo Makoto, Pod hribom 74, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 730 770, e-naslov: treniraj@makoto.si

Rekreativni tekaški treningi odrasli: Športno društvo Mladi up, Novo polje, cesta VIII 5 a, 1260 Ljubljana-Polje, mobi: 051/ 346 897, e-naslov: urban@praprotnik.si

Old boys ŠD Moste, člani ŠD Moste: Športno društvo Moste, Proletarska cesta 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 542 20 80, e-naslov: sdmoste@amis.net

Mlajši člani, starejši člani, starejše članice - skokice, mlajši člani - košarka: Športno društvo Narodni dom Ljubljana, Prešernova cesta 22, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 422 37 50, e-naslov: narodni.dom@siol.net

Športna rekreacija: Športno društvo Partizan Črnuče, Cesta 24. junija 15, 1231 Ljubljana-Črnuče, tel.: 01/ 561 36 96, e-naslov: alja@okmal.si

Mali nogomet - Kralji ulice: Športno društvo Poljane Ljubljana, Zarnikova ulica 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 231 67 61, e-naslov: sdpoljane11@siol.net

Nogomet, košarka, splošna vadba, namizni tenis, zdravstvena vadba, badminton, aerobika, odbojka, rokomet, rekreacija, karate, petanjka: Športno društvo Polje, Polje 356, 1260 Ljubljana-Polje, mobi: 041/ 575 626; 051/ 623 910, e-naslov: mvc@siol.net

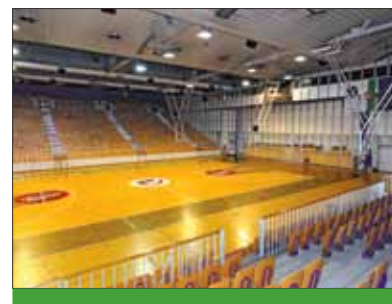
Taekwondo za starejše: Športno društvo Puma, Vrhovci, cesta XXXII 7, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 818 940, e-naslov: info@tkd-puma.com

Veteranska tekmovalna skupina: Športno društvo Riba, Kamniška ulica 48, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 365 542, e-naslov: tina@riba-drustvo.si

Fotografije: Dunja Wedam

Hokejska dvorana v hali Tivoli.

Košarkarska dvorana v hali Tivoli.

Plavalni bazen v Tivoliju.

Novi otok športa za vse v Tivoliju.

Prenovljen je most, ki pokriva bazen v Tivoliju.

Bogata športno rekreativna Programi v letu 2010

Fotografije: Dunja Wedam

Otok športa za vse v soseski BS 3.

Rekreacijski center Mostec.

Igrišče v Mostecu.

Športni park Kodeljevo.

Športni park Kodeljevo.

RK Krim – veterani: Športno društvo Rokometni klub Krim, Ob dolenski železnici 50, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 777 714,

e-naslov: iztok@s-print.si

Joga, kolesarstvo: Športno društvo Rudnik, Dolenjska cesta 115 a, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 551 459, lojze.zrimsek@aktiva-skupina.si

Rekreacija za ženske, košarka - veteranke, rekreacija za ženske do 40 let, rekreacija za ženske od 40 let do 50 let, rekreacija za ženske, od 50 let do 65 let, rekreacija za ženske nad 65 let, rekreacija košarke za moške – veterani, rekreacija za moške do 40 let, rekreacija za moške od 40 do 50 let, rekreacija za moške od 50 do 65 let, rekreacija za moške nad 65 let: Športno društvo Šentvid-Ljubljana, Bokalova ulica 14, 1210 Ljubljana-Šentvid, mobi: 041/947 208, 040/ 209 340, e-naslov: sdsentvid@siol.net

Tenis, nogomet: Športno društvo Šmartno-Tacen, Rocenska ulica 4, 1211 Ljubljana Šmartno, mobi: 041/ 360 156, e-naslov: sport.zajc@gmail.com

Rekreacija za vodnike, odbojka, košarka: Športno društvo Sokol Bežigrad, Trg 9. maja 1, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 76 03, e-naslov: info@sokolbezigrad.si

ŠD Strmec, sekcija Trim, ŠD Strmec, sekcija Odbojka: Športno društvo Strmec Ljubljana, Bizoviška cesta 6, 1261 Ljubljana-Dobrunje, mobi: 041/ 856 897, e-naslov: marko.markelj1@telemach.net

Košarka: Športno društvo tabor, društvo za šport, športno vzgojo in rekreacijo, Tabor 13, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 550 225, e-naslov: sd.tabor@siol.net

Rekreacija, košarka: Športno društvo Tempo, Trubarjeva cesta 21, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 293 316, e-naslov: marko.durini@gmail.com

Rekreacija odbojka - ŠD Vital-Bičevje: Športno društvo Vital, Koseskega ulica 17, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 616 363, e-naslov: leon.scuka@gmail.com

Rekreacija ženske, košarka, splošna vadba, orientalski ples, nogomet, športno plezanje, aerobika, badminton, družinska rekreacija, namizni tenis: Športno društvo Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, 1261 Ljubljana-Dobrunje, tel.: 01/ 542 06 15, mobi: 041/ 417 188, e-naslov: milan.bricelj@siol.net

Nogomet: Športno društvo zaposlenih na Univerzi v Ljubljani, Cesta 27. aprila 31, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 988 552, e-naslov: mihevc.iztok@gmail.com

Splošna rekreacija - smučanje in bordanje, splošna rekreacija – kolesarjenje,

splošna rekreacija – košarka: Športno društvo Zelena jama, Perčeva ulica 22, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 431 653,

e-naslov: zeleni.glas@amadej.si

Gimnastika (telovadba-rekreacija odraslih): Športno rekreativno društvo dr. Petra Držaja, Kebetova ulica 1, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 443 628, e-naslov: andreja.zajsek@yahoo.com

Šola karateja: Športno rekreativno društvo Karate klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 445 722,

e-naslov: info@karate-olimpija.si

Šahovski krožek: Študentsko šahovsko društvo, Kersnikova ulica 6, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 258 718, e-naslov: ssdrustvo@gmail.com

Rekreacija: Študentska organizacija Bežigrad, Zavod za obštudijske dejavnosti, Kardeljeva ploščad 5, 1000 Ljubljana, mobi: 041/228 279, e-naslov: jernej.neubauer@gmail.com

Rekreacija - odbojka, rekreacija - plavanje, rekreacija - košarka: Študentski športni klub Zdrava zabava, Kersnikova ulica 6, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 704 800,

e-naslov: marko.strel@sousport.si

Teniški tečaji: Tenis klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 637 574,

e-naslov: tkolimpija@siol.net

Tenis: Teniški klub Šport plus, Petkova ulica 2, 1231 Ljubljana-Črnuče, mobi: 041/ 666 829, e-naslov: tkSPORT.PLUS@siol.net

Savate - francoski boks: Univerzitetni klub borilnih veščin, Celovška cesta 85, 1000 Ljubljana, mobi: 041/752 734, e-naslov: uniklub@gmail.com

Vadba atletskih veteranov: Veteransko atletsko društvo Ljubljana, Milčinskega 2, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 928 805, e-naslov: jurij.novak@zrss.si

Plavanje, nordijska hoja, rekreativni tek: Vrtnica - društvo za sonaravno življenje, Dunajska cesta 230, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 683 600, e-naslov: ankadako@gmail.com

Odbojka: Ženski odbojarski klub Šentvid, Prušnikova ulica 51, 1210 Ljubljana-Šentvid, mobi: 04/ 884 648, e-naslov: zoksentvid@gmail.com

Odbojka - rekreacija za študentke, odbojka - rekreacija za odrasle: Ženski odbojarski klub Tabor Ljubljana, Ulica Hermana Potočnika 24, 1000 Ljubljana, mobi: 030/ 345 779, e-naslov: rok.guid@telemach.net

Rekreacija: Žensko košarkarsko društvo Ilirija, Vodnikova cesta 155, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 709 460, e-naslov: bojan.hladnik@siol.net

Košarka - rekreacija za ženske, košarka - rekreacija za študente in mlade: Žensko košarkarsko društvo Ježica, Savlje 6, 1000 Ljubljana, mobi: 041/561 283, e-naslov: gorazd.drevensek@mf.uni-lj.si

Ligaška športno rekreativna tekmovanja

Ligaška športno rekreativna tekmovanja se izvajajo v malem nogometu, košarki, odbojki, tenisu, kegljanju in namiznem tenisu. Vse programe sofinancira Mestna občina Ljubljana, zato so za uporabnice in uporabnike dostopni po ugodnejši ceni.

Mali nogomet

Najbolj množično ligaško tekmovanje poteka v malem nogometu. Liga se igra ob popoldnevih od aprila do novembra s premorom v času poletnih počitnic. Aktivnosti potekajo na zunanjih igriščih za Bežigradom (ŠRC Ježica, Savsko naselje, Bratovševa ploščad), v Mostah (ZŠD Slovan), na Viču (BŠK Krim) in v Šiški (ŠD Šentvid). Tekmovanje je razdeljeno na različne starostne kategorije, tako da so skupine čim bolj homogene. Glede na starost so to članske ekipe, veteranske in superveteranske.

Košarka

Tekmovanje v košarki je razdeljeno na poletno in zimsko ligo. Poletna liga se igra od maja do oktobra na zunanjih igriščih, v času od decembra do marca pa se ekipe preselijo v dvorano in začnejo z zimsko ligo. Vse skupaj se dogaja za Bežigradom na zunanjih igriščih in v dvorani ŠRC Ježica. Tekmovanje je enotno glede na starost, ekipe pa so v skupine razdeljene glede na rezultate iz prejšnjih let.

Odbojka

Po nekaj letih premora je zopet zaživelo tekmovanje v odbojki za ženske. Tekmovanja potekajo od oktobra do aprila ob koncih tedna v dvorani OŠ Kolezija. Upamo, da bo v naslednjih letih prav tako ponovno oživela tudi moška liga.

Tenis

Tekmovanje v tenisu je razdeljeno v prvenstvo posameznikov in ligo dvojic. Tenisači merijo svoje moči na teniških igriščih ŠRC Savsko naselje od maja do septembra. Nastopajo v enotnih starostnih kategorijah, tako ženske kot moški.

Kegljanje

Merjenje moči v kegljanju poteka od marca do decembra. Obstaja več vrst

ponudba Ljubljane

kegljaških tekmovanj: ● Prvenstvo Ljubljane, ● Ona - on, ● Borbene igre, ● Resnikov memorial in ● Prvenstvo Ljubljane za veterane. Aktivnosti potekajo na kegljišču na Staničevi ulici 41. Tekmovanje je zaradi večje regularnosti razdeljeno na več starostnih kategorij.

Namizni tenis

je tekmovanje, ki traja od oktobra do maja. Organizirano je: ● ligaško tekmovanje, ● prvenstvo Ljubljane in ● ekipno tekmovanje za ženske. Tekme se v ligaškem tekmovanju igrajo v dvoranah, kjer igrajo posamezne ekipe, tekmovanje posameznikov pa se izvede v dvorani ZŠD Slovan na Kodeljevem.

Ligaško tekmovanje, namizni tenis – ljubljanske rekreativne namiznoteniške lige: Partizan Vič, Društvo za telesno vzgojo in športno rekreacijo, Tržaška cesta 76, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 423 10 95, e-naslov: partizan.vic@siol.net

Prvenstvo Ljubljane v namiznem tenisu za rekreativce, prvenstvo Ljubljane - ligaško tekmovanje žensk: Športno društvo Bela žogica, Koroška ulica 2 c, 1000 Ljubljana, mobi: 051/ 368 445, e-naslov: selefona@gmail.com

Mesto športa - ligaška tekmovanja kegljanje:

Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Mesto športa - ligaška tekmovanja tenisa: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Rekreacijska liga v odbojki – ženske: Športno društvo Vital, Koseskega ulica 17, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 616 363, e-naslov: leon.scuka@gmail.com

Zimska trim liga, poletna trim liga:

Športno društvo Fenomeni, Strniševa cesta 24, 1231 Ljubljana-Črnuče, mobi: 040/ 739 714, e-naslov: jaxxjm@gmail.com

Športna zveza Ljubljane

Rekreativne lige: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

V Mestni občini Ljubljana ponujamo tudi pester in bogat program športne rekreacije. Z animacijskimi programi in izvajalci, ki so bili izbrani na letošnjem razpisu, želimo spodbuditi in navdušiti prebivalke in prebivalce Ljubljane za bolj pogosto telesno in športno aktivnost.

Animacijski športno rekreativni programi

so sestavljeni iz športnih aktivnosti, ki vključujejo osnovna gibanja: hojo, tek in kolesarjenje, zato so primerni tako

za športno aktivne kot tudi za tiste, ki šele začene s telesno aktivnostjo in športnim udejstvom. Programe izvajajo športna društva ob koordinaciji Športne zveze Ljubljane. Sofinancira jih Mestna občina Ljubljana, zato so za uporabnice in uporabnike nekateri programi brezplačni, nekateri pa dostopni po ugodnejši ceni.

Pohodniški program: obsega ● 10 vrhov v okolici Ljubljane, ● organizirane pohodniške izlete, ● pot okoli Ljubljane, ● nordijsko hojo. Aktivnosti niso časovno omejene. Navodila za sodelovanje so napisana na evidenčnih kartončkih posameznih akcij; lahko zbirate tudi žige na posameznih kontrolnih točkah. Tečaj nordijske hoje je organiziran enkrat mesečno na različnih lokacijah v Ljubljani (na Fužinah, v Tivoliju, Mostecu, ob Koseškem bajerju ...), letos pa je predvidena tudi vadba nordijske hoje.

Kolesarjenje. Ponuja več možnosti: ● vzpon na Mali Lipoglav, družinsko kolesarjenje okoli Šmarne gore, ● s kolesom na 10 vrhov v okolici Ljubljane in s kolesom okoli Ljubljane ter ● kolesarsko vadbo. Kolesarjenje traja od marca do oktobra. Vsaka akcija ima svoj evidenčni karton, v katerega se zbirajo žige posameznih kontrolnih točk.

Tekaške aktivnosti: Vsem tistim, ki se s tekom šele spoznavate, je namenjen tekaški tečaj, ki poteka enkrat mesečno na športnem stadionu Ljubljane v Šiški. Za tiste, ki že poznate osnove teka in se želite udeležiti Ljubljanskega maratona, pa sta namenjena tekaška vadba in cooperjev test. Vadba teka je organizirana dvakrat tedensko in poteka večinoma v parku Tivoli, cooperjev test pa se izvede štirikrat v letu: aprila, maja, septembra in oktobra na tekališču ŠP Slovan.

Družinsko kolesarjenje okoli Šmarne gore, redna vadba kolesarstva: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

S kolesom na 10 vrhov v okolici Ljubljane, s kolesom okoli Ljubljane, vzpon na Mali Lipoglav: Timing Ljubljana, Društvo za izvedbo športnih programov, Staničeva ulica 41, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 234 80 04, e-naslov: info@timingljubljana.si

Hoja na 10 vrhov, planinski izleti: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Redna tekaška vadba, cooperjev test: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Tekaški tečaj za vse: Športno društvo Mladi up, Novo Polje, Cesta VIII 5 a, 1260 Ljubljana-Polje, mobi: 051/ 346 897, e-naslov: urban@praprotnik.si

Tečaji nordijske hoje, redna, vadba nordijske hoje: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Velike športno rekreativne prireditve v Ljubljani

Pot spominov in tovarištva – Pot ob žici

Rekreacijska Pot ob žici je edinstven kulturni spomenik, saj teče po območju, kjer je med drugo svetovno vojno od leta 1942 naprej mesto obdajala bodeča žica, ki naj bi odpornikom prekinila stik med mestom in zaledjem. Pot ima skoraj po celotni dolžini obojestransko zasajen drevored s 5.500 drevesi. Trasa poti ob žici se vije dobre štiri kilometre tudi po gozdu na hribu Golovec. Tam doseže višino približno 400 metrov nadmorske višine, od koder je lep panoramski pogled na Ljubljano. Pot je dostopna na nekaj točkah tudi z Ljubljanskim potniškim prometom. Pohod po 33 kilometrov dolgi Poti ob žici udeležence vodi po progah različnih dolžin. Vsako leto, ob prazniku osvoboditve mesta Ljubljane - 9. maju, se je mogoče na pohod odpraviti z različnih startnih mest v vseh predelih Ljubljane. - Za tiste, ki si želijo nekoliko zahtevnejšo rekreacijo, pa poteka tek trojk na progah, dolgih 28, 12 ter za osnovnošolce in srednješolce 3 kilometre.

Tek trojk - ko je v ospredju tovarištvo

Tek postaja tudi v Sloveniji v zadnjih letih množično gibanje in število tekaških prireditev narašča iz dneva v dan. Med njimi pa prav gotovo izstopa tek trojk, ki ima na naših tleh izredno bogato tradicijo. Pol stoletja je izjemen jubilej tudi za tekaške prireditve na evropskih tleh, tek trojk pa je edinstven tudi po svoji vsebini, saj morajo vsi trije člani ekipe progo preteči skupaj in hkrati prečkati ciljno črto. Tek, ki je v načelu posamična preizkušnja in mu ekipni pridih dajejo le štafete, kjer pa tekači tečejo drug za drugim, dobiva tako v Ljubljani popolnoma novo vsebino, saj na teku trojk ni v ospredju tekmovalnost, ampak sodelovanje. V ospredju ni posameznik, ampak ekipa. Zato prizori na hribovitem delu proge, kjer so napor največji in dva člana pomagata najšibkejšemu v ekipi, niso nobena redkost. Če k temu ekipnemu duhu dodamo še dejstvo, da proga poteka iz Stare Ljubljane, kjer je ob koncu tudi cilj, proti severovzhodnim

Otok športa za vse v Štepanjskem naselju.

Nova ureditev ob Koseškem bajerju.

Koseški bajer.

Koseški bajer.

Športni park Svoboda.

Bogata športno rekreativna Programi v letu 2010

Foto: Nada Žgank

Rolkarski park v Savskem naselju.

Fotografije: Dunja Wedam

Športni park Krim.

Športni park Krim.

Kajak kanu center Livada.

Športni park Črnuče.

predelom mesta, nato pa po idiličnih gozdnih poteh po grebenu Golovca, smo o teku trojk povedali dovolj. Gre za preizkušnjo tovarištva v tričlanskih ekipah na 12 km oziroma 28 km dolgih progah v idiličnem okolju. Tek trojk je vedno organiziran v sklopu praznovanj ob obletnici osvoboditve Ljubljane, 9. maju, ekipe pa so moške, ženske ali mešane.

Maraton Franja – največji kolesarski maraton

je v svoji skoraj 30-letni zgodovini prešel različne razvojne stopnje. Verjetno na začetku Tone Forneczi in Zvone Zanoškar (oče in mama) s pomočniki niti približno nista mislila, da se bo prireditev razvila v tako množično in popularno prireditev pri nas, ki zgovorno ponazarja vedno večjo priljubljenost kolesarskega športa kot oblike množične rekreacije. Na prvi izvedbi leta 1982 je bilo okoli 700 udeležencev, večinoma na netekmovalnih kolesih. Leta 1984 je udeležence na startu v Tacnu pozdravila legendarna zdravnica dr. Franja Bojc-Bidovec, ki je ob tej priložnosti izrekla znamenite besede: »Vem, da vam ne bo lahko, verjemite, tudi nam ni bilo!«

Uradna rekordna udeležba je bila leta 2002, ko je nastopilo 1886 udeležencev in so maraton vozili izjemoma v zaprti vožnji. Skupaj z družinskim maratonom, ki je bil takrat organiziran prvič, je bilo na startu več kot 2000 udeležencev. Nov zagon je prireditev dobila leta 2005, ko je maraton potekal v okviru festivala kolesarstva. Maratonu Franja smo dodali še Mali Maraton Franja, dve preizkušnji za gorske kolesarje, družinsko-šolski maraton za vsakogar ter preizkušnjo za otroke. Ob boku festivala pa potekajo še predavanja, sejemska ponudba in koncerti zabavne glasbe. Na maraton se lahko vsako leto podaste sredi junija.

Ljubljanski maraton – dva kroga po ulicah Ljubljane

Izteklo se je več kot desetletje, odkar se je tudi Ljubljana zapisala na seznam prestolnic, ki organizirajo najtežje tekaške preizkušnje na mestnih ulicah. Ljubljano upravičeno imenujemo **mesto teka** – ne le zaradi tekaških prireditev, ki se vrstijo v mestu, ampak predvsem zaradi številnih Ljubljančanov, ki dan za dnem tekajo po Rožniku, na Golovcu, po obronkih Rašice, ob Savi ... Zato za iz leta v leto bolj številne rekreativne tekače in prijatelje gibanja v naravi pomeni vrhunec celoletnega dela in preizkus zmogljivosti sodelovanje na Ljubljanskem maratonu, praviloma

v enem zadnjih vikendov v oktobru. Središče Ljubljane je tisto nedeljo zaprto za promet, več tisoč tekačev pa meri svoje moči na 10 km, 21 km in 42 km dolgih progah. Tekmovalnim tekačem se pridružijo tudi nastopi šolarjev na krajših progah in edinstven tek predšolskih otrok, ki prve korake v ciljnem prostoru maratona navadno pretečejo s svojimi starši. Trasa maratona je pretežno ravninska, speljana je po mestnih ulicah, ob robu gozdnatega Rožnika mimo ljubljanskega živalskega vrta s ciljem v mestnem središču. Maratonci morajo preteči dva kroga po 21 km. Ljubljanski maraton zaradi sorazmerno lahke trase, primerne jesenskega vremena in odlične organizacije prav gotovo za marsikoga lahko pomeni navdušujoč zaključek tekaške sezone.

Maraton Franja: Kolesarsko društvo Rog, Slomškova ulica 4, 1000 Ljubljana, mobi: 051/ 628 158, e-naslov: kdrog@volja.net

15. Ljubljanski maraton: Timing ljubljana, Društvo za izvedbo športnih programov, Staničeva ulica 41, 1000 Ljubljana. tel.: 01/ 234 80 04, e-naslov: info@timingljubljana.si

54. Pohod po Poti ob žici: Timing ljubljana, Društvo za izvedbo športnih programov, Staničeva ulica 41, 1000 Ljubljana. tel.: 01/ 234 80 04, e-naslov: info@timingljubljana.si

Druge večje športno rekreativne prireditve v MOL

Poleg velikih in zelo odmevnih športno rekreativnih prireditev v Ljubljani se lahko udeležite tudi vrste drugih prireditev, ki potekajo vse leto.

Rekreativni spust po Ljubljani, Podpeč-Ljubljana: Kajak kanu klub Ljubljana, Livada 31, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 280 69 80, e-naslov: kkkj@siol.net

Novoletni turnir KK Ljubljana: Kegljški klub Ljubljana, Kotnikova ulica 8, 1000 Ljubljana, mobi: 041/430 348, e-naslov: andrej.brvar@idoo.si

Mesto športa - rekreativni izziv 2010: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Razgibajmo Ljubljano po četrtnih skupnostih: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

Odrpito prvenstvo Slovenije v plavanju za veterane (masters): Športno društvo Riba, Kamniška ulica 48, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 365 542, e-naslov: tina@riba-drustvo.si

Wilson open - squash turnir: Squash klub Konex, Cesta na Brdo 109, 1000 Ljubljana, tel.: 01/241 40 16, e-naslov: tomaz@konex-center.si

17. Študentski tek na Grad: Študentski športni klub Zdrava zabava, Kersnikova ulica 6, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 704 800, e-naslov: marko.strel@sousport.si

19. tradicionalna Šprint regata na Ljubljani: Veslaški klub Ljubljana, Velika čolnarska ulica 20, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 779 126, e-naslov: mira.fatur@moj.net

Srce športa - dan fair playa: Zavod za fair play in strpnost v športu, Ljubljana, Cerknjska ulica 5, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 390 655, e-naslov: info@sportikus.org

Šport invalidov

Šport oseb z oviranostmi (telesnimi in drugimi) postaja vse pomembnejša dejavnost povsod po svetu. Osebe z oviranostmi v Mestni občini Ljubljana so vključene v širše prizadevanje družbe, da se tudi njim zagotovijo možnosti za kakovostno športno rekreativno vadbo. Posebni socialni programi športa za ljudi z oviranostmi omogočajo primerno športno rekreacijo kot spodbudo za nadaljevanje aktivnega življenja. Šport namreč ne izboljšuje samo fizičnih sposobnosti, temveč tudi dviga razpoloženje in odpira nove razsežnosti življenja. povečuje zadovoljstvo posameznikov v vsakdanjem življenju, s tem pa ohranja naše psihosomatsko zdravstveno stanje.

Šport in rekreacija paraplegikov:

Društvo paraplegikov Ljubljanske pokrajine, Dunajska cesta 188, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 614 578, robert.zerovnik@drustvo-para-lj.si

Rekreacija za ljudi s posebnimi potrebami: Judo klub Sokol Ljubljana, Pokopališka ulica 35, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 540 25 01, e-naslov: jk.sokol@siol.net

Vadba slepih in slabovidnih:

Kulturno - prosvetno in športno rekreativno društvo slepih in slabovidnih Karel Jeraj, Jamova cesta 5, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 449 442, e-naslov: info@kpsrd.si

Invalidska liga mesta Ljubljane, športni ribolov, odbojka gluhih invalidov, balinanje, kegljanje, splošna telovadba, streljanje: Športno društvo Invalid Ljubljana, Malenškova ulica 1, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 641 475, e-naslov: dciv-slovenije@guest.arnes.si

ponudba Ljubljane

Športne počitnice v Ljubljani

Počitnice so čas sprostitve in različnih prostočasnih dejavnosti, tudi športnih. Za otroke in mladino je na področju športa dobro poskrbljeno vse leto, za popestritev pa v času počitnic različni ljubljanski klubi in društva ponujajo organizirane športne počitnice z bogatim programom, tako da se najde za vsakogar nekaj.

Vaterpolo šola: Akademski vaterpolo klub Olimpija, Jenkova ulica 16, 1000 Ljubljana, mobi: 031/260 390; 051/ 345 564, e-naslov: avkolumpija@gmail.com; andreja.suka@siol.net

Akademski vaterpolski klub Slovan, Letališka cesta 16, 1000 Ljubljana, mobi: 031/260 390; 041/622 302, e-naslov: avkslovan@gmail.com

Atletika v času počitnic - februar, maj, julij, avgust, oktober 2010:

Atletsko društvo Mass Ljubljana, Milčinskega ulica 2, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 457 876, e-naslov: info@admass.si

Počitniški badminton: Badminton klub Ljubljana, Dolgi most 6 a, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 323 966, e-naslov: info@badminton-ljubljana.si

Gimnastika med počitnicami: Gimnastično društvo Zelena jama, Pokopališka ulica 35, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 563 600, e-naslov: gimzj@siol.net

Počitnice na ledu: Hokejski klub Alfa, Jakhljeva ulica 20, 1260 Ljubljana-Polje, mobi: 040/ 667 283, e-naslov: alfapavel@siol.net

Počitniški program HK Olimpija: Hokejski klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 993 777, e-naslov: info@hkolumpija.si

Poletje 2010: Interes - Kulturno-umetniško športno-izobraževalno društvo mladih Ljubljana, Tovarniška ulica 29, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 431 657, e-naslov: boris.pirc@interes-city.com

Počitniško varstvo - šola kajaka: Kajak kanu klub Ljubljana, Livada 31, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 280 69 80, e-naslov: kkkklj@siol.net

Kajakaške šole in tabori v času šolskih počitnic: Kajak kanu klub Tacen - KD Slovenica, Marinovševa cesta 8 a, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 686 660, e-naslov: kajak.tacen@siol.net

KK Simon počitnice - cicibani, mlajši dečki, starejši dečki: Kanu klub Simon, Češnjica 21, 1261 Ljubljana-Dobrunje, mobi: 041/ 417 345, e-naslov: kksimon1@gmail.com

Animacijski počitniški program za mlade: Klub borilnih veščin Rival, Jenkova ulica 4, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 375 375, e-naslov: kbv.rival@gmail.com

Športni program v pouka prostih dnevih počitnice - igre z žogo: Klub za športno ritmično gimnastiko Šiška, Ulica bratov Učakar 128, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 632 630, e-naslov: krg.siska@gmail.com

Počitnice z ND Črnuče (U-7, 8, 10, 12, 14): Nogometno društvo Črnuče, Dunajska cesta 315, 1231 Ljubljana - Črnuče, mobi: 040/ 641 641, e-naslov: smiljan.mekicar@siol.net

Poletna plavalna šola Ilirija: Plavalni klub Ilirija, Celovška cesta 3, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 393 738, e-naslov: pkilirija@siol.com

Tjulko na počitnicah (začetni tečaj in šola plavanja za osnovnošolce med poletnimi počitnicami): Plavalni klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 407 798, e-naslov: pko@siol.net

Rokometni tabor: Rokometni klub Krim, Ob dolenski železnici 50, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 427 39 39, e-naslov: dejan.golcman@rkkrim.com

Animacijski vikend programi: Savate klub center, Kotnikova ulica 25, 1000 Ljubljana, mobi: 031/ 880 171, e-naslov: savate.center@gmail.com

Zimske počitnice: Smučarski klub Kristianija, Štula 13, 1210 Ljubljana-Šentvid, mobi: 041/ 394 972, e-naslov: ales.rogelj@guest.arnes.si

Prevozni tečaj Cerkno: 26. - 30. 12. 2010, prevozni tečaj Kranjska gora: 15. - 19. 2. 2010, prevozni tečaj Cerkno: 15. - 19. 2. 2010, prevozni tečaj Stari vrh: 15. - 19. 2. 2010, prevozni tečaj Kranjska gora: 26. - 30. 12. 2010: Smučarsko društvo Novinar, Staničeva ulica 41, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 704 902, e-naslov: info@novinar-drustvo.si

Rekreativni tenis - počitnice: Šport hit club, Frenkova pot 50, 1261 Ljubljana-Dobrunje, mobi: 041/426 626, e-naslov: hitclub@volja.net

Mestne poletne športne počitnice: Športna zveza Ljubljane, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 434 72 92, e-naslov: info@szlj.si

5-dnevni tečaj smučanja in plavanja: Športno društvo Aqua, Tacenska cesta 135 a, 1133 Ljubljana, mobi: 041/ 328 189, e-naslov: info@sd-aqua.net

Športno ustvarjalne zimske počitnice v Šiški, športno ustvarjalne prvomajske počitnice v Šiški, športno ustvarjalne poletne počitnice v Šiški: Športno društvo Gib Ljubljana Šiška, Drenikova 32, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 505 67 38, e-naslov: info@gib-sport.com

Poletni odbojarski tabor: Športno društvo Odbojarska šola Ljubljana, Kunaverjeva ulica 6, 1000 Ljubljana, mobi: 040/ 753 276, e-naslov: kety@odbojarska-sola.si

Počitniška košarka - dekleta, mlajši fantje, starejši fantje: Športno društvo Šentvid-Ljubljana, Bokalova ulica 14, 1210 Ljubljana-Šentvid, mobi: 041/947 208; 040/209 340, e-naslov: sdsentvid@siol.net

Cerkno 2010, loparjenje: Športno društvo Šmartno-Tacen, Rocenska ulica 4, 1211 Ljubljana Šmartno, mobi: 041/ 360 156, e-naslov: sport.zajc@gmail.com

Gimnastične počitnice - ci, sdi, mdi: Športno društvo Sokol Bežigrad, Trg 9. maja 1, 1000 Ljubljana, tel.: 01/434 76 03, e-naslov: info@sokolbezigrad.si

Počitnice na kolesih, na drsalkah: Športno društvo Srečni Luka, Rimska cesta 16, 1000 Ljubljana, tel.: 01/437 73 33, e-naslov: luckyluka@siol.net

Počitnice na drsalkah: Športno društvo Srečni Luka, Rimska cesta 16, 1000 Ljubljana, tel.: 01/437 73 33, e-naslov: luckyluka@siol.net

Šola karateja: Športno rekreativno društvo Karate klub Olimpija, Celovška cesta 25, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 445 722, e-naslov: info@karate-olimpija.si

Badminton, squash in športne igre v Konexu: Športno rekreativno društvo Konex club, Cesta na Brdo 109, 1000 Ljubljana, tel.: 01/241 40 16, e-naslov: uprava@konex-center.si

Rekreativne teniške počitnice: Tenis hit klub, Frenkova pot 50, 1261 Ljubljana-Dobrunje, mobi: 041/426 626, e-naslov: info@hit-club.si

Animacijski počitniški program za mlade: Univerzitetni klub borilnih veščin, Celovška cesta 85, 1000 Ljubljana, mobi: 041/ 752 734, e-naslov: uniklub@gmail.com

Odbojarske počitnice, odbojarske počitnice na mivki: Ženski odbojarski klub Šentvid, Prušnikova ulica 51, 1210 Ljubljana-Šentvid, mobi: 041/ 884 648, e-naslov: zoksentvid@gmail.com

Konec poletnih počitnic, jesenske počitnice: Žensko košarkarsko društvo Ježica, Savlje 6, 1000 Ljubljana, mobi: 041/561 283, e-naslov: gorazd.drevensek@mf.uni-lj.si

Fotografije: Dunja Wedam

Kajak kanu center Tacen.

Kajak kanu center Tacen.

Športni park Ljubljana.

Športni park Ljubljana.

Športni park Ljubljana.

Sloka 2010 bo prvovrsten športni in družabni dogodek!

Borut Perko

Fotografiji: Nina Jelenc

Znamenita kajakaška proga Tacen pod Šmarno goro bo med 8. in 12. septembrom gostila največji športni dogodek v Ljubljani SLOKA 2010, ki bo gostil najboljše kajakaše in kanuiste na svetu.

Ljubljana, natančneje tacenske brzice na Savi pod Šmarno goro, bodo letos od 8. do 12. septembra gostile najboljše kajakaše in kanuiste sveta – slalomiste. Sloveniji je Mednarodna kajakaška zveza (ICF) organizacijo tako pomembnega športnega dogodka zaupala že leta 2003. Po Planici bo to največja letošnja športna prireditev pri nas, v Ljubljani pa absolutno največja. Priprave za ta velik in organizacijsko zahteven športni dogodek tečejo zelo dobro, pred nedavnim je Ljubljano obiskala tudi delegacija Mednarodne kajaške zveze in se zadovoljna vrnila v Lozano. Vabljeni k ogledu spletne strani www.sloka.si.

sloka 2010

Svetovno prvenstvo v kajaku in kanu Ljubljana 2010 | ICF Canoe Slalom World Championships Ljubljana 2010

DIVJA VODA, ČISTI UŽITEK
WILD WATER, PURE JOY

Do velikega športnega dogodka v Ljubljani, Svetovnega prvenstva v kajaku in kanu slalomu (SLOKA 2010) na savskih brzicah, znameniti progi Tacen pod Šmarno goro, je le še okroglih pet mesecev. Na Kajakaški zvezi Slovenije so se zavzeto in strokovno spoprijeli z organizacijo tega pomembnega dogodka kljub temu, da trenutni časi za tako početje niso najboljši. Podoba tekmovališča in celotnega prizorišča v Tacnu ima še vedno takšno podobo, ki so jo ustvarili v času organizacije Svetovnega prvenstva 1991. Kajakaši se zavedajo, da lahko iz obstoječega prizorišča le z veliko idejne ustvarjalnosti in razumne skromnosti ustvarijo dobre pogoje tako za tekmovalce, spremljevalce kot za gledalce.

V okviru Organizacijskega odbora Svetovnega prvenstva 2010 v Ljubljani, ki ga na kratko imenujemo *Sloka 2010* so se dogovorili, da projekt sestavijo v celoto iz različnih pomembnih delov, kot so: tekmovalni del, promocija, sodelovanje z javnostmi, sodelovanje z mestom in lokalno skupnostjo, sodelovanje z gospodarstvom itd. Ena prvih nalog, ki smo si jo zadali, je bila priprava celostne podobe prvenstva. Prav tu smo se drugače kot v drugih primerih pri organizaciji velikih prireditev odločili, da delo v najširšem smislu opravijo strokovnjaki. Seveda bomo s takim načinom nadaljevali tudi pri izvajanju promocijskih aktivnosti posameznih sponzorskih projektov. Osnovna izhodišča in nekaj dokončno izdelanih elementov celostne podobe Svetovnega prvenstva 2010 si lahko pogledate tudi na tej strani.

Kako pa bo potekalo sodelovanje z Mestno občino Ljubljana? Mesto Ljubljana ima sicer letos kar nekaj pomembnih prireditev, predvsem pa je vse leto svetovna prestolnica knjige, nekaj posebnega pa bo Svetovno prvenstvo v kajaku in kanu slalomu Sloka 2010. Kajakaši so že pred časom na srečanju z županom Zoranom Jankovičem naenkrat in v celoti predstavili vsebino projekta in se dogovorili za način sodelovanja s pristojnimi službami. Rezultati dobrega sodelovanja so že tu.

Tako so se s priznanim španskim likovnim umetnikom dogovorili, da postavi 15 eksponatov, umetniških izdelkov, izdelanih iz kajakaških čolnov, na ulice v centru mesta Ljubljane. Dva meseca trajajoča razstava bo odlična navezava na aktivnosti v zvezi s svetovnim prvenstvom. Z manjšimi zloženkami bodo

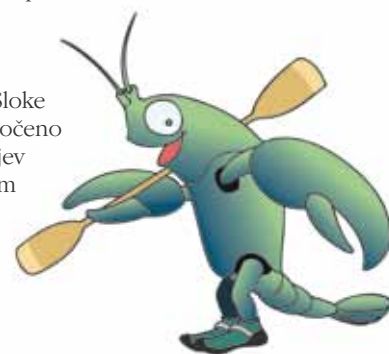
obiskovalce seznanjali o namenu razstave, razdelili jih bodo v pomembnejše poslovne in gostinske lokale.

Prav tako so se organizatorji dogovorili o sodelovanju s Turizmom Ljubljana, ki skrbi za promocijske aktivnosti na področju turizma v Ljubljani.

Ključni nosilec ljubljanskega športa, ki skrbi tudi za financiranje dejavnosti športa, je Oddelek za šport Mestne občine Ljubljana. Tudi z njim je dogovorjeno, da bo vsebinsko skrbel za promocijo med športno javnostjo v Ljubljani in predvsem nagovarjal Ljubljancane, da se kot gledalci udeležijo prireditve.

Predstavniki ljubljanskega potniškega prometa bodo s svojimi novimi vozili udeležence svetovnega prvenstva na prizorišče otvoritvene slovesnosti in nazaj ter gledalce s parkirnega prostora v Tacen in nazaj. Trenutno smo še v dogovoru, da bi enega ali dva velika mestna avtobusa poslikali s podobo Sloka 2010. Prav tako bodo v glasilu Ljubljana objavljeni prispevki o prvenstvu, prvi je pred vami.

V načrtu je tudi organiziran obisk šolarjev, tako iz Ljubljane kot drugih krajev v Sloveniji, zlasti od tam, kjer je kajakaški šport razširjen in priljubljen. Z izbranimi slovenskimi osnovnimi šolami že potekajo priprave ekološkega projekta na temo čiste vode, saj je tudi maskota Sloke potočni rak, ki je simbol čiste vode. Določeno število že uporabljenih kajakov in kanujev nameravajo razdeliti med šole, predvsem v Ljubljani, Novi Gorici in Hrastniku, o koder izhaja največ mladih tekmovalcev; tam jih bodo poslikali na temo ekologije. Poslikane izdelke bodo postavili kot instalacijo na prizorišču tekmovanja.

Ima Ljubljana podeželje? Da!

Mag. Maruška Markovčič,
Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve

Foto: Dunja Wedam

Ljubljanska podeželska krajina daje prebivalcem Ljubljane zdravo hrano lokalnega porekla, pomembno za zdravje.

Ali veste, da je na pragu Ljubljane mogoče kupiti sveže sadje in zelenjavo? Pred vami je seznam kmetij, ki kmetujejo po načelih integrirane in ekološke pridelave in ponujajo svoje pridelke in izdelke tako na tržnicah v Ljubljani kot tudi na svojih kmetijah. V svetu globalizacije je pomembno, da je hrana pridelana in porabljena čim bližje vašemu domu. S tem se zmanjšujejo negativni okoljski učinki, hrana pa zadrži vso energijo, ki jo vaš organizem nujno potrebuje za zdravo rast in delovanje.

Ljubljana je preskrbljena z zdravo hrano lokalnega porekla

Podeželski prostor v Mestni občini Ljubljana predstavlja več kot dve tretjini njenega celotnega območja (občina meri 27.499 hektarjev, od tega je 10.854 hektarjev kmetijskih površin in 10.668 hektarjev gozdnih površin). Mestu zagotavlja oskrbo s kakovostno hrano lokalnega porekla. Vse bolj postajajo pomembne sekundarne funkcije tega prostora, kot sta gospodarno ravnanje z naravnimi viri (tla in vode) ter ohranjanje skozi stoletja oblikovane kulturne krajine. Gre verjetno za enkratni primer, ki ga velja v prihodnosti ohraniti.

Kmetijstvo je še vedno najboljši skrbnik naravnih virov in eden

najpomembnejših, če ne kar najpomembnejši oblikovalec krajine. Po podatkih popisa prebivalstva leta 2000 je na območju Mestne občine Ljubljana 924 kmetij, katerih povprečna velikost je 6,4 hektarja.

Razvoj podeželja v Mestni občini Ljubljana

Mestna občina Ljubljana je v letu 2007 sprejela Strateške usmeritve razvoja podeželja na njenem območju v obdobju 2007 - 2013. Sprejeta je bila razvojna paradigma podeželja: »Ljubljansko podeželje, z roko v roki z mestom in sosedji, izkorišča človeške, gospodarske in naravne potencialne podeželskega prostora za izboljšanje kakovosti življenja. Z razvojem kmetijstva,

gozdarstva ter drugih gospodarskih dejavnosti podeželje nudi vsem možnost zadovoljitve njihovih potreb v urejeni krajini in v ohranjenem okolju, ki ima svojo prepoznavno identiteto.« Na podlagi tako postavljene razvojne paradigme so bili začrtani temeljni cilji razvoja podeželja, iz katerih izhajajo tudi temeljna področja delovanja Odseka za razvoj podeželja in upravne zadeve na Oddelku za gospodarske dejavnosti in promet Mestne občine Ljubljana. Odsek: ● zagotavlja tehnično podporo pridelovalcem z različnimi izvajalci - izobraževanja in individualna svetovanja s področja živinoreje, sadjarstva, podjetniškega izobraževanja, gozdarstva, kmetijske pridelave na

ekološki in integriran način, ● nudi neposredno finančno podporo posameznikom za razvoj primarnih in dopolnilnih dejavnosti (državne pomoči), ● podpira delo civilne družbe na podeželju (društva in posamezniki), ● spodbuja organiziranje in izvajanje prireditev na podeželju, ● razvija nove produkte in programe, ● pripravlja strokovne podlage za razvoj podeželja, ● skrbi za razvoj različnih dejavnosti, povezanih s turizmom, ● izdaja publikacije, ● za ohranjanje in vključevanje kulturne dediščine v razvoj podeželja, ● ureja tematske poti na podeželju, ● razvija nove turistične pakete, ● ureja poljske poti, gozdne ceste in vlake ter ● spremlja ostanke rastlinskih hranil v tleh na vodovarstvenih območjih.

Fotografije: Dunja Wedam

Podobe darežljivega utripa priljubljene Osrednje ljubljanske tržnice, dobro obiskane zlasti ob sobotah.

Katalog ponudnikov zelenjave in sadja, pridelanega na integriran oz. ekološki način

Kaj je kmetijska pridelava na integriran oziroma ekološki način?

Integrirana pridelava – kmetovanje temelji na naravi prijaznem načinu pridelave, kjer se kakovostna in zdrava hrana prideluje z uporabo naravnih virov in mehanizmov. Uporaba gnojil in fitofarmaceutskih sredstev je omejena in redno nadzorovana. Osnova je kolobar, ki ohranja tako kmetijska tla kot širše okolje. V rastlinjakih in na prostem poteka pridelava različne zelenjave in sadja, posebna pozornost pa je posvečena pridelavi špargljev, oljnih buč, siljenega radiča in gob.

Ekološko kmetijstvo

Po načelih ekološkega kmetovanja deluje 19 kmetij, od katerih jih je 16 že pridobilo pravico do nalova »ekološka kmetija«. Svoje pridelke lahko prodajajo na Ekotržnici. Ekološko kmetijstvo temelji na biološkem razumevanju medsebojnih povezav v kmetijstvu. Razvilo se je v celosten koncept kmetijskega gospodarjenja, ki si v sozvočju z naravo prizadeva za čim bolj sklenjen krogotok snovi in energije na kmetiji oziroma posestvu. Mestna občina Ljubljana še posebej spodbuja razvoj ekološkega kmetijstva na vodovarstvenih območjih in na Ljubljanskem barju z namenom, da se ohranijo zaloge pitne vode in dolgoročno ohranjanje naravnih vrednot.

Bistvena razlika v primerjavi z integriranim načinom pridelave je v tehnologiji. Pri ekološki pridelavi ni dovoljeno uporabljati mineralnih gnojil in sintetičnih pripravkov za varstvo rastlin.

Zelenjadarstvo – certifikat o integriranem načinu pridelovanja zelenjave

Brane in Slavica Avbelj – kmetija AVBELJ – PR' KOPČ

Naslov: Ježica 22, 1000 Ljubljana, *mobi:* 051/ 229 770, 041/ 828 664, *spletna stran:* www.cesnje.si.

Ponudba: solata, kumare, bučke, rdeča pesa, paradižnik, paprika, krompir, stročji fižol, cvetača, radič.
Dodatna ponudba: češnje (jun. – jul.).
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani, Tržnica Moste, Tržnica Koseze (tor., čet., pet., sob., v času češenj vsak dan).

Feliks Dovč – kmetija DOVČ

Naslov: Saveljska c. 87, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 654 696.
Ponudba: čebula, kisló zelje, krompir.
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (pon. – sob.), na kmetiji.

Ivan Gregorc – kmetija PRI MAČKU

Naslov: Sneberska c. 144a, 1000 Ljubljana, *tel:* 01/ 529 41 41, *mobi:* 031/ 356 820.
Ponudba: zgodnji krompir (jun. – avg.), pozni krompir (sept. – maj), rumena koleraba (avg. – dec.), črna redkev (sept. – dec.).
Prodaja: na kmetiji (vsak dan med 15. in 19. uro).

Drago Kastelic – kmetija KASTELIC

Naslov: Sneberska c. 54, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 532 150.
Ponudba: krompir (zgodnji, pozni), rdeča pesa, kisló zelje, kislá repa.
Prodaja: na kmetiji (vsak dan, razen nedelje).

Jože Kogoj – kmetija KOGOJ

Naslov: Kašelska c. 116, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 554 726, *e-naslov:* kogoj.joze@gmail.com.
Ponudba: kapusnice, solatnice, krompir in druga sezonska zelenjava.
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (tor., čet., sob.), na kmetiji (po dogovoru).

Janez Kolmančič – kmetija PR'MARUT

Naslov: Cesta v Šmartno 21, 1000 Ljubljana, *tel:* 01/ 541 16 13, *mobi:* 041/ 605 248.

Ponudba: kisló zelje in repa, kislé zeljne glave (okt. – mar.), sezonska zelenjava – zgodnji krompir, stročji fižol, paprika in paradižnik (jul. – sept.).
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (vsak tržni dan), na kmetiji, po naročilu.

Ivanka Kristan – kmetija KRISTAN

Naslov: Sneberska c. 42, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 857 615.
Ponudba: sezonska zelenjava.
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (vsak delovni dan).

Ivanka Kurent – kmetija POZNETOVI

Naslov: Sneberska c. 142, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 363 758, *e-naslov:* ivanka.kurent@gmail.com.
Ponudba: kisló zelje, kislá repa, kislé zeljne glave (sept. – maj), sveže zelje (sept. – mar.), čebula (sept.), krompir (sept. – maj), sezonska listna zelenjava in plodovke.
Prodaja: Tržnica Moste (pet., sob.), na kmetiji (vsak delovni dan od 14. do 19. ure), po naročilu.

Pavel Zatler – kmetija PR' PERC

Naslov: Kleče 12, 1000 Ljubljana, *tel:* 01/ 537 23 61, *mobi:* 031/ 257 810, 041/ 754 425, *e-naslov:* paradiznik@t-2.net.
Ponudba: sezonska zelenjava, plodovke - paradižnik, paprika, kumare, bučke, krompir, buče ... (poletje, jesen).
Prodaja: na kmetiji v trgovini Paradižnik ob Avšičevi cesti (pozimi in spomladi med tednom v popoldanskem času, v soboto od 9. do 14. ure; poleti in jeseni med tednom od 8. do 18. ure, v soboto od 8. do 14. ure), naročilo po telefonu oz. elektronski pošti.

Tomaž Moškrič – kmetija MOŠKRIČ

Naslov: Litijska c. 311, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 895 930.
Ponudba: različne vrste radiča

(zima), gomoljnice (pozimi), solate, stročnice, plodovke, krompir, gomoljnice (koren, koleraba, redkvice) (poletje).

Prodaja: Tržnica Koseze (pon., sre., pet., sob.), Trgovina Trzin (vsak dan popoldan).

Andrej Mrčun – kmetija MRČUN

Naslov: Soteška pot 19, 1231 Ljubljana-Črnuče, *tel:* 01/ 562 64 98, *mobi:* 041/ 502 608, *e-naslov:* andrej.mrcun@t-2.net.
Ponudba: radič (jan. – dec.), solata (apr. – jan.), cvetača (apr. – jan.), brokoli (apr. – jan.), rdeča pesa (jan. – dec.), brstični ohrov (sept. – apr.), motovilec (jan. – dec.) špinača (jan. – dec.), blitva (jan. – dec.), jušna zelenjava (jan. – dec.), krompir (jan. – dec.), čebula (jan. – dec.), česen (jan. – dec.), fižol (jan. – dec.), paradižnik, paprika, jajčevci, feferoni, kumare, bučke (maj. – nov.), hren (vse leto), rdeča redkvice (mar. – nov.), kolerabice (apr. – jan.), grah (apr. – jul.), šparglji (apr. – maj).
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (tor. – sob.), na kmetiji (pon. – čet.), po naročilu.

Milan Ramovž – kmetija RAMOVŽ

Naslov: Ul. Danile Kumarjeve 7, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 694 696, *e-naslov:* ramovz.milan@gmail.com.
Ponudba: šparglji (sredina apr. – sredina jun.), kisló zelje (sept. – maj), kislé glave (okt. – maj), kislá repa (okt. – maj).
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (pon. – sob.), na kmetiji (pon. – sob.).

Avguštin Snoj – kmetijstvo SNOJ

Naslov: Sneberska c. 162/b, 1000 Ljubljana, *mobi:* 031/ 317 485.
Ponudba: sadike zelenjadnic, dišavnic, jagod, balkonskega cvetja.
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (maj – avg., vsak dan), na kmetiji (vsak dan od 8. do 19. ure), Arboretum Volčji potok.

Franc Svetek – kmetija SVETEK

Naslov: Dobrunjska c. 26, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 633 229.
Ponudba: kislo zelje, kislata repa, kisane zeljne glave, krompir.
Prodaja: na kmetiji, tržnica Domžale (tor., sre., pet., sob.).

Vinko Šimenc – kmetija FERKOV

Naslov: Bizoviška 67, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 515 352
Ponudba: sezonska zelenjava (solata, paradižnik, paprika, bučke, kumare, krompir, jušna zelenjava), kislo zelje, repa, glave (pozimi), sveže zelje, motovilec.
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani, na kmetiji, po naročilu.

Andrej Škerl – kmetija ŠKERL

Naslov: Kleče 3, 1000 Ljubljana, *tel:* 01/ 537 27 27.
Ponudba: sveža sezonska zelenjava, kislo zelje.
Način pridelave: certifikat o integriranem načinu pridelovanja zelenjave.
Prodaja: na kmetiji (med šolskimi počitnicami in ob sobotah med 9. in 18. uro).

Marjeta Šlibar – kmetija PRI PRIMOŽU

Naslov: Cesta v Šmartno 1b, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 553 654 (Marjeta), 041/ 224 648 (Tatjana), 041/ 934 350 (Jože).
Ponudba: sezonska zelenjava, plodovke (poletje).
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (tor., sre., pet., sob., pozimi – pet., sob.), na kmetiji (vsak dan).

Jerca Zajc – kmetija PR' KONČANC

Naslov: C. v Šmartno 9 a, *mobi:* 040/ 356 347.
Ponudba: sezonska zelenjava, krompir, zelje.
Način pridelave: kmetovanje po načelih integriranega načina pridelovanja zelenjave.
Prodaja: Centralna tržnica Ljubljana.

Janez in Anica Zaletel – kmetija ZALETEL

Naslov: Stanežiče 7, 1000 Ljubljana, *mobi:* 031/ 215 634.
Ponudba: sezonska zelenjava.
Prodaja: Tržnica Koseze (tržni dnevi), na kmetiji (pon., čet., pet. po 18. uri)

Zelenjadarstvo – certifikat o ekološkem kmetijstvu

Manuela Avšič – kmetija AVŠIČ

Naslov: Savlje 90 a, 1000 Ljubljana, *mobi:* 051/ 387 018, *e-naslov:* anja.marinic@zelenihit.si, *spletna stran:* www.zelenihit.si.
Ponudba: krompir (jul. – nov.), fižol (avg. – sept.), rdeča pesa (avg. – nov.), čebula (jul. – nov.), korenje (jun. – nov.), bučke (jul. – sept.), cvetača (avg. – okt.), brokoli (avg. – okt.), zelena (sept. – okt.), česen (sept. – nov.), ohrovt (avg. – nov.), solata (maj – avg.), peteršilj (maj – nov.), drobnjak (maj – nov.).
Prodaja: na kmetiji (vsak delovni dan med 9. in 18. uro, sob. med 8. in 12. uro, nedelje in prazniki zaprto), po naročilu.

Anton Čemažar – kmetija PR' KONC

Naslov: Kleče 25, 1000 Ljubljana, *tel:* 01/ 537 35 97, *mobi:* 031/ 268 096, *e-naslov:* filip1983@gmail.com.
Ponudba: sezonska zelenjava, krompir, zelišča, mlevski izdelki, mleko in mlečni izdelki, kruh in pecivo iz krušne peči.
Prodaja: na kmetiji (vsak petek in po dogovoru), po naročilu.

Rozalija Košir – kmetija PR' AMBRUŽ

Naslov: Kozarška c. 1, 1000 Ljubljana, *mobi:* 041/ 843 771, *e-naslov:* rozikosir@gmail.com.
Ponudba: sezonska zelenjava.
Prodaja: na kmetiji (po dogovoru).

Stanko Studen – ekološka kmetija STUDEN

Naslov: Obrije 23 b, 1000 Ljubljana, *mobi:* 040/ 731 388.
Ponudba: žita in mlevski izdelki, kislo zelje, kislata repa, sezonska zelenjava.
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (sob. – Ekološka tržnica), na kmetiji (po naročilu).

Sadjarstvo – certifikat o integriranem načinu pridelovanja zelenjave

Srečko Birk – kmetija BALANT

Naslov: Vnajarje 5, 1129 Ljubljana-Zalog, *mobi:* 041/ 503 964, *e-naslov:* srecko.birk@siol.net.
Ponudba: jagode (maj – jun.), jabolka (sept. – nov.), hruške (sept. – nov.), *dodatna ponudba:* šparglji.
Prodaja: na kmetiji (vsak dan), po naročilu.

Filip in Urška Groznik – kmetija PR' ŽNIDAR

Naslov: Zagradišče 5, 1261 Ljubljana-Dobrunje, *tel:* 01/ 542 96 87, *mobi:* 041/ 535 893, *e-naslov:* urska.groznik@volja.net.
Ponudba: jagode (maj, jun., sept., okt.), češnje (jun. – jul.), breskve (avg. – sept.), slive (sept. – okt.), jabolka (spet. – apr.), *dodatna ponudba:* fižol (avg. – nov.), paradižnik (avg. – nov.).
Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani (pon., sre., pet., sob.), na kmetiji (vsak dan), po naročilu

Srečko Hribar – domačija KOSTEVC – HRIBAR

Naslov: Vnajarje 7, 1129 Ljubljana-Zalog, *tel:* 01/ 367 11 85, *mobi:* 031/ 335-298, *e-naslov:* domacijakostevc@gmail.com, *spletna stran:* www.domacija-kostevc.si.
Ponudba: jagode (maj – jun.), češnje (jun.), hruške (avg. mar.), maline (jul.), višnja (jul.), sliva (avg. – okt.).
Prodaja: na kmetiji (vsak dan med 18. in 20. uro), po naročilu

Janez Končar – kmetija PR' KRESC

Naslov: Gabrje pri Jančah 1, 1129 Ljubljana-Zalog, *mobi:* 041/ 382 169.
Ponudba: jabolka (avg. – mar.), debeloplodni kostanj (sept. – okt.)
Prodaja: na kmetiji (vsak dan od 8. do 20. ure), po naročilu.

Sonja Marn – domačija JAKOPIČ

Naslov: Vnajarje 16, 1129 Ljubljana-Zalog, *tel:* 01/ 367 10 17, *mobi:* 041/ 539 634.
Ponudba: jagode (jun.), jabolka (sept. – apr.).
Prodaja: na kmetiji (vsak dan – zaželeno najava).

Andrej Potočnik – domačija DEŽMAN

Naslov: Prežganje 10, 1129 Ljubljana-Zalog, *mobi:* 041/ 681 638, *e-naslov:* lidija.potocnik@siol.net.
Ponudba: jabolka (sept. – maj).
Prodaja: na kmetiji, dostava na dom.

Valentin Vozelj – kmetija MARTINOVC

Naslov: Volavlje 21, 1129 Ljubljana-Zalog, *tel:* 01/ 366 91 22.
Ponudba: jagode (maj – jun.), jabolka (sept. – jan.).
Prodaja: na kmetiji, po naročilu

Sadjarstvo – certifikat o ekološkem kmetijstvu

Jernej Dolinar – kmetija DOLINAR

Naslov: Grič 24, 1000 Ljubljana, *mobi:* 031/ 364 888.
Ponudba: jabolka (sept. – jan.).
Prodaja: na kmetiji (pet., sob.).

Kontakt: Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet MOL
Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve
Zarnikova 3, SI – 1000 Ljubljana,
tel: +386 (0)1/ 306 43 01,
faks: 386 (0)1/ 306 43 03,
e-naslov: podezelje@ljubljana.si,
spletna stran: <http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/podezelje/>

Četrtni razgledi

Foto: Dunja Wedam

Za tečaje računalništva za starejše je vedno veliko zanimanja.

Foto: Dunja Wedam

Ljubljano je tudi letos očistilo potapljaško društvo Vivera.

Foto: Dunja Wedam

Čistilna akcija v Centru.

Povabilo na brezplačne računalniške tečaje za starejše

Mestna občina Ljubljana organizira začetne in nadaljevalne brezplačne računalniške tečaje (windows, word, internet, excel, digitalna fotografija) za starejše prebivalce Mestne občine Ljubljana (upokojenci, starejši od 55 let). S tem želimo povečati informacijsko pismenost starejšega prebivalstva Mestne občine Ljubljana. Računalniški tečaji potekajo na sedežih četrtinskih skupnosti Mestne občine Ljubljana. Prijavite se lahko na sedežu četrtinskih skupnosti Mestne občine Ljubljana ali v Sužbi za lokalno samoupravo, tel.: 01/ 306 48 62, gospa Vesna Bolle. Prirčno vabljeni!

Moji vtisi pri osvajanju računalniškega znanja

Vabila na računalniški tečaj za termin od 22. februarja do 10. marca 2010 sem bila zelo vesela. Mislila sem si, končno se bom tudi jaz seznanila s tem čudom – RAČUNALNIKOM.

Ljudje govorijo, kaj vse računalnik zna in zmore in kako človeku svet v ožjem in širšem pomenu besede postane dostopnejši. Ogromno informacij ti posreduje, če le klikneš na prave tipke. Baj se zelo hitro povežeš s komer koli in kjer koli, da le ima tudi tisti drugi RAČUNALNIK. In še marsikaj so mi pravili ljudje, kaj to računalniško čudo zmore. Pa še to: baje se računalniških znanj naučijo tudi starejši ljudje, seveda, če imajo za mentorja oziroma učitelja nekoga, ki je sposoben poučevati tudi starejše. Obstajajo namreč neke pedagoške zakonitosti, ki jih mora upoštevati tisti, ki se je zadolžil poučevati zrele, starejše osebe. Imela sem srečo, da smo mi v tem terminu tečaja imeli takega toplega in sposobnega človeka. Hvala mu za njegov spoštljiv odnos do nas udeležencev in hvala Mestni upravi Mestne občine Ljubljana, Službi za lokalno samoupravo, gospe Vesni Bolle, da ste se potrudili in nam našli tako dobrega učitelja.

Moram vam povedati, da se zdaj po končanem začetnem računalniškem tečaju počutim veliko svobodnejša in nisem več omejena pri izbiranju informacij in uporabi e-pošte, se razume, tudi brez prosjanja svojih dveh otrok ali tudi treh vnukov. Ti

so redkokdaj imeli čas za mater oz. babi. Hvala vam še enkrat in lepo pozdravljeni!

Darinka Bandelj, Dobrunje

Odličen nadaljevalni tečaj računalništva

Od 16. do 30. marca letos sem obiskovala nadaljevalni tečaj računalništva na ČS Bežigrad.

Ker smo navajeni vse počez grajati in prikazati negativno, vas tokrat z veseljem obveščam, da sem bila s tečajem zelo zadovoljna. Naša predavateljica, gospa Zidar, je snov podajala na zelo zanimiv način, primerno našim letom, na vsa vprašanja smo dobili dobre odgovore. Imela sem občutek, da je kljub mladosti res primerna oseba za podajanje snovi nam, »malo starejšim«. Prav težko smo se ločili od teh zanimivih predavanj in če se bodo tečaji še nadaljevali – menda je bilo nekaj govora o tem –, vas že zdaj prosim, da me obvestite, ker znanje vedno pride prav.

Hvala tudi, da sem hitro prišla na vrsto. Lepo vas pozdravljam!

Dora Klaus

ČS Črnuče

Na robu čudeža

Jože Osterman, predsednik Sveta ČS Črnuče

Dobro je, da sta se letošnji akciji *Za lepšo Ljubljano* in *Očistimo Slovenijo* v enem dnevu časovno ujeli. Naboj, ki so ga zlasti drugi akciji dajali slovenski mediji (kaj, ko bi vsako leto vsaj malce bolj podprli tudi ljubljansko akcijo?) je res veljalo maksimalno izkoristiti. Na Črnučah, ki so »klasično območje na robu velikih naselij, kjer ljudje odlagajo največ smeti«, kot pravijo urbani ekologi, je odpadkov, ki so jih brezvestno odlagali vsaj 30 let, zares v izobilju. Čeravno smo si domorodci predstavljali, da položaj poznamo, se je izkazalo, da je naša ocena količine odpadkov čisti optimizem. Samo komunalnih odpadkov, brez gradbenih in nevarnih, ki jih nismo pobirali, je bilo kakih desetkrat več, kot smo ocenjevali. Večina tega je ležala na območju severno od Save, kajpak v vodovarstvenem pasu ali nekaj severneje od njega, kajti že dolgo je znano, da so rečna obrežja z ravnim zemljiščem, kjer si človek

priročno odkoplje še nekaj rečnega proda, svinjarijo pa zvrne v nastalo luknjo, hudo primerna za različne zidarje in ljudi, ki pri svojem delu pridelane odpadke pustijo na prvi lokaciji, ki je daleč od oči in še dlje od vsakršne ekološke zavesti.

Črnuče so za organiziranje množičnih prostovoljnih akcij razmeroma primerne, saj je veliko ljudi včlanjenih v krajevna društva in organizacije; tako je pot do njih lažja in veliko učinkovitejša. Takrat se zares vidi, kaj lahko kraju prispevajo društva: najprej smo med njimi poiskali taborniško društvo Rod heroja Viteza Črnuče, taborniki pa so nato začeli delovati kot dobro naoljen stroj. Popisovali so odlagališča, risali so zemljevide, organizirali podporo zbirnim mestom, koordinirali ljudi in v nekaj dneh je bila četrta pokrita z okvirnim organizacijskim načrtom, ki je vključeval vse ozemlje. V operativnem smislu so se nato bleščeče izkazali zlasti gasilci vseh treh društev, ki so pokrili dobršen del območja in si odlično razporedili tudi vso logistiko, tako da v Šentjakobu in v Podgorici ni bilo težav niti z odvozom, saj so vse pospravili sami. Drugod je količina odpadkov preseгла zmogljivosti transporta, ki ga je bilo mogoče vzpostaviti po logiki prostovoljcev; žal so k temu pripomogli tudi nekateri, ki so pomoč svojih vozil odpovedali zadnji dan in jih ni bilo mogoče več nadomestiti. Tudi to se pač dogaja. Tod sta stvari v naslednjih dneh urejala Snaga in črnuški Dinos. Četrtni svet je organiziral usklajevalne sestanke ter sodeloval z mestnimi službami, ki so se ustrezno vključile v akcijo. Kljub tem manjšim težavam je Ljubljana pokazala, da je dobro organizirano mesto, ki lahko izpelje tudi najzahtevnejše naloge. In čistilna akcija je taka nedvomno tudi bila.

Po precej zanesljivih podatkih je v akciji sodelovalo okrog 1300 ljudi in če smo znali pravilno oceniti zbrane odpadke, smo jih zbrali kakih 500 kubikov. Čeprav podrobnejše naštevaje vselej nosi v sebi nevarnost, da na koga pozabiš, vendarle kaže imenovati nekatere, ki so se poleg tabornikov in gasilcev še posebej izkazali: odbojkarji FITT Črnuče, črnuški planinci, osnovnošolci z Osnovne šole Maksa Pečarja, vse enote črnuškega vrtca, delavci Tobačne, Medisa, vladnih služb za evropske zadeve, kabineta predsednika vlade, generalnega sekretarja ter urada za komuniciranje, nogometiški Črnuče, dijaki britanske mednarodne šole Ljubljana in njihovi starši, pa še vsak deseti Črnučan, ki je prišel na klic lastne vesti in prebivalci drugih delov Ljubljane, ki so jih napotili z zbirnih mest iz središč, kjer odpadkov pač ni bilo toliko kot na Črnučah. Zares: sijajni ste bili in iskrena vam hvala!

Foto: Dunja Wedam

Razstavišče predmetov iz Ljubljane na Čevljarskem mostu.

Foto: arhiv Vrtca Galjevica

Otrokom vrtca Galjevica je zavzetost za čisto okolje privzgojil program Ekovrtec kot način življenja.

Foto: arhiv ČS Bežigrad

Za Bežigradom je v čistilni akciji 17. aprila sodelovalo okoli 750 krajanov.

ČS Center

Čistilna akcija Za lepšo Ljubljano 2010

Meta Verbič

Letošnja akcija *Za lepšo Ljubljano*, v katero se že vrsto let vključuje ČS Center v sodelovanju s TD Ljubljana, je sovpadla z vseslovensko čistilno akcijo *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*. Zaradi obnovitvenih del na Špici se je prvič zgodilo, da se je zbirno mesto udeležencev preselilo na drugo stran Ljubljane, v Trnovski pristan, k začasnim splavarskim privezom.

Odziv občanov na tokratno akcijo je bil izjemen. Prišli so z različnih koncev ČS Center, s Prul, Vodmata, Ajdovščine, Tabora, Poljan, pa tudi od drugod. Na prijavnem mestu so skrbno zapisovali udeležence. Uradno se je prijaviло nekaj več kot sto občanov in občank, prištevajo pa lahko še tiste najmlajše, ki so spremljali svoje starše, babice in dedke, pa še koga, ki ni čakal v vrsti za prijavo.

Manjkali niso niti nekateri ministri, mestni svetniki in načelniki oddelkov mestne uprave, ki stanujejo v naši četrtni skupnosti ali pa tudi ne. Tako kot že vrsto let so se udeležencem ob Ljubljani pridružili potapljači potapljaškega društva Vivera.

Po jutranji kavici na zbirnem mestu so se udeleženci razdelili v skupine in odšli v Tivoli, ob Malem grabnu v Trnovo, ob bregovih Gruberjevega prekopa, po Roški cesti do Poljan, na Ljubljanski grad pa se tokrat niso podali, ker ga je »zavzela« skupina, organizatorjev vseslovenske akcije. Na zbirno mesto v Trnovskem pristanu, okrog poldneva je bilo, so se udeleženci vračali s polnimi vrečami smeti. Vreč je celo manjkalo. Le kdo bi si mislil, da lahko v enem dnevu v središču Ljubljane najdeš in pobereš toliko smeti in najrazličnejših drugih, tudi nevarnih odpadkov. In to kljub rednemu čiščenju pristojnih služb. Ena izmed udeleženk sobotne akcije je dejala, da bi morali Tivoli čistiti lastniki psov. To dovolj zgovorno pove, da so take akcije še kako potrebne, ker mnogi med nami še niso dojeli, da smo za našo naravo in bivalno okolje v prvi vrsti odgovorni mi sami.

Na prulskem mostu so se udeleženci centrske akcije srečali tudi z županom Zoranom Jankovičem, z njim poklepetali o najrazličnejši problemih in se v njegovih družbi sprehodili po trnovski strani do Čevljarskega mostu in lesene brvi pri Makalonci. Sprehod so izrabili tudi za čiščenje vsega, kar jim je ležalo na poti.

Po končanem uradnem delu so se udeleženci akcije spet zbrali v Trnovskem pristanu na družabnem srečanju. Turistično društvo Ljubljana in Četrtna skupnost Center bosta čistilno akcijo ponovila ob koncu poletja. Pa saj vemo, da sta dve čistilni akciji na leto v Četrtni skupnosti Center postali že tradicionalni. Veseli bomo, če nas bo tudi takrat vsaj toliko, kot nas je bilo v soboto, 17. aprila.

ČS Rudnik

Dan, pomemben za vzgojo najmlajših

Ana Mislej, ravnateljica vrtca Galjevica

Vrtec Galjevica v svojih izhodiščih vzgojnega programa poudarja pomembnost okoljskega ozaveščanja otrok in razvijanje pozitivnega odnosa do narave, do življenja. Že drugo leto sodelujemo v projektu *Ekovrtec kot način življenja*, zato se nam je zdelo kar samoumevno, da se vključimo v akcijo *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*.

Vsak vrtec našega zavoda je pripravil lasten načrt poteka akcije, določil lokacije čiščenja in poskrbel za celovito obveščeno staršev, šolarjev, srednješolcev in drugih krajanov. Prijetno nas je presenetil odziv otrok, staršev in drugih, saj je v akciji po oceni koordinatorjev skupno sodelovalo 330 udeležencev. Razdeljeni v več skupin so očistili okolico med blokmi na Dolenjski cesti, med blokmi Poti k ribniku in Srčne poti proti Golovcu. Udeleženci, zbrani na zbirnem mestu enote Galjevica in enote Orlova, pa so očistili sprehajalne poti ob potoku Galjevec, kjer se naši otroci vsakodnevno sprehajajo, pobirali smeti na šolskem igrišču in na zelenicah ob železniški progi ter urejali vrtičke ob vrtcu. Prerahljali smo vrtiček v atriju vrtca in ga dopolnili z novimi sadikami. Skupina prostovoljcev, ki se nam je pridružila, pa je očistila predel ob železniški postaji Rakovnik, kjer je divje odlagališče, zasičeno s škodljivimi in nevarnimi odpadki.

Največ o uspehu akcije pove količina zbranih odpadkov: pet kubičnih metrov in izraženo zadovoljstvo staršev ob zaključku. Strokovni sodelavci vrtcev pa smo akcijo doživeli tudi kot uspešno izpeljano nalogo, v kateri nam je uspelo povezati otroke, starše, krajane, stanovalce blokov in interesne skupine iz našega neposrednega okolja. Letos je sodelovala skoraj polovica v naše vrtce vključenih otrok in njihovih staršev. Prihodnje leto pričakujemo še drugo polovico.

Otroci so spet v varnem okolju

Strokovne sodelavke vrtca Ribnik

V vrtcu Galjevica smo v preteklih letih sodelovali pri čiščenju okolice, vendar v vsaki od štirih hiš po individualnih načrtih. Letos se je vrtec Galjevica z enoto in lokacijama prijavil na čistilno akcijo *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*. Na lokaciji Ribnik, ki leži na obrobju Golovca v neposredni bližini prostorov ČS Rudnik, smo prijavili zbirno mesto v atriju vrtca Ribnik. V soboto, 17. aprila, smo se zbrali strokovni sodelavci, otroci, starši, stari starši, krajanje in večje število članov Društva za ohranitev biotopa Rakovnik. Razdelili smo se v skupine in očistili odpadke med stanovanjskimi blokmi in na obrobju Golovca; nekateri so se podali po Srčni poti na Golovec in jo očistili.

Izjemno učinkoviti so bili člani Društva za ohranitev biotopa Rakovnik, ki so iz okolice zgornjih ribnikov in v bližini igrišč zbrali več kubičnih metrov različnih odpadkov. Skrb zbujajo najdba več nevarnih igel, odpadnega olja, različnih odsluženih aparatov, gum ...

S pomočjo vseh sodelujočih pa se bodo otroci vsaj nekaj časa lahko igrali v čistejšem in varnejšem okolju.

ČS Bežigrad

Bežigrad je v enem mesecu čistilo 2000 prostovoljcev

Viljem Grebenc, predsednik ČS Bežigrad

V Četrtni skupnosti Bežigrad smo v pripravi na čistilno akcijo *Očistimo Slovenijo v enem dnevu* k sodelovanju povabili vrtce, osnovne in srednje šole ter številna društva, ki delujejo v naši četrtni skupnosti. Vabilu so se odzvali v velikem številu. Nekateri srednje in osnovne šole ter številni stanovalci so svojo okolico očistili že v začetku aprila, kljub temu pa se nam je na čistilni akciji 17. aprila pridružilo še veliko prostovoljcev. Ocenjujemo, da je v akciji na ta dan za Bežigradom skupaj sodelovalo okoli 750 krajanov. Našo četrtno skupnost smo razdelili na šest območij, na katerih so organizacijo prevzele šole in Četrtni mladinski center Bežigrad. V akciji smo dali največji poudarek čiščenju črnih odlagališč v Tomačevem, kjer se je delu pridružilo več kot 150 prostovoljcev. V

Četrtni razgledi

Foto: arhiv ČS Jarše

Jarše je čistilo okoli 900 prostovoljcev.

Foto: arhiv ČS Posavje

V Posavju je 1000 prostovoljcev zbralo 400 m³ odpadkov.

Foto: Mojca Vadnjal

V ČS Šentvid je zavihalo rokave 840 prostovoljcev.

dobrih osmih urah smo očistili nad 2000 metrov brežine na obeh straneh Save. Pri zagotavljanju odvoza vreč s smetmi, kosovnih odpadkov in gum na zbirno točko pa so nam na pomoč s svojimi vozili priskočili domačini. - Po naših ocenah je v čistilnih akcijah od 22. marca do 22. aprila 2010 na območju ČS Bežigrad sodelovalo okoli 2000 udeležencev.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste za Bežigradom prispevali k čistejšemu in bolj urejenemu okolju.

ČS Jarše

Jarše je čistilo okoli 900 prostovoljcev

Edo Povhe, predsednik Sveta ČS Jarše

Na področju ČS Jarše je koordinacijo čistilnih akcij *Za lepšo Ljubljano 2010* oziroma *Očistimo Slovenijo v enem dnevu* prevzelo Turistično društvo Zelena jama. Pri organizaciji so bile dobrodošle velike izkušnje iz prejšnjih let.

Letos so v akcijah sodelovali: člani Sveta ČS Jarše, Vrtec Kekec, OŠ Vide Pregarc, Osnovna šola Mladinski dom Jarše, Produkcijška šola, Srednja medijska in grafična šola, Društvo Interes, Sokolsko društvo Moste, Društvo Šent, Taborniki Rod Beli Sokol, Krajevno združenje borcev NOB Zelena Jama, Društvo upokojencev Nove Jarše, Rival, SCT, Snaga in še veliko drugih.

V akcijah so člani društev ter prostovoljke in prostovoljci pobirali razpršene odpadke na področju ČS Jarše, najbolj odmevna in zelo dobro obiskana pa je bila vsekakor sobota, 17. aprila, ko je potekala odmevna vseslovenska akcija. V tej akciji je bilo poleg naselij Zelena jama in Nove Jarše očiščeno področje vse od Obrij do avtoceste ob obvoznici, okoli vodarne Hrastje ter od Snebertj in Šmartnega do Save. Pobranih in očiščenih je bilo tudi veliko divje odloženih smeti. Že jutraj ob deveti uri je na zbirno mesto prišlo veliko število prostovoljcev in prostovoljk, ki so jih člani Turističnega društva Zelena jama opremili z vrečkami in rokavicami ter seznanili s kraji, kamor so odložili pobrane odpadke. Ker je naše področje precej veliko, nabrane smeti v vrečah pa postanejo težke in naporne za nošnjo, je bilo dogovorjeno, da so polne vreče odlagali na več krajih, ki so jih potem člani Turističnega društva Zelena jama naložili na tovornjak in prepeljali na ustrezno zbirno mesto, kjer jih je pobralo in odpeljalo vozilo Snage.

Turistično društvo Zelena jama je zabeležilo okoli 900 udeležencev, ki so sodelovali v čistilnih akcijah: Rival - 20 prostovoljcev; OŠ Vide Pregarc - 200 učencev, 32 učiteljev in 50 prostovoljcev; OŠ Mladinski dom Jarše - 30 prostovoljcev; Produkcijška šola - 30 prostovoljcev; Srednja medijska in grafična šola - 110 prostovoljcev; Društvo Interes - 60 prostovoljcev; Sokolsko društvo Moste - 10 prostovoljcev; Taborniki Rod Beli Sokol - 90 prostovoljcev; Društvo Šent - 30 prostovoljcev; Krajevno združenje borcev NOB Zelena Jama - 6 prostovoljcev; Društvo upokojencev Nove Jarše - 12 prostovoljcev; SCT - 30 prostovoljcev; skupina pod vodstvom Tilna Cvetka - Šmartno Hrastje - 85 prostovoljcev; skupina pod vodstvom Jasmine Velagič, študentje, tudi tuji - 12 prostovoljcev; prostovoljcev in prostovoljk, ki so prišli pred ČS Jarše posamezno, pa je bilo 150.

Na našem področju je bilo pobranih nad 400 vreč smeti, na območju Šmartna so prostovoljci pobrali tudi izjemno veliko kovinskih odpadkov ter ogromno drugih zavrženih predmetov (plastičnih delov, embalaž, sodov, odsluženih gospodinjskih aparatov, različnih avtomobilskih delov ...).

V okviru akcije *Za lepšo Ljubljano 2010* je ČS Jarše posameznikom in predstavnikom večstanovanjskih objektov razdelila večje število vreč in rokavic za čiščenje okolja. V okviru ČS Jarše je organizirana tudi spomladanska čistilna akcija, ki že poteka in bo zaključena do srede maja. V tej akciji je poudarek na čiščenju območij, ki še niso počiščena, kot so na primer skupna parkirišča, zelenice, otroška igrišča itd.

V imenu Sveta ČS Jarše se za organizacijo čistilne akcije lepo zahvaljujemo Turističnemu društvu Zelena jama. Hvala tudi vsem drugim društvom, šolam, vrtcem in posameznikom, ki ste sodelovali v čistilni akciji in s tem prispevali svoj delež k čistejšemu okolju, v katerem živimo.

ČS Posavje

V Posavju je 1000 prostovoljcev zbralo 400 m³ odpadkov

Svet ČS Posavje

V Četrtni skupnosti Posavje smo se letos s svojimi divjimi odlagališči spoprijeli v okviru vseslovenske akcije *Očistimo Slovenijo v enem dnevu* ter doživeli

velik uspeh. Akcije se nas je udeležilo okoli 1000 prostovoljcev in zbrali smo več kot 400 m³ odpadkov. V čiščenju je aktivno sodelovalo tudi več podjetij in društev. Med njimi so bila bolj vidna naslednja: Kmečka strojna skupnost Savlje - Kleče, Geografski inštitut Antona Melika, Društvo CIVITAS ELAN, Microsoft Slovenija, KD Skladi, Društvo štirikolesnikov, PGD Savlje, Športno društvo Ježica, Skavtska bratovščina Ježica in njihov podmladek Ježi pa verjetno še kdo. Posebna zahvala pa gre tudi Javnemu podjetju Snaga, ki je zbrane smeti še isti dan tudi odpeljalo.

Nazadnje želimo poudariti, da nas je poleg zadovoljstva ob pogledu na velike kupe zbranih odpadkov prijetno presenetila predvsem velika zavzetost in posebna energija, ki je vladala med udeleženci. Hvala vsem, ki ste kakorkoli sodelovali, in nasvidenje prihodnje leto!

ČS Šentvid

Očistili smo Šentvid!

Svet ČS Šentvid

Tudi v četrtni skupnosti Šentvid smo se odzvali na akcijo *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*, ki je potekala 17. aprila. O poteku organizacije čistilne akcije nam je poročala koordinatorka akcije za področje četrtna skupnosti Mojca Vadnjal: »Zame je bila organizacija čistilne akcije prav posebno doživetje. Čeprav v kraju živim več ko 30 let, sem ga spoznala s čisto novega zornega kota. Lahko bi rekla, da sem Šentvid spoznala na novo. Pri delu mi je bila v izjemno pomoč Andreja Bečan, ki je zbirala podatke o divjih odlagališčih in določila zbirna in odjemna mesta. Za sodelovanje s soslednjima četrtnima skupnostma je bil zadolžen gospod Bogomir Polajnar. Organizacijska slika je postala kmalu zelo jasna. Določili smo 8 zbirnih mest.«

Malo pred 9. uro so bila zbirna mesta odprta in prvi prostovoljci so se začeli zbirati. Rokave si je v naši četrtni skupnosti zavihalo 840 prostovoljcev. Največja skupina prostovoljcev, približno 320 jih je bilo, je bila na delu ob Savi pri Skoku z vodjem Dušanom Komelom. Čistili so tako breg kot tudi reko Savo. Pri čiščenju reke so na pomoč priskočili tudi ribiči.

Kot vedno so se v čistilno akcijo aktivno vključila vsa prostovoljska gasilska društva v naši četrtni skupnosti:

Foto: Mojca Vadnjal

Marko Šubic, lastnik podjetja Biotec, je v čistilni akciji prispeval kamione, stroje in ljudi.

Foto: Dunja Wedam

Obvodni prostor je zelo priljubljeno odlagališče smeti.

Foto: Branka Lovrečič

Trnovo je dobilo nove prostore banke BKS.

čistili so naši najmlajši iz vrtca Šentvid, osnovnošolci in gimnazijci. Dijaki Škofjiske klasične gimnazije so čistili okolico Vrtna ceste. Dijaki Gimnazije Šentvid pa so skupaj z delavci Zavoda za gozdove RS pobirali odpadke v gozdovih na Pržanu. Naši taborniki Beli bobri so čistili divje odlagališče za Merkurjem v Šentvidu, člani Društva Blaž Potočnikova čitalnica so čistili tekaško progo na Šentviškem hribu. ŠODR teater se je priključil prostovoljnemu gasilskemu društvu Šentvid. Prav posebna zahvala ob tokratni čistilni akciji gre gospodu Marku Šubicu in njegovemu podjetju Biotec Šubic d.o.o., ki je za odvoz smeti in čiščenje brega Save nesebično prispeval kamione, stroje in ljudi. - Kot je bilo dogovorjeno, smo salonitke in druge nevarne odpadke le označili in njihove lokacije ustrezno sporočili naprej.

Občutek po končanem delu je bil nedvomno zelo dober. Ne samo zaradi čistejšega okolja, temveč tudi zaradi druženja in zaradi zglada, ki smo ga dali mladim. Kot se spodobi, smo čistilno akcijo zaključili pri Skoku z dobrim pasuljem, s katerim je Četrtna skupnost Šentvid pogostila sodelujoče.

ČS Trnovo

Trnovo in Ljubljana postajata vsak dan lepša

Branka Lovrečič, univ. dipl. psih., predsednica Sveta ČS Trnovo

Pretekle volitve so me postavile na čelo četrtna skupnosti Trnovo, o kateri vas seznanjam iz prve roke. Vsi, ki ste iz Trnovega, že veste, kaj načrtujemo: ob poskusih reševanja vseh številnih problemov imamo v načrtu tudi dva velika dogodka. Časa ni več veliko, samo še borih pet mesecev. Do 8. oktobra moramo namreč pripraviti kulturni program, poiskati morebitne sponzorje za pogostitev in vse, kar sodi zraven, za naš praznik. Svet ČS Trnovo je namreč določil 9. oktober kot praznik naše četrtna skupnosti. To je dan, ko se je naš znameniti arhitekt Jože Plečnik iz tujine preselil v Trnovo. Dan bomo posvetili njegovemu spominu in ga po stari slovenski navadi praznovali na predvečer »godu«. Na sam večer ga ne moremo, ker pade letos ravno na dan volilnega molka, pa bi nam hitro očitali, da smo naredili praznik za našo predvolilno kampanjo. Takoj v nedeljo,

10. oktobra, bodo namreč predvidoma lokalne volitve. In to je drugi veliki dogodek, na katerega se pripravljamo. Vsem lokalnim politikom se nam bodo namreč zaključili mandati. Nekateri naši krajani pravijo: »Ne kandidirajte več, ker tako ali tako niste nič naredili.« Vse tako misleče vabim, da kandidirate sami, in boste v živo poskusili narediti več. Iskreno vam želim veliko uspehov, zares, ker bomo vsi imeli kaj od tega!

Ja, ampak naša proslava tik pred volilnim molkom bo pa zagotovo najbolj obiskana. Že zdaj vas vabim, meščane, da pridete, ker boste na kupu videli vse politične kandidate, tudi za župane. Za trnovske kandidate bo to priložnost, da nas boste videli na kupu vseh političnih barv in odtenkov, v prijaznem sodelovanju, kakršno je bilo vsa pretekla skoraj štiri leta. In ker vse politične barve želijo zmagati, ne more nobena drugi očitati predvolilnega dogodka. Tako, da veste že vnaprej.

Trnovski meščani so seveda nadvse angažirani in zato od njih že dobivamo naročila, kaj naj naredimo, kje naj uporabimo svoj četrtni politični vpliv, da se bo Trnovo dostojno poklonilo svojemu arhitekturnemu velikanu Plečniku. Bomo poskusili, bomo prenesli ideje na sedanjega župana Zorana Jankovića, da bo spet imel priložnost pokazati svojo kreativnost in učinkovitost. Čež pol leta nam boste na volitvah tako ali tako povedali, ali smo uspeli izpolniti vašo naročila!

Do takrat pa vas prosim, da ne hote vsaj smeti odmetavati v naravo! Pa tudi Murglani v svoj najbližji barjanski gozdiček! Ne moremo zmeraj prostovoljci pred vašimi očmi vleči posod, vzmetnic, igrač, steklenic, torb, cevi, palet, sodov, štedilnikov in vse ostale vaše odvečne krame na odpad. Prosim vas, peljite svoje na odpad sami, saj je za vas odlaganje na deponiji brezplačno! Zdaj smo to namesto vas delali skupaj s prostovoljnimi gasilskim društvom Trnovo, kjer so zbrani sami srčni ljudje, vedno pripravljeni pomagati. V pravo čast mi je, da jih imamo v Trnovem, ker so res nenehno, v vsakem trenutku pripravljeni pomagati. Sem preizkusila na svoji koži, ko sem se zaklenila iz hiše. Malo mi je bilo nerodno pred sosedi zaradi utripajočih modrih luči, ki so jih pustili prižgane na svojem gasilskem vozilu pred mojim domom - kot vedno, ko so v akciji. A vrata so mi odprli profesionalno, niti sledu niso pustili za seboj, in so me v četrtno ure odredili vseh neznanskih skrbi, kje bom preživela noč, ko sem si še mobitel zaklenila v hišo in ostala brez evra v žepu.

Ob bregu Malega Grabna in drugih vodotokih so čistili pa naši ribiči (»ribči«, bi rekel naš pokojni Ciril Stanič), da ne bi »žabarji« brez škornjev padli v mrzlo vodo. Naslednjo sejo Sveta imamo pri njih, da nas bodo svetnike podrobneje prepričali, kakšno koristno delo opravljajo, ko kot Ribiška družina Barje skrbijo za življenje v barjanskih potokih. Še nedolgo tega so v naših jarkih živele celo ščuke! Zdaj pa jarkov kmalu ne bo več, vsaj na Rakovi jelši vidno izginjajo, ko bagri rijejo za izgradnjo kanalizacije. Končno, po tridesetih letih, boste rekli. Za vse bo bolje, saj ne bo več nevarnosti, da bi se iz odprte kanalizacije zastrupljala vsa Ljubljana. No, tako je Trnovo vpeto v naše obnavljajoče se, lepo mesto.

V Trnovem imamo novo banko

Branka Lovrečič

Dolga leta smo bili na Riharjevi 38 - v našem malem trnovskem središču pri pošti - navajeni na našo domačo NLB. Ko se je čez križišče zgradil dolg blok, imenovan Trnovska vrata, si je NLB v njem zagotovila nove, lastne prostore. Stari pa so samevali, čeprav so kar vabili javni program. In se je zgodil. Čisto potihem so se po velikonočnem ponedeljku odprla vrata nove banke. V teh prostorih je zdaj doma podružnica avstrijske banke BKS, ki ima svoj sedež v Celovcu. Trnovčani smo lahko zadovoljni. Zdaj imamo v našem središču kar dve banki in s tem se nam je povečala možnost izbire. Šla sem v izvidnico.

Vstopila sem skozi ista steklena vrata kakor nekoč, a notri je vse drugače. Prezidano in prenovljeno, z novimi, mladimi ljudmi. Moj prvi vtis je bil, da so v banki BKS natančni in prožni. Dogovorjena sem bila z vodjem enote, ki pa je tik pred mojim prihodom zbolel. Kdo mi bo zdaj razkazal poslovalnico? Sme kdo drug poseči v pristojnost šefa, a hkrati ustreči želji stranke? Iz zadrege so se skušali rešiti z uro. Prišla sem 15 minut pred 17., pa so me najprej opozorili, da natančno ob 17. uri zaprejo notranji del banke, ker imajo tako naravnane varnostne alarme. (Bila sem zadovoljna, ker so nehote pokazali, da jim je banka vcepila skrb za red in varnost.) Mladi uslužbenci so upali, da bom šefa poiskala drugič. A ker se nisem obrnila domov, je samozavestno priskočil osební bančni svetovalec ter prevzel vlogo, ki sem jo pričakovala. (Taka prožnost mi pomeni, da bi se enako zasukali tudi pri poslih, ki bi jih želela skleniti pri njih.)

Četrtni razgledi

Foto: arhiv ČS Moste

Moščani so bili za prostovoljno čiščenje nagrajeni z obiskom pevca Janija Kovačiča.

Foto: Miha Fras

Profesorica dr. Manca Košir je pri prostovoljnem čiščenju raziskovala naše življenjske navade.

Foto: Miha Fras

Na Rudniku je odpadke čistilo veliko uglednih osebnosti, med njimi tudi minister Samuel Žbogar.

In kakšne storitve lahko pričakujemo v banki BKS? Vse kompletne produkte, kot smo jih meščani navajeni v bankah. Pričakovala sem, da bodo nudili le kakšne specialne storitve, saj banke BKS ne poznam, čeprav imajo za Bežigradom že nekaj let prvo ljubljansko podružnico. Z zadovoljstvom sem ugotovila, da lahko pri njih opraviš prav vse, kar si bančnega lahko omislíš: od plačila položnic, prek elektronskega poslovanja do hipotekarnega kredita. Del bančnih prostorov je odprt 19 ur dnevno, od 5. do 24. ure, da lahko pod streho, na toplem, odložiš denar v nočni trezor ali pa ga dvigneš iz bankomata. Z njihovo bančno kartico se lahko dviguje denar iz katerega koli bankomata brez provizije. Če imaš pri njih odprt račun in vzpostavljeno elektronsko poslovanje, so stroški plačilnega prometa zelo nizki, hkrati pa ni stroškov za vodenje računa.

Posebnost banke BKS je urejanje hipotekarnih kreditov. Pri kriterijih za dodeljevanje preprosto upoštevajo življenjske stroške. Seštevajo vse prihodke, ki jim jih dokažete (od najemnin do otroških dodatkov) in istočasno odštevajo povprečne življenjske stroške na družinskega člana. V primeru, da ima kdo z minimalno plačo hudo potrebo po kreditu, mu ga tak način izračuna vseeno omogoči (ni težav zaradi minimalne plače, a vseeno moramo biti previdni, da ne bomo zašli čez svoje zmožnosti vračanja kredita).

Spoštovani meščani in spoštovane meščanke, če ste radovedni, pa vendarle zadržani, da bi se pozanimali o storitvah, ki bi prišle v poštev za vas, lahko brez obveznosti vstopite vsaj na dan uradnega odprtja banke 26. maja popoldne. Sicer pa so informacije, tudi o akcijskih ugodnostih, dostopne na bančni spletni strani www.bksbank.si.

ČS Moste

Za lepše Moste in Ljubljano

Darja Gogala

V Četrtni skupnosti Moste smo sosede, prijatelje in znanke oz. sokrajane s posebnimi pismi (in plakati) prijazno nagovorili, da nas spomladi pogosto jezi, ker poleg zvončkov in trobentic na plan pokukajo tudi raznobarvne smeti in odpadki. Ampak preden se pričnemo jeziti in iskati, kdo

mora kaj očistiti (najbolje, da pride župan) in pomete okoli mojega avta, saj je parkirplac od Mola), moramo vedeti, da se imamo letošnjo pomlad sami vsaj trikrat priložnost pridružiti vsem tistim, ki imajo občutek za lepo in urejeno. Zato smo krajanje prosili: ● naj spodbudijo najbližje sosede in skupaj z njimi očistijo zelenico, igrišče ali parkirišče v okolici svojega bivališča v sklopu akcije *Za lepšo Ljubljano*, ● naj se v soboto, 17. aprila 2010, pridružijo sodržavljanom v akciji *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*, ● ali pa se za kako urico pridružijo sosedom na osrednji čistilni akciji Četrtna skupnosti Moste – za lepše Moste, za lepšo Ljubljano, v vsakem vremenu in s prav prijetnim presenečenjem za aktivne udeležence.

In smo seveda 20. aprila popoldne prišli in se zbrali (pred SŠGT na Novih Fužinah) okrog predsednice Sveta ČS Moste, gospe Stanke Ferenčak Marin, kot piščeta okoli svoje koklje. Za nekatere je bila letošnjega aprila to že peta udeležba na čistilni akciji (še ena v takem ali drugačnem športnem ali podobnem društvu, nato še ena v bloku, kjer stanujemo, okoli garažne hiše našega železnega konjička ...). Nekaj udeležencev pa je bilo takih, ki jih vidimo, da na sprehod ne gredo brez črne vreče in ob poti pobirajo za tistimi krajanji s preluknjanimi žepi v jopicah in hlačah, od koder jim seveda nehoti padajo smeti. Prav posebno pozornost pa si zasluži nekaj udeleženk naše akcije, ki so preplezale ograjo in očistile požarno črpališče ob reki (nesnaga je bila stara nekaj let), nato pa še odstranjevale črne vrečke z vej drevja nad reko (prav adrenalinski način udeležbe na čistilni akciji v stilu Indiana Jones), saj nekateri pasjeljubci sicer vzorno iz pasjih stranišč vzamejo namensko embalažo, vzorno poberejo kakec za svojim cuckom in nato vse skupaj (seveda brez cucka) zabrišejo v Ljubljano: naj imajo še ribe (labodi, račke) kaj od njihove ljubezni do živali. Nekateri so se pa samo smejali. To so bili tisti, ki ne znajo šivati (zato jim iz luknjastih žepov padajo smeti) in so nas (tiste z grabljami, lopatami in vrečami) spraševali, ali nimamo kaj pametnejšega početi. Ne, smo sami norci, je tudi med smehom odgovarjala naša Stanka. In se nas je smejalo še ostalih 82 zbranih norcev. V dobrem razpoloženju nas ni držalo samo veselje do dela za lepše okolje, ampak tudi misel na to, da nas po čistilni akciji čaka sadika daljše, sadika paprike, sendviči, sok, sladkarije, klepetanje, druženje in obisk pevca Janija Kovačiča, ki nas bo

najbrž obiskal tudi zadnji torek v maju na prireditvi *Evropski dan sosedov v Mostah*. Ja, pravijo, da imajo norci srečo. Potrjujemo!

S skrbjo pa nas vseeno navdaja dejstvo, da smo samo v eni uri pobrali (na varen in strokoven način) na zelo različnih mestih (največkrat žal med neostriženimi in nevdrževanimi razraščenimi grmovnicami na občinskih površinah) kar štirideset (40!) narkomanskih igel. Zadevanje z nedovoljenimi substancami nevarno prerašča razumljive meje, to postaja nevarno za zdravje in življenje tudi vseh ljudi dobre volje, ki se še udeležujemo čistilnih in podobnih akcij, nič hudega sluteč. Pa ja, dajmo, naj država omogoči razdeljevanje še več brezplačnih igel, občina še več brezplačnih vrečk za pasje iztrebke – le norcev, ki bi to pobirali za ceno lastnega zdravja in življenja, bo vedno manj.

Dnevni center Fužine

19. marca je župan Zoran Jankovič v Domu starejših občanov Fužine, Nove Fužine 40, odprl

Dnevni center Fužine, ki se pridružuje že doslej odprtim centrom aktivnosti za starejše v Ljubljani. V njem so organizirane dodatne dejavnosti, namenjene starejšim ljudem, ki živijo v domačem okolju, predvsem tistih, ki zagotavljajo ustvarjalno preživljanje časa tudi po upokojitvi, ter tistih, ki zagotavljajo večjo kvaliteto življenja posameznikom, ki živijo na svojih domovih, bodisi ker želijo tam tudi ostati ali za čas, ko iščejo druge primerne oblike pomoči oziroma, ko čakajo na sprejem v institucionalno varstvo.

Program dnevnih centrov aktivnosti za starejše še posebej spodbuja Mestna občina Ljubljana, ki je za novi dnevni center zagotovila 80 odstotkov sredstev za delovanje oz. 25.000 evrov v letu 2010. Dnevni center obsega klubski prostor v izmeri 70 m², garderobni prostor, pripadajoči toaletni prostor, souporabo računalniškega kotička s šestimi računalniki in spletno povezavo, čajne kuhinje v sklopu prostora za izvajanje prstočasnih dejavnosti, souporabo površin domskega parka, kavarne in drugih površin doma. Dom starejših občanov Fužine je bil odprt leta 2005. Izgradnjo sta financirala Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS ter Mestna občina Ljubljana v razmerju 60 proti 40. Dom ima 91 sob za 171 oskrbovancev.

Trnovski Panta rhei

Nagrajena fotografija Lotharja B. Piltza

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Lothar B. Piltz

Nagrajena fotografija.

Fotonatečaja glasila Ljubljana se pretežno udeležujejo fotografi, ki niso profesionalni ustvarjalci, vendar marsikateri od njih izkazuje ustvarjalno veščino v tehničnem in izpovednem smislu. Pri predzadnji in zadnji pošiljki je vredno izpostaviti naslednje avtorje: Joco Jamšek, Luka Jenka, Ivo Novak in Igorja Strahovnika. Slednji je v svoj objektiv odlično ujel nočno podobo Plečnikovih zapornic na reki Ljubljanici in se približal nagrajenemu Lotharju B. Piltzu, ki se s fotografijo poleg ekologije in glasbe ukvarja profesionalno. Poslal je posnetek Trnovskega pristana s pogledom proti prulskemu mostu. Fotografija je nastala v popoldanskem času, po močnem nalivu, ki je do vrha napolnil rečno strugo Ljubljanice. Tudi levo

in desno nabrežje je namočeno in nebo nad tokom prekrito s temnimi oblaki, ki jih na desni strani redčijo sončni žarki, kar daje motivu očarljivo vzdušje. Podoba zaznamuje specifična perspektiva, ki jo nakazujejo vodni tok in stopničasto kamnito nabrežje. Veduta je primerno kontrastna in jo v ospredju krasijo gole viseče veje vrbe žalujke kot prosojna zavesa, ki v simbolnem smislu pomeni slovo vodnemu toku. Rečni motiv v specifičnem atmosferskem razpoloženju in temno zelenkasto-modrem koloritu deluje magično, malce dramatično in kot celota spomni na znameniti izrek grškega filozofa Heraklita: Panta rhei (vse teče). Lesketajoča se voda, ki polzi po spuščениh vejah proti gladini reke, to misel dodatno podkrepi.

Motiv ne vključuje človeške figure, na kamnitem obrežju je opaziti le štiri golobe, ki pričakujejo, da jim sončni žarki osušijo premočene peruti. Avtor Lothar B. Piltz je predstavil fotografski motiv, ki lahko razveseli slikarje akvareliste in tudi druge romantične duše, ki uživajo v magični lepoti rečne vedute v specifičnih vremenskih okoliščinah. Posebej še vodarje, ki analizirajo vodne pojave in opozarjajo na okoljsko krizo. Osebno poznam umetnika, ki živi na Dunaju in si je pred desetletji

spremenil ime-priimek v Aqua Aqua (Voda Voda) ter svoje slikarstvo v celoti posvetil vodnim pojavom. Sicer pa človeško bitje samo po sebi vsebuje od 60 do 70 odstotkov in rastline do 90 odstotkov vode, zato se njene svetosti premalo zavedamo. Čeprav nagrajeni fotografski posnetek prikazuje sodoben urbani prostor, spominja na romantično oljno sliko iz leta 1852 z naslovom *Klansko jezero v nevihti* slikarja Marko Pernharta, ki visi v stalni zbirki Narodne galerije.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 10. junija na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e- naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si.

Ljubljanske novice

Dve pomembni obletnici

Dr. Jožef Kunič

V letošnjem letu je kar nekaj obletnic za Slovenijo in za Ljubljano pomembnih dogodkov, a na tem mestu bi želel omeniti dve. Pred petinpetdesetimi leti, to je bilo 15. maja 1955, je bila podpisana Avstrijska državna pogodba (ADP). Pred petintridesetimi leti, namreč 10. novembra 1975, pa je bil podpis Osimskih sporazumov. Obe pogodbi sta za Slovenijo velikega pomena, saj opredeljujeta temeljne odnose z našima dvema pomembnima sosedama.

Mnogokrat govorimo o znamenitem sedmem členu ADP, ki opredeljuje odnos avstrijske države do tam živeče slovenske manjšine. Vendar pa so za Slovenijo pomembni tudi drugi elementi pogodbe. ADP izniči veljavnost s strani Hitlerjeve Nemčije izpeljane priključitve Avstrije k Nemčiji, s čimer postane dokončno pravno formalno jasno, kdo je naša severna sosedla. Dokončno pa opredeli, da dotedanja avstrijska Koroška ostane v Avstriji in s tem definitivno potrdi mejo med tedanjo SFRJ in Avstrijo in s tem posledično mejo med današnjo Slovenijo in našo severno sosedo.

Osimski sporazumi so za Slovenijo izjemnega pomena, saj je bila s podpisom teh sporazumov določena dotlej formalno nedoločena meja med cono A nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja (STO) in SFRJ, po njihovem podpisu pa je bila izvedena delimitacija (postavitev mejnih kamnov) na odseku z Osimom določene meje med STO in SFRJ ter meje, ki jo je določil Pariški sporazum (1947), ki je do tedaj veljala le kot delimitacijska črta in ne kot z dvostranskimi sporazumi določena meja. Mejno vprašanje med SFRJ in Italijo je bilo s temi sporazumi dokončno v celoti rešeno in posledično je s tem meja med našo zahodno sosedo in Slovenijo v celoti pravno formalno definirana.

Naj na tem mestu omenimo, da je bila meja med SFRJ in Madžarsko dokončno definirana z Versajskim sporazumom (1919) in je na tej osnovi danes pravno formalno veljavna. Ostaja še vprašanje meje s Hrvaško, ki pa ga ne tem mestu ne bomo opisovali.

Omenjeni obletnici obeležujeta podpise dveh sporazumov, ki dokončno odpravljata zgodovinske pritiske na naš narodni prostor tako s severa kot z zahoda, od koder so bili tradicionalno pritiske najintenzivnejši. S tem pa omogočata dobre sosedske odnose in konstruktivno sodelovanje v okviru EU.

Ljubljana je prestolnica Slovenije in z dokončno določenimi mejami je jasno, prestolnica katerega ozemlja je. Ker mejnega vprašanja z omenjenima sosedama ni, je možno mnogo bolj pristno, učinkovito in koristno sodelovanje, tudi med mesti, čemur pa vodstvo Mestne občine Ljubljana posveča veliko pozornost.

Ljubljanske razglednice za klavir (solo) Igorja Deklevo v glasbenem tisku

Dr. Franc Križnar

Kako zvenijo *Grajski stolp mestnih piskačev in trobentačev*, *Stolnica*, *Robbov vodnjak* *treh kranjskih rek* in *AKC Metelkovo mesto*, znamenite ljubljanske podobe v klavirski suiti?

Igor Dekleva, slovenski pianist, skladatelj in pedagog, je izdal nov klavirski ciklus, 4-stavno suito *Ljubljanske razglednice*. Z likovnimi podobami, vsebinsko razlago in notnim zapisom je umetnik predstavil štiri od številnih ljubljanskih znamenitosti na povsem samostojen način, glasbeno. Mednarodno uveljavljeni glasbenik je končal dodiplomski in podiplomski študij klavirja v Ljubljani, po izpopolnjevanjih v tujini (Siena, München in Salzburg) pa je l. 1968 začel poklicno pedagoško kariero na ljubljanski Akademiji za glasbo, kjer je bil 1999 izvoljen za rednega univerzitetnega profesorja na ljubljanski Univerzi. Dekleva je pianist s čutom za monumentalni klavirski zvok, s smislom za slogovno izdelano interpretacijo. Sam ali pa v klavirskem *Duu Dekleva* (z življenjsko in umetniško partnerico Alenko) je odigral številne koncerte doma in na tujem, pri čemer vseskozi posveča posebno pozornost delom slovenskih skladateljev. Posnel in izdal je številne plošče, napisal in objavil je številna dela, kot pedagog pa je avtor izvirne slovenske klavirske metode, ki ji je osnova ljudska pesem. Tako je izdal prvi tvrstni slovenski učbenik *Dober dan, ciciban* (1977) in številne druge glasbenometodične učbenike (za klavir in klavirski duo). Za svoje delo je mdr. prejel tudi nagrado mesta Ljubljane (2004). O njem pa je izšla tudi obsežna monografija (I. Dekleva & F. Križnar, *Živeti z glasbo*, DZS, Ljubljana 2006).

Glasbeno je *Grajski stolp mestnih piskačev in trobentačev* poln začetnega fanfarnega oglašanja (v klavirju!), koračniškega nadaljevanja in zaključnih fanfar. Pri tem se oglasi tudi spomin na eno od nekdanjih slovenskih himn »Naprej zastava slave, naprej junška kri...«. *Stolnica* je uvodno ubrana

koralno in mogočno, s prav takšnim kontrapunktom v basu. *Robbov vodnjak* aludira vse tri omenjene rečne sotoke in je tako kot preostali trije stavki, programsko obarvana glasba. Moderni zaključek pa je z minimalističnimi akordi (v basu) in subtilno (hitro) protigro desne roke, motorika današnjih sodobnih modernih zvočnosti (zunaj resne ali klasične glasbe). 22 strani glasbenega tiska tako tudi onomatopoetsko prikaže posamične, morda tudi najbolj zanimive ljubljanske likovne atrakcije v čisti glasbi. Ob slikah in grafikah so objavljeni vsi štirje notni zapisi omenjene klavirske suite. Zanje in za morebitno mednarodno (evropsko) afirmacijo je naslove in citirani uvod prevedel (v angl. jezik) Andrej Rijavec, 1. natis pa je izšel v oblikovanju in založbi *Sovre* (2009). Notni zapis je oskrbel Tomaž Bajželj, fotografije pa kar sam avtor, Igor Dekleva.

Martin Krpan - diplomatom vzor

Mitja Meršol

Martin Krpan. Kakšno razmišljanje povzroči to ime iz istoimenske zgodbe Frana Levstika, napisane pred nekaj več kot 150 leti? Povzemajoč besede vnukov, bi lahko zapisal naslednje: Ja, je bil junak, ker je premagal Brdavska. Pokazal je cesarju in ministru Gregorju, kdo in kaj je Slovenec. Bil je super na kobilici, z mesarico in lipovim kijem. No, znal pa je tudi tihotapiti smodnik, ki so mu rekli angleška sol. Pač super kul... Seveda bi tem mladopokolenjskim mislim dodali še znane ocene o tem, da je Martin Krpan z Vrha eden izmed osrednjih slovenskih literarnih junakov, ki nas spremlja od našega najbolj zgodnjega listanja po knjigah naprej in nam vedno znova ponuja primerjave o slovenskem značaju.

Tudi dr. Milana Jazbeca, diplomata, profesorja in pisatelja kakih petnajstih knjig (od tega devet o diplomaciji), je zgodba o Martinu Krpanu navduševala od otroštva naprej. Ko se je približal svojim tridesetim letom, se je dokončno odločil, da se bo nekega dne usedel in zapisal svoja razmišljanja o Krpanu. Poznavalec njegovih del je to slo lahko zaznal že v nekaterih njegovih prejšnjih knjigah (Mavrica izza duše, Slovenec v Beogradu). In tako se je zdaj izpod Jazbečevega peresa rodila knjiga z naslovom *Martin Krpan - diplomat in vojščak*.

Kot v uvodu ugotavlja pisec, diplomacija predvsem pomeni urejanje odnosov med državami in v slovenski zgodovini je bil prvi izraziti diplomat Žiga Herberstein, ki se je najprej izkazal v vojaških spopadih, nato pa ga je cesar Maksimilijan leta 1513 postavil za diplomata. No, Martin Krpan je bil verjetno zgolj plod Levstikove pisateljske domišljije. Kljub temu pa Milan Jazbec v tem liku odkriva vrsto značilnosti, ki jih je moč povezati z

delovanjem diplomata in vojščaka, pa čeprav se pri Krpanu pogosto mitologizira dejstvo, da »dela mu ni bilo mar« in da je pač »nosil oziroma tovoril od morja na svoji kobilici angleško sol«. A če mu že ni bilo kaj prida do dela – ugotavlja avtor – ga že samo to dejstvo povezuje z diplomati in vojščaki. Ti ne delajo, ampak se pogajajo in vojskujejo. Krpan potolče Brdavska in se pogaja s cesarjem.

Obvladanje jezika je pri (diplomatski) komunikaciji zelo pomembno. In kot lahko razberemo iz Levstikove pripovedi, je bil Krpanov jezik lep, klen, kdaj pa kdaj celo himnično vzvišen. Konec koncev je bil doma z Vrha. Kot diplomat je imel besedo, kot vojščak mesarico in kij. Ko ga je cesar poklical na Dunaj, se je Krpan izkazal tudi po protokolarni plati, saj se je dal »pražnje obleči«, protokolarni pa je bil tudi v pogovoru s cesarjem, saj je s spretnim pogajanjem dosegel, da je dobil protokolarni zapis – pismo s pečatom, ki je bilo »veljavno pred vsako« duhovsko in deželno gosposko« in mu je zagotavljalo, da je »brez skrbi nosil angleško sol po svetu«. Pravzaprav to ni bil samo protokol. Diplomacija je nenehno povezana s pogajanjem in Jazbec prikaže Krpana tudi kot odličnega pogajalca, ki si je za zmago nad Brdavsom od cesarja znal mojstrsko pridobiti še uradno dovoljenje za nemoteno »tvorjenje« angleške soli (smodnika). Določeni stavki kažejo tudi, da je diplomat Krpan znal tudi polaskati cesarju. Na cesarjevo vprašanje, ali se ga še spomni, mu Krpan pritrди in mu nato še polaska: »No, vi ste še zmerom lepo zdravi, kakor se na vašem licu vidi.«

In še bi lahko naštevali značilnosti, ki jih je Milan Jazbec odkril v posamičnih poglavjih Krpana in jih poistovetil z diplomatskimi prvini: hladnokrvnost, pogum, takt, iznajdljivost in spretnost, ki jih je Martin Krpan pokazal, ko ga je cesar srečal med njegovim tvorjenjem Prepedane »angleške soli«. Zelo hladnokrvno in spretno je vse skupaj prikazal kot vreč z brusni in kresilno gobo. Pri odpravljanju na Dunaj – ko je treba »trebuh pustiti zunaj« – se je Krpan izkazal tudi z modrostno širino poznavanja razmer v prestolnici in monarhiji. Nekaj, kar mora imeti tudi diplomat, ki se odpravlja na delo, pardon, komuniciranje v tujino.

Foto: Rok Hribar

Mamicе vadijo z vozički v Tivoliju.

Foto: Rok Hribar

Na vadbo z vozički se dan prej prijavite na 041/ 732 748.

Foto: Jože Globokar

Društvo paraplegikov na 2. občnem zboru.

Foto: Staša Cafuta

Okrogla miza Društva SOS telefon.

Knjiga dr. Milana Jazbeca o Martinu Krpanu kot diplomatu in vojščaku je vsekakor domiselna interpretacija Levstikovega dela in zanimivo branje, ki nas navaja k introspektivnemu razmišljanju o nas samih. In je knjiga seveda tudi spodbuda za dograjevanja samozavesti in domoljubja. Krpanova osebnost nas v sodobnem času tudi navaja od leporečja k dejanjem.

Krpan naj bi bil s svojo nesporno iznajdljivostjo in močjo tudi vodilo za našo mlado, še odrasčajočo diplomacijo. Seveda pa bi bilo sila dobrodošlo, ko bi se kdo lotil tudi pisanja o Brdavsju in brdavsih v naši diplomaciji.

Vadba z otroškimi vozički v Tivoliju

Mesto Ljubljana sledi svetovnim trendom, saj se je z aprilom pričela izvajati v tujini že zelo popularna vadba z otroškimi vozički. Mamicе z otroki (do dveh let) se pogosto sprehajajo po parkih, obiskujejo otroška igrišča in se z vsjo ljubeznijo posvečajo novemu članu družine. Pri tem pa velikokrat pozabijo na svojo vitalnost, ki so jo zaradi nosečnosti izgubile. Tisoče mamic po svetu je za najboljši način pridobitve kondicije in pozitivne motivacije izbralo prav vadbo z otroškimi vozički.

Vadba z otroškimi vozički se prične pri Čolnarni Tivoli, kjer vas čaka osebni trener in skupino mamic v lahkotni hitri hoji pelje do prve »postaje«, kjer si ogrejemo celotno telo. Z ogrevanjem sprostimo mišice in tako preprečimo nastanek poškodb. Po petih ali desetih minutah ogrevanja napravimo do 10 počepov z oporo ob vozičku in še druge vaje za noge, ko pridemo do druge postaje. Na drugi postaji se zadržimo do 30 min in opravimo vaje za celotno telo, torej roke, ramenski obroč, hrbet, jedro ali t.i. core itd.. Vaje se izvajajo stoje ali na tleh (armafleksu ali brisači). Nato sledi še hitra hoja v kombinaciji z vajami do zadnje postaje, kjer sprostimo mišice in izvedemo vaje za ohlajanje telesa. V primeru, da je otrok buden, mamicе izvajajo interakcijo z otrokom v vozičku ali na armafleksu. Zelo verjetno pa manjši otroci zaspijo po prvih petih minutah vadbe.

Zbirališče je pred Čolnarno Tivoli ob ribniku v Ljubljani, kjer vas ob uri čaka osebni trener z oranžno kapico in napisom TopTrenner.si - Vadba z otroškimi vozički. Vadba nato poteka po poteh parka Tivoli. Vadbe se lahko udeležite dvakrat tedensko ob 11. in 18. uri. Natančen urnik vadb je objavljen na spletni strani www.TopTrenner.si.

Vsaj en dan pred udeležbo na vadbi se je potrebno prijaviti na info@toptrenner.si ali poklicati na številko 041/ 732 748 (g. Hribar).

Evropska mladinska konferenca o zaposlovanju in socialni vključenosti mladih

Predstavniki Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih organizacij so se udeležili Evropske mladinske konference o zaposlovanju in socialni vključenosti mladih, ki je v organizaciji Svetu EU predsedujoče Španije od 13. do 15. aprila potekala v mestu Jerez de la Frontera v Španiji. V okviru konference je 200 predstavnikov mladih ter nacionalnih in evropskih političnih oblasti iz vseh držav EU aktivno pripravljalo opredeljene prednostnih problematik na področju zaposlovanja in socialne vključenosti mladih, za katere si zlasti mladi evropski državljani želimo takojšnjega celostnega naslavljanja s strani evropskih in nacionalnih političnih struktur. Mednje so mladi med drugim uvrstili potrebo po večjem priznavanju neformalnega izobraževanja, zagotavljanje pravičnih pogojev na trgu delovne sile, medsektorski pristop k sistemski ureditvi prehoda mladih od formalnega izobraževanja v zaposlovanje ter izboljšanje obveščanja mladih o možnostih in priložnostih za krepitev položaja pri vstopu na trg delovne sile.

Drugi redni občni zbor društva paraplegikov

Jože Globokar

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, ki združuje več kot 300 paraplegikov in tetraplegikov v 38 občinah osrednje slovenske pokrajine, je drugi redni Občni zbor pripravilo marca 2010 v Ljubljani. Osrednja točka dnevnega reda je bila predstavitev obseženega programa dela za leto 2010, saj je od dobro zastavljenega programa z uresničljivimi cilji odvisna uspešnost celostnega poslovanja društva. Program je predstavil predsednik društva Gregor Gračner, člani občnega zbora pa so ga po razpravi in pripombah potrdili. Pomemben del socialnega programa je tudi program osebne asistencije. Delo petih osebnih asistentk je dokaj naporno, vendar za člane društva zelo pomembno. Zato je občni zbor na predlog UO sprejel nov Pravilnik o osebni asistenci. Sprejel in potrdil je tudi Pravilnik o pritožbenem postopku. Sledila je obsežna razprava v katero se je vključil tudi predsednik Zveze paraplegikov Slovenije Dane Kastelic; predstavil je trenutni potek dograditve doma na morju, možnosti obnovitvene rehabilitacije, ki jo bo društvo razširilo še na zdravilišče Zreče, aktualno zakonodajo in vlogo Zveze. Ob tem je predsednik društva Gregor Gračner pripomnil, da so ob vseh aktivnostih, ki jih izvaja društvo, društveni prostori že premajhni. Po končanem delu občnega zbora je društvo za vse udeležence pripravilo še družabno srečanje.

Okrogla miza: Varne hiše: ne bodi jih treba?

Staša Cafuta

Društvo SOS telefon je v prostorih pohištvenga salona Slovenijales Bivanje, pripravila okroglo mizo z naslovom *Varne hiše: ne bodi jih treba? Udeležence so predstavile namen in pomen programov varnih hiš, razmišljale o javnem mnenju in njegovem vplivu na programe. Predstavljena je bila politika države ter lokalnih skupnosti na tem področju. Pogledale so obstoječe stanje in načrte za prihodnost. Opozorile so na nekatere probleme, s katerimi se srečujejo, ter primere dobrih praks. Sklenile so, da so varne hiše, krizni centri ter druge oblike pomoči žrtvam nasilja v družini nujno potrebne, saj število žensk, ki iščejo pomoč, iz leta v leto narašča. In kakšna so stališča ter stanje v Mestni občini Ljubljana?*

Do leta 2004 je v Ljubljani delovala le ena varna hiša (prva v Sloveniji), so si na MOL močno prizadevali, da bi ustvarili pogoje za vzpostavitev dodatnih varnih hiš. Letos so v Ljubljani že štiri varne hiše za ženske in otroke, žrtve nasilja, ena varna hiša za ženske, žrtve nasilja in hkrati uporabnice nedovoljenih drog, ena varna hiša za uporabnice in uporabnike, žrtve trgovine z ljudmi, ter krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja. »Na MOL smo si zadali nalogo, da bomo v skladu z zmožnostmi tudi v prihodnje zagotavljali ustrezne pogoje za izvajanje programov, namenjenih ženskam in otrokom, ki so žrtve nasilja. Ker je problem nasilja tako kompleksen, bo tudi v prihodnje deležen posebnega interesa Mestne občine Ljubljana. Tudi župan Zoran Janković se je v svojem programu posebej zavzel za vzpostavitev novih varnih hiš za ženske in otroke, žrtve nasilja v Ljubljani.« je povedala Tanja Hodnik.

Mestna občina Ljubljana prek Oddelka za zdravje in socialno varstvo namenja področju nasilja nad ženskami posebno pozornost in že več let aktivno sodeluje z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na tem področju. Občina prek javnih razpisov sofinancira široko paleto programov, ki so namenjeni ženskam, žrtvam nasilja. Programi segajo vse od skupin za samopomoč pa do individualnih svetovalnih programov ter varnih hiš. Sredstva za ta namen se iz leta v leto povečujejo in za primerjavo: leta 2000 so za tovrstne programe namenili 117.000 evrov, leta 2010 pa že 633.000 evrov, od tega 473.283 evrov za delovanje varnih hiš in kriznega centra za ženske in otroke, žrtve nasilja.

10. Festival za tretje življenjsko obdobje

Staša Cafuta

Letošnjo jesen, natančneje med 29. septembrom in 1. oktobrom, se bo v Cankarjevem domu odvijal jubilejni, že 10. Festival za tretje življenjsko obdobje. Osrednja nit festivala bodo vsebine, povezane z evropskim letom boja proti revščini in socialni izključenosti. Številni kazalniki ugotavljajo, da so starejši tako pri nas kot v drugih evropskih državah izpostavljeni relativno velikemu tveganju revščine in socialne izključenosti. V tretjem življenjskem obdobju je kar četrtina slovenskega prebivalstva. »Naša naloga bo, da opozorimo na ta velik problem in poskušamo skupaj poiskati možne rešitve,« nagovarja predsednik programskega sveta Davor Dominkuš.

Festival za tretje življenjsko obdobje je največja prireditev za starejše in medgeneracijsko sodelovanje v Evropi. Njegova moč izhaja iz tega, da ustvarja unikaten prostor na presečišču vsakdanjega življenja, politike in gospodarstva, akademske sfere, nevladnih organizacij in posameznikov vseh organizacij. Vsakdo lahko najde zase zanimive vsebine in načine, da se predstavi, izrazi svoje mnenje in druge usmeri na pot k izboljšanju življenja starejše generacije, ki postaja v naši družbi vse bolj številčno zastopana. Festival postaja priložnost za ustvarjalna srečanja vseh, ki želijo najti konkretne odgovore na izzive dolgožive družbe. Cankarjev dom bodo organizatorji zapolnili z zanimivimi predavanji, ustvarjalnimi delavnicami in polemičnimi okroglimi mizami. Posebno mesto bo imela tudi konferenca, ki bo potekala vse tri dni festivala. Vse to bo povezoval raznovrsten in kakovosten kulturni program na odprtem odru, dogajanje bodo popestrili tudi posebnimi kulturnimi dogodki.

Organizatorji pričakujejo več kot 140 razstavljavcev, 2.500 nastopajočih, 200 dogodkov ter 15.000 obiskovalcev. Več informacij ter povabilo k sodelovanju lahko najdete na spletni strani: www.f3zo.si

Na 10. Festivalu za tretje življenjsko obdobje lahko sodelujete na različne načine.

Vabljeni k sodelovanju na likovnem natečaju, ki je namenjen malčkom in šolarjem prve triade osnovnih šol. Kako najmlajše spodbuditi k likovnemu razmišljanju o starosti in prijateljstvu? Morda z obiskom doma starejših v vašem kraju? Z ogledom slik v galeriji, kot je Kofetarica Ivane

Brezplačen koncert indijske klasične glasbe 15. maja na Vidovdanski 7.

Kobilce? Predlagamo, da sodelovanje v natečaju zasnujete kot likovno projektno učno delo. Projekt lahko traja različno (en dan, več dni ali nekaj tednov), vsebino pa skupaj z otroki načrtujete v razredu oz. igralnici, domu starejših, muzeju ali galeriji, knjižnici, na sprehodu itd. Problemsko zastavljene vsebine bodo aktivirale vedoželjnost otrok. Nato otroke spodbudite, da svoja doživetja prelijejo na papir. Najbolj izvirni likovni izdelki bodo predstavljeni na festivalu, tisti najbolj pa bodo prejeli priznanja. Na Festivalu bomo posebej opozorili na likovne projekte, ki bodo vključevali sodelovanje z okoljem. Če se prijavljate v okviru vrtca ali šole, vas prosimo, da nam pošljete največ 5 najboljših izdelkov iz vsake delovne skupine. Zaključek zbiranja prispevkov: 15. maj 2010. Na natečaj se prijavite preko spletnega obrazca - www.f3zo.si/natecaji2/likovni-natecaj/

Čar lesa v Cankarjevem domu

Od 12. do 16. maja bo v Cankarjevem domu v organizaciji Sveta za les, Zveze lesarjev Slovenije in Oddelka za lesarstvo Biotehniške fakultete že drugi potekala razstava Čar lesa. Letošnja rdeča nit so industrijski izdelki notranje opreme ter unikatni in umetniški predmeti iz masivnega lesa. Razstava bo prikazala različne možnosti uporabe lesa, da bi prebudila pozitiven odnos do tega naravnega bogastva, ki ga imamo v Sloveniji v izobilju. Razstavljalci menijo, da bi morali v Sloveniji industrijo preusmeriti v proizvodnjo lesnih izdelkov z najvišjo dodano vrednostjo, potrošnike pa prepričati, da bi se zavestno odločali za izdelke ter objekte iz lesa. Slovesno otvoritev 12. maja ob 11. uri bosta počastila tudi predsednik RS dr. Danilo Türk in minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnič, sicer pa je ogled razstave vse dni med 9. in 18. uro brezplačen.

Film o Brunu Groeningu

V hotelu M Ljubljana na Derčevi 4 bo 16. maja in 20. junija projekcija dokumentarnega filma *Fenomen Bruno Groening*, ki z izpovedmi živčnih prič poroča o dogajanju med letoma 1949 in 1959, ko je v težkem povojnem času prišlo do množičnih ozdravitev in drugih pomoči ljudem v stiski. Predvajanje filma, ki traja od 14. do 20 ure z dvema odmoroma, organizira Društvo Krog prijateljev Bruna Groeninga. Kontakt: Majda, 041/ 777 128.

Foto: Miha Fras

Razstava natečajnih elaboratov za ljubljansko klop.

Glas tišine: koncert indijske klasične glasbe in predavanje o izvoru glasbe

15. maja ob 20. uri bo v Dijaškem domu na Vidovdanski ulici 7, vhod s Kotnikovce, koncert indijske klasične glasbe, ki ga bodo izvedli Igor Bezget – sarod, Borut Žerdoner – tabla, in Vasja Štukelj – tabla. Igor Bezget je uveljavljen slovenski kitarist in avtor, ki že nekaj let zelo uspešno deluje na domači sceni etno in improvizirane glasbe ter jazza. Na Brucknerjevem konservatoriju v Linzu, na oddelku za jazz, je študiral kitaro pri prof. Petru Omari. Trenutno študira sarod in indijsko klasično glasbo pri Pt. Biswajit Roy Chouduryu in Pt. Suresh Talwalkarju. Bezget je avtor več kot 40 glasbenih projektov v različnih glasbenih slogih v okviru svetovne glasbe in jazza. Ob koncertu bo tudi predavanje o izvoru glasbe, po koncu pa bo sledilo druženje ob indijskem čaju. Koncert in predavanje organizira Holozofsko društvo Slovenije. Vstop je prost!

Veliko majhnega za veliko dobrega

S to mislijo Rdeči križ Slovenije vabi darovalce, da se udeležite krvodajalske akcije, ki bo v Ljubljani 226. in 27. maja. Na Zavodu RS za transfuzijsko medicino. Sicer pa lahko v Ljubljani darujete kri vsak delovni dan na Zavodu RS za transfuzijsko medicino, Šlajmerjeva 6, od 7. do 15. ure, ob sredah pa do 17. ure.

Koncert Vesne Zornik v Španskih borcih

Pevka ljudskih pesmi Vesna Zornik je s producentom Aldom Ivančičem posnela prvo ploščo, posvečeno argentinskemu tangu, z naslovom *Tango Apasionada*. Album bo izšel 10. maja, pevka pa bo nove pesmi predstavila na koncertu 1. junija v Španskih borcih, kjer jo bo spremljala vrsta prominentnih slovenskih glasbenikov. Informacije: 031/ 771 223 in 041/ 676 443.

Proga 23 do 31. oktobra spet vozi v živalski vrt

Od 1. maja 2010 ponovno obratuje linija 23 do živalskega vrta, ki vozi od Trga osvobodilne fronte (postaja avtobusov mestnega potniškega prometa, Kolodvor) do Živalskega vrta in nazaj.

Foto: Miha Fras

13. aprila je župan najemnikom urejenih mestnih vrtičkov izročil pogodbo.

Avtobus mestnega potniškega prometa tudi do Škofljice

3. maja je začela obratovati nova linija mestnega potniškega prometa 3B (Litostroj - Škofljica). Končna postaja in obračališče na Škofljici je pri osnovni šoli. Mestna občina Ljubljana, Občina Škofljica in LPP so za linijo 3B sklenili pogodbo, ki določa, da LPP kot izvajalec mestnega javnega linijskega prevoza potnikov skrbi za prevoz potnikov linije 3B do končnega postajališča na Škofljici. Avtobusi bodo na liniji vozili vsak dan od 4.45 zjutraj do 22. ure zvečer, razen sobote in nedelje. Obratovalni čas bo po dogovoru prilagojen le v času šolskih počitnic. Vmesna nova postajališča 3B so: Rudnik, Pod hribom, Lavrica pri Malči, Lavrica, Škofljica Petkovšek, Škofljica Žaga in obračališče Škofljica. Linija 3B po sklenjenem dogovoru z DRSC obratuje od 3. maja do 31. avgusta 2010, medtem pa bo LPP prek sistema EMK spremljal prepeljano število potnikov. Pričakovati je, da bo Ministrstvo za promet RS tudi po tem obdobju dovolilo uporabo linije 3B in s tem pripomoglo k manjši prometni obremenitvi. Uvedbo linije 3B je Mestna občina Ljubljana načrtovala z željo, da se uporabnikom mestnega javnega potniškega prometa, ki uporabljajo linijo 3, omogoči lažji dostop do javnega prevoza. Občina Škofljica bo za izvajanje prevozov zagotovila LPP mesečno plačilo morebitne razlike med stroški in prihodki, ki bodo nastali v času obratovanja.

Foto: Katarina Juvančič

Pevka Vesna Zornik bo 1. junija predstavila novo ploščo na koncertu v Španskih borcih.

Urbana tudi na urbanomatih, 10. maja ukinjeno plačevanje z gotovino

Enotno mestno kartico urbano je mogoče kupiti na številnih prodajnih mestih, od 30. marca pa je na voljo tudi na urbanomatih, kar pomeni, da je kartica dosegljiva 24-ur na dan. V javnem podjetju Ljubljanski potniški promet so se tudi zaradi stalne dostopnosti do urbane odločili, da ukinejo gotovinsko plačevanje voženj z mestnim avtobusom. Plačevanje z gotovino bo mogoče le še do vključno 10. maja 2010. Urbanomati odslej omogočajo tudi nakup vrednostnih kartic. Postopek za nakup kartice na urbanomatih je enostaven. Cena kartice je enaka kot na drugih prodajnih mestih, to je dva evra. Urbanomat poda kartico in postopek je zaključen. Če uporabnik kartico kupi z gotovino in vstavi višji znesek od dveh evrov, mu urbanomat posreduje navodilo, naj novo kupljeno kartico približa čitalcu kartic, ob tem pa se presežek vplačane vrednosti naloži na kartico. Urbanomat uporabnika skozi celoten postopek vodi govorno in pisno z obvestili na ekranu. Nakup urbane na urbanomatu omogočajo podajalci kartic, ki so vgrajeni v urbanomate. Lokacije urbanomatov si lahko ogledate na <http://www.jh-lj.si/upload/lpp/MPP/shema.swf>

Povabilo župana Zorana Jankovića na dneve odprtih vrat v Mestni hiši

Župan Zoran Janković ostaja odprt za predloge, pobude in morebitne težave Ljubljčanek in Ljubljčanov. Tako ste vsi, ki vam ni vseeno za naše mesto, vsak prvi torek v mesecu dobrodošli na dnevu odprtih vrat, ko je župan na voljo med 14. in 17. uro v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1. Župan je dosegljiv tudi na elektronskem naslovu zoran.jankovic@ljubljana.si. Pisma v vprašanji županu ali Mestni upravi lahko naslovite tudi na **Glasiilo Ljubljana, Mestna občina Ljubljana, Dalmatinova 1, Ljubljana** in **Službo za pobude in pritožbe občanov, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana**.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-12-17.

54. Pohod okoli Ljubljane po Poti ob žici

6. maj: Pohod po poti okoli Ljubljane za vrtnice:

Pohod za otroke vzgojnovarstvenih zavodov iz Ljubljane. Vrtec se vključuje v pohod na kontrolni točki, ki mu najbolj ustreza, in prehodi en odsek na trasi po Poti ob žici.

Na poti je 7 kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta:

- Šiška - Okrepčevalnica Pri Cvičku ob Koseškem bajerju,
- Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132,
- Vič - Murgle (pri teniških igriščih),
- Rudnik - križišče Peruzzijska ulica in Jurčkova pot,
- Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu,
- Bežigrad - Gramozna jama,
- Center - Hala Tivoli, Muzej novejših zgodovine.

7. maj: Pohod po poti okoli Ljubljane za osnovne šole:

Pohod za učence osnovnih šol. Šola se vključuje v pohod na kontrolni točki, ki ji najbolj ustreza, in prehodi enega, dva ali tri odseke na trasi po Poti ob žici, odvisno od starosti.

Na poti je 8 kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta: ● KT-1: Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132, ● KT-2: Šiška - Okrepčevalnica Pri Cvičku ob Koseškem bajerju, ● KT-3: Bežigrad - AMZ Slovenije, Dunajska 128, ● KT-4: Jarše - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske, ● KT-5: Polje - Trgovina Mercator, Zaloška 168, ● KT-6: Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu, ● KT-7: Rudnik - križišče Dolenjska cesta in Peruzzijska ulica, ● KT-8: Livada - Daj-Dam, Hladnikova ul. 15.

7. maj: Pohod po poti okoli Ljubljane za srednje šole:

Pohod za učence srednjih šol. Šola se vključuje v pohod na kontrolni točki, ki ji najbolj ustreza, in prehodi štiri odseke (pol poti) na trasi po Poti ob žici.

Na poti je 8 kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta: ● KT-1: Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132, ● KT-2: Šiška - Okrepčevalnica Pri Cvičku ob Koseškem bajerju, ● KT-3: Bežigrad - AMZ Slovenije, Dunajska 128, ● KT-4: Jarše - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske, ● KT-5: Polje - Trgovina Mercator, Zaloška 168, ● KT-6: Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu, ● KT-7:

Rudnik - križišče Dolenjska cesta in Peruzzijska ulica, ● KT-8: Livada - Daj-Dam, Hladnikova ul. 15.

8. maj: Rekreativni pohod na 35 km po poti okoli Ljubljane:

Udeleženec se vključuje v pohod na kontrolni točki, ki mu najbolj odgovarja in prehodi po Poti ob žici do cilja.

Na poti je 8 kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta: ● KT-1: Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132, ● KT-2: Šiška - Okrepčevalnica Pri Cvičku ob Koseškem bajerju, ● KT-3: Bežigrad - AMZ Slovenije, Dunajska 128, ● KT-4: Jarše - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske, ● KT-5: Polje - Trgovina Mercator, Zaloška 168, ● KT-6: Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu, ● KT-7: Rudnik - križišče Dolenjska cesta in Peruzzijska ulica, ● KT-8: Livada - Daj-Dam, Hladnikova ul. 15., ki prehodi celotno pot v dolžini 35 km, dobijo tudi posebno kolajno.

Posamezni okvirni odseki pohoda:

- **Vič:** smer jug 5.000 m, Agrotehnika Gruda, Tržaška 132 - Cesta dveh cesarjev - Murgle - Opekarska cesta - Prešernov trg;
- **Šiška:** smer jug 5.000 m, Koseški bajer - Rožnik - Prešernov trg;
- **Bežigrad:** smer zahod 6.000 m AMZ Slovenije, Dunajska 128 - Vodovodna - Litostroj - Koseški bajer - Rožnik - Prešernov trg;
- **Jarše:** smer sever 16.000 m, Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske - Gramozna jama - Litostroj - Koseški bajer - Rožnik - Prešernov trg;
- **Fužine:** smer jug 12.000 m, Fužinski most - Golovec - Dolenjska cesta - Opekarska cesta - Prešernov trg;
- **Hala Tivoli:** smer jug 2.000 m - invalidi, Hala Tivoli - park Tivoli - Erjavčeva cesta - Prešernov trg.

Tek trojk za članske in veteranske kategorije na 12 in 28 km: Začetek ob 9.00 uri 28 km, in ob 9.30 uri 12 km. Start in cilj teka trojk na 12 in 28 km je na Mestnem trgu.

Tek trojk za osnovne in srednje šole na 3000 m: Začetek ob 9.30 uri. Start ekip je pri Gostišču Livada, Hladnikova 15, cilj za vse ekipe je na Mestnem trgu.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 080 12 34; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **Klepetalnica za starše pri Dijaškem domu Poljane** (pon., tor. in čet. od 14. do 15. ure): tel.: (01) 300 31 34 ali e-naslov: lidija.vranesic@guest.arnes.si; **Pravnoinformacijska pisarna Sveta za varstvo pravic najemnikov stanovanj MOL**, Tavčarjeva 3 (tor. in čet. od 18. do 19.30 ure): tel.: (01) 431 23 24; **SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke - žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih - žrtvam nasilja. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu [www.ljudmila.org/lesbo/ alarm](http://www.ljudmila.org/lesbo/alarm). Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 01/251 29 50, faks: 01/421 77 95, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30,** tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste.

Na podlagi 53. člena Zakona o javnih finančah, Mestna občina Ljubljana, Mestni trg 1, Ljubljana objavlja

javni razpis

za sofinanciranje obnove stavbnih lupin v okviru akcije Ljubljana - moje mesto v letu 2011 ter naslednjih letih.

1. Predmet razpisa

Predmet razpisa je izbira stavb na območju Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju MOL), pri katerih bo MOL sofinancirala celovito obnovo uličnih pročelij in streh (v nadaljevanju: stavbnih lupin), in sicer v letu 2011 ter naslednjih letih.

2. Sredstva in višina sofinanciranja

- a) Sredstva za izvajanje programa *Ljubljana - moje mesto* so določena v vsakoletnem proračunu MOL. V letu 2011 bo za obnovo stavb, izbranih s tem razpisom, namenjenih predvidoma 1.000.000 evrov in v tem obsegu bodo izbrane stavbe razvrščene glede na doseženo število točk na prvo in na drugo prednostno listo. Obnova stavb s prve prednostne liste je predvidena v letu 2011, z druge pa v letu 2012 ali pozneje, vendar le v obsegu z letnimi proračuni zagotovljenih proračunskih sredstev za sofinanciranje obnove stavbnih lupin.
- b) Obnova stavbnih lupin se sofinancira v ustreznem deležu od vrednosti pogodbenih del in sicer:
  - v višini 25 % za stavbe, ki bodo vključene v program po merilih iz točke 5 kot kulturna dediščina (arhitekturna ali druga);
  - v višini 33 % za stavbe na območjih, ki so bila razglašena za kulturni spomenik (naselbinski - npr.: staro mestno jedro ali drugi, razen arheološki, ter stavbe, ki jih Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana, pripravlja za razglasitev za kulturni spomenik - arhitekturni ali drugi, razen arheološki);
  - v višini 50 % za stavbe s statusom kulturnega spomenika (arhitekturnega ali drugega) ter stavbe, za katere je Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana, uradno posredoval strokovne zasnove za razglasitev za kulturni spomenik - arhitekturni Mestni upravi Mestne občine Ljubljana.
- c) Pri zahtevnejših investicijah bo lahko delež sofinanciranja glede na v proračunu razpoložljiva sredstva določen tudi drugače.
- d) Lastniki stavb lahko pri Javnem stanovanjskem skladu MOL, Zarnikova 3, Ljubljana, zaprosijo za pokritje lastnih deležev pri obnovi stavbnih lupin tudi za posojilo.
- e) Izvajalec del na posameznem izbranem objektu se izbira skladno z določili Zakona o javnem naročanju (ZJN-2B) (Uradni list RS 128/2006, 16/2008 in 19/2010); lastniki bodo morali pred začetkom postopka izbire izvajalca gradbenih del vplačati za resnost namere izvedbe obnovitvenih del kavcijo v višini 1.000 evrov, ki pa jih bo plačnik dobil vrnjene po podpisu tripartitne gradbene pogodbe za dela na objektu med lastniki, izvajalcem gradbenih del in Mestno občino Ljubljana.

3. Pogoji za sodelovanje na razpisu

- a) Na razpis se lahko prijavijo le fizične osebe, in sicer le za celovito hkratno obnovo stavbnih uličnih pročelij in streh.
- b) Stavba ali območje, v katerem stoji stavba, morata biti pomembna z vidika kulturne dediščine (kulturnovarstveni status stavbe oziroma območja določi Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana, z navedbo dokumenta, s katerim je stavba oziroma območje razglašeno ali evidentirano kot kulturni spomenik oziroma kulturna dediščina).
- c) Lastniki morajo imeti zagotovljena sredstva za pokritje svojih deležev obnovitvenih del stavbne lupine, kar bodo morali izkazati pred sklenitvijo gradbene pogodbe z odprtjem akreditivov v korist izvajalca del v višini svojih deležev ali z drugačnim zavarovanjem plačil svojih deležev.
- d) Lastniki morajo imeti poravnane finančne obveznosti do Mestne občine Ljubljana.

4. Vsebina prijave

- a) Navedba lokacije s priloženo fotografijo ali disketo z digitalnim fotografskim posnetkom stavbe.
- b) Strokovno izdelan popis potrebnih del z oceno vrednosti ali s predračunom predvidenih del obnove stavbne lupine.
- c) Dokazilo o lastništvu oziroma solastništvu stavbe in katastrski načrt za lokacijo stavbe (mapna kopija).
- d) Pisni dogovor, ki ga morajo podpisati vsi lastniki, o lastniških deležih na objektu, na podlagi katerih se bodo določili pogodbeni deleži v gradbeni pogodbi ter obračunala vsa obnovitvena dela.
- e) Izjave vseh lastnikov stavbe:
  - da bodo zagotovili preostalih 75%, 67% oziroma 50% sredstev, potrebnih za obnovo stavbne lupine,
  - da soglašajo, da bo izvajalec del izbran skladno z določili iz Zakona o javnem naročanju (ZJN-2B) (Uradni list RS 128/2006, 16/2008 IN 19/2010),

- da soglašajo, da se bo stavba obnavljala po kulturnovarstvenih pogojih in skladno s soglasjem Zavoda za varstvo kulturne dediščine, Območne enote Ljubljana.
- f) Dokazilo o vplačilu 100 evrov na transakcijski račun Mestne občine Ljubljana, Mestne uprave, Mestni trg 1, št.: 01261-0100000114, sklic: 201020, LMM - razpis za obnovo stavbnih lupin. Navedeni znesek se plača kot zavarovanje za resnost prijave in bo v primeru, da stavba na tem javnem razpisu ne bo izbrana, vrnjen plačniku v roku 30 dni po poteku razpisa. Prosilci morajo v vlogi navesti ime imetnika in številko transakcijskega računa, kamor naj se sredstva vrnejo. Če bo stavba na tem razpisu izbrana, bo znesek vrnjen po zaključku obnovitvenih del. V primeru, da bodo lastniki od izvedbe odstopili, sredstva zavarovanja ne bodo vrnjena.

5. Merila za izbor

Prijave bo pregledala in ocenila strokovna komisija, ki bo stavbe vrednotila (točkovala) na naslednji način:

- a) pomen stavbe z vidika spomeniško arhitekturne vrednosti:
  - stavba, ki ima status kulturnega spomenika (arhitekturnega ali drugega), 4 točke
  - stavba, ki je predlagana za kulturni spomenik (arhitekturni ali drugi), 3 točke
  - stavba, ki je kulturna dediščina (arhitekturna ali druga); 2 točki
- b) pomen stavbe glede na njeno lego oziroma območje:
  - območje, ki ima status kulturnega spomenika (naselbinskega ali drugega, razen arheološkega), 3 točke
  - območje, ki je predlagano za kulturni spomenik (naselbinski ali drugi, razen arheološki), 2 točki
  - območje, ki je kulturna dediščina (naselbinska ali druga, razen arheološka); 1 točka
- c) lega stavbe v predelu, ki je že delno urejen (zaključevanje že delno urejenih mestnih ambientov):
  - lega blizu že obnovljenih stavb, ki so oddaljene manj kot 30 m, ali ob na novo urejenih ureditvah javnih površin, 2 točki
  - lega blizu že obnovljenih stavb, ki so oddaljene manj kot 60 m; 1 točka
- d) pomen stavbe z vidika dejavnosti (širši pomen za mesto):
  - če so v stavbi dejavnosti s področja kulture, izobraževanja, raziskav, šolstva, vzgoje, zdravstva ter humanitarnih, nevladnih organizacij ipd: 0-3 točk
- e) dotrajanost stavbe:
  - močno odpadanje ometov in zamakanje strehe, 3 točke
  - delno odpadanje ometa na posameznih mestih, 2 točki
  - poškodbe na ometih ali njihova močna onesnaženost, 1 točka
- f) glede na investicijsko zahtevnost obnovitvenih del (z razpoložljivimi sredstvi želimo obnoviti čim več stavb):
  - do 100.000 evrov 2 točki
  - od 100.000 do 250.000 evrov 1 točka
  - nad 250.000 evrov 0 točk

Večje število točk pomeni višjo uvrstitev na prednostni vrstni red, ki se bo delil na prvo in drugo prednostno listo.

Kraj in rok za oddajo prijav

Pisne prijave je potrebno predložiti na naslov Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava, Oddelek za urejanje prostora, Poljanska 28, Ljubljana, **do vključno 2. 6. 2010 do 12. ure.**

Ponudbe morajo biti v zaprti ovojnici s pripisom »Ne odpiraj – prijava - javni razpis LMM«.

Upoštewane bodo le popolne prijave z vsemi zahtevanimi podatki, dokumenti, izjavami in dokazilom o plačilu zavarovanja za resnost prijave.

Javno odpiranje ponudb bo dne 2. 6. 2010 ob 13. uri v prostorih Mestne občine Ljubljana, Oddelek za urejanje prostora, Poljanska 28, v sejni sobi v pritličju.

6. Dodatna pojasnila

Dodatna pojasnila lahko dobite na naslovu: Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava, Oddelek za urejanje prostora, Poljanska 28, Ljubljana, tel. št.: 01/306-1527 oziroma po elektronski pošti na naslov: urbanizem@ljubljana.si ter pri podjetju Imovina d.o.o., Gosposvetska 10, Ljubljana, tel. št.: 01/230-1141, vsak ponedeljek in sredo od 10. do 12. ure.

O izidu javnega razpisa bodo prijavitelji obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.

Mestna občina Ljubljana

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Rezultati nadzora pitne vode v Ljubljani

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. kontrolno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=364

Kakovost podzemne vode februarja in marca 2010

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemne vode (Ur. l. RS, št. 25/09)

( ) - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

- - spojine niso bile ugotovljene

< - Meja določanja (LOQ)

Mejne vrednosti za podzemne vode so bile, od vseh izmerjenih parametrov, februarja presežene za desetilatrazin (razgradni produkt atrazina) na merilnem mestu Hrastje I a in Brest II a in marca za desetilatrazin na merilnem mestu Brest I a. Vodnjak Hrastje I a ni vključen v centralni vodovodni sistem za oskrbo meščanov s pitno vodo!

Zrak v Ljubljani februarja 2010

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na merilnem mestu smo v februarju 2010 zabeležili 20 dni s preseženo vrednostjo delcev PM₁₀ in 7 prekoračitev mejne urne koncentracije dušikovega dioksida NO₂. Mejna 24-urna vrednost delcev PM₁₀, ki znaša 50 µg/m³, je bila od začetka januarja do konca februarja 2010 presežena 38-krat. Ostale izmerjene vrednosti se gibljejo v okviru dovoljenih meja.

V skladu z Uredbo o ukrepih za ohranjanje in izboljšanje kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 52/02) in Uredbo o ozonu v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 8/03) veljajo naslednji normativi:

SO₂: Mejna letna koncentracija SO₂ znaša 20 µg/m³, urna mejna koncentracija znaša 350 µg/m³ in je lahko presežena največ 24-krat v koledarskem letu. Dnevna mejna koncentracija SO₂ znaša 125 µg/m³ in je lahko presežena največ 3-krat v koledarskem letu.

NO₂: Mejna letna koncentracija NO₂ v letu 2010 znaša 40 µg/m³. Urna mejna koncentracija znaša 200 µg/m³ in je lahko presežena največ 18-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna koncentracija benzena s sprejemljivim presežanjem za leto 2010 znaša 5 µg/m³.

PM₁₀: Mejna letna vrednost v koledarskem letu znaša 40 µg/m³, mejna 24-urna vrednost delcev PM₁₀ znaša 50 µg/m³ in je lahko presežena 35-krat v koledarskem letu

Rezultati notranjega nadzora marca 2010

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE		
			HRASTJE, JARŠKI PROD	KLEČE, HRASTJE, JARŠKI PROD	KLEČE, HRASTJE, JARŠKI PROD, BREST
			2. 3. 2010	2. 3. 2010	2. 3. 2010
pH		6,5-9,5	7,7	7,8	7,6
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	417	426	442
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l C	brez sprememb	0,3	0,5	0,7
Amonij	mg/l NH ₄	0,5	<0,003	<0,003	<0,003
Nitrat	mg/l NO ₃	50	12	14	13
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,003	<0,003	<0,003
Sulfat	mg/l SO ₄	250	14	13	11
Klorid	mg/l Cl	250	13	9,3	8,8
Fluorid	mg/l F	1,5	<0,10	<0,10	<0,10
Bor	mg/l B	1	0,018	0,017	0,014
Krom	µg/l Cr	50	2,2	1,4	1,3
Svinec	µg/l Pb	25	0,25	<0,2	0,2
Atrazin	µg/l	0,1	<0,03	<0,03	<0,03
Desetilatratin	µg/l	0,1	<0,03	<0,03	<0,03
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,03	<0,03	<0,03
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	<0,05	<0,05	<0,05
Trihaloeten in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	<0,5	<0,5	<0,5
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<0,1	<0,1	<0,1
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., april 2010

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Ljubljanskem polju

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatratin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče - Villa	1. 2. 2010	(0,03)	(0,03)	-	11	1,4
Hrastje - Ia	1. 2. 2010	0,10	0,11	1,4	23	16
Šentvid - Ila	1. 2. 2010	(0,03)	0,05	-	20	1,8
Jarški prod - III	1. 2. 2010	(0,03)	(0,03)	0,2	12	2,3
Brest Ila	1. 2. 2010	(0,03)	0,16	2,2	8,4	1,2
Kleče - Villa	8. 3. 2010	(0,03)	(0,03)	-	11	1,2
Hrastje - Ia	8. 3. 2010	0,10	0,09	1,2	23	17
Šentvid - Ila	8. 3. 2010	(0,03)	(0,03)	-	19	1,2
Jarški prod - III	8. 3. 2010	(0,03)	(0,03)	0,1	12	1,9
Brest Ia	8. 3. 2010	0,05	0,4	0,1	17	<1,0

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leti 2009 in 2010, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani februarja 2010

FEBRUAR					
Merilno mesto: križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Benzen	
Povprečna mesečna vrednost	7 µg/m ³	103 µg/m ³	64 µg/m ³	5 µg/m ³	
Maksimalna urna vrednost	22 µg/m ³	225 µg/m ³	185 µg/m ³	10 µg/m ³	
Maksimalna dnevna koncentracija	10 µg/m ³	144 µg/m ³	127 µg/m ³	7 µg/m ³	
Število presežanj dovoljenih vrednosti	0	7	20	0	

Vir: Oddelek za varstvo okolja Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

Spoštovane Ljubljančanke, spoštovani Ljubljančani!
Vesel in ponosen sem, da smo v letošnjo pomlad ustopili solidarno odločeni, da Ljubljano in z njo vsa Slovenija naredimo še lepšo in s skupnimi močmi zavarujemo njene naravne zaklade in urejene mestne prostore. Hvala vsem, ki ste se med 22. marcem in 22. aprilom udeležili akcije Za lepšo Ljubljano, 17. aprila pa tudi akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Skupaj smo dokazali, da nam ni vseeno, v kakšnem okolju živimo, pa tudi to, da smo, ko gre za prave cilje, sposobni delovati z roko v roki.

Iskrena hvala vsem, ki podobne akcije organizirate in se jih udeležujete vse leto, in še posebej vsem tistim, ki s svojim vsakdanjim ravnanjem širite spoštovanje in ljubezen do najlepšega mesta na svetu ter tako soustvarjate zdravo mestno okolje in varujete naravno in kulturno dediščino Ljubljane rodovom za nami.

*Zoran Jankovič
župan*

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Z. Jankovič', written over a light-colored background.